

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

ORTAÖĞRETİMDE ATLETİZM YAPAN SPORCU ÖĞRENCİLERİN
ATLETİZM BRANŞINA YÖNELME NEDENLERİ VE
BEKLENTİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Döndü ŞİMŞEK

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Kadir GÖKDEMİR

Ankara - 2005

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

ORTAÖĞRETİMDE ATLETİZM YAPAN SPORCU ÖĞRENCİLERİN
ATLETİZM BRANŞINA YÖNELME NEDENLERİ VE
BEKLENTİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Döndü ŞİMŞEK

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Kadir GÖKDEMİR

Ankara – 2005

JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Döndü Şimşek'e ait "Ortaöğretimde Atletizm Yapan Sporcu Öğrencilerin Bu Branşa Yönelme Nedenleri ve Beklentileri" Adlı çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Üye

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Üye

Akademik Unvanı, Adı Soyad

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı, Türkiye’de atletizm branşını yapan öğrenci sporcuların bu spora yönelme nedenlerini ve beklentilerini belirlemektir.

Bu amaçla; ilgili literatür incelenerek araştırma problemine ilişkin bilgilere yer vermeye çalışılmıştır. Araştırma kapsamında atletizmle uğraşan sporculara bir anket uygulanmış ve anketten elde edilen bulgularla araştırmanın problemine çözüm aranmıştır.

Bu araştırmanın çalışma evrenini Atletizm Federasyonuna ait sporcu lisansı olan ortaöğretim öğrencileri oluşturmuştur. Ancak bu sporcuların sayısı çok fazla olduğundan ve hepsine ulaşmakta güçlük çekildiğinden örnekleme yoluna gidilmiştir. Bu örnekleme grubu ortaöğretimde öğrenim gören atletizm sporcu lisansına sahip sporculardan tesadüfî yöntemle seçilmiştir.

Araştırmada; frekans ve yüzde dağılımları bulunmuş, ayrıca atletizmle uğraşan sporcuların görüşlerinin değerlendirilmesinde t-testi ve anova testi kullanılmış, verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında ise SPSS istatistik paket program kullanılmıştır.

Sonuçta; öğrencileri atletizme yönlendiren kişilerin başında Beden Eğitimi öğretmenleri gelmektedir. Basın-Yayın ve Televizyon kanallarının öğrencilerin atletizme yönelmelerinde gereken desteği vermediği çıkan sonuçlar arasındadır. Öğrencilerin çoğunun atletizm yapmalarının sebebi; başarı kazanmaktan zevk duymaları, atletizm sporunu sevmeleri, arkadaşlarıncı tanınıp sayılmak istemeleri ilk nedenler arasındadır. Öğrencilerin atletizm branşında beklentileri ise, Milli takıma seçilmek, Beden Eğitimi öğretmeni olmak, ileride üniversite düzeyinde eğitim görmek konularında yoğunlaşmıştır.

SUMMARY

The general purpose of this research is to determine the reasons of Turkish students interested in athletics why they choose this sport and their expectations.

With this aim, some necessary information was given by reviewing of some literatures related with this subject. Also, a questionnaire was applied to student-athletes to find some solutions for the problem of this search.

The population of the study involved the student-athletes having licence. However; since the numbers of these sportsman is too much, it couldn't be reached to all of them. Therefore, the sample groups were used. In order to this, the students, having licence in the secondary schools, were randomly chosen.

As statistical analysis in evaluation at opinions of the student-athletes, frequency, percentage of data, t-test and Anova tests were done by SPSS statistical program.

In conclusion, the people orienting the students to the athletics mostly is the physical education teachers. One of the outcomes of this research is that mass media does not give enough support to the athletics. The majority of the students doing athletics have the same reasons; deriving pleasure from success, being interested in athletics and being populer among their friends. Lastly, the most important expectations of the student-athletes are being a physical education teacher, being a student in the sports departmant of a university, being a national athlete and represent our country.

ÖNSÖZ

İnsanın fikir ve ruh unsurlarıyla birlikte bütünlüğünü meydana getiren maddesinin, yani vücudunun belli maksatlar için eğitilmesi düşüncesi insanlığın evren üzerindeki varlığı kadar eskidir. İnsan eğer hareket ederse daha da hareketli, yüceleşerek yaşamını sürdürür. Çocuk için, yetişkin için hareket sevinci daima yaşam sevincidir.

Yürümek koşmak insanın doğal hareketlerinden olup günlük yaşamında çok önemli bir yer tutar. İnsanoğlunun varolduğu günden bu yana yaşamını devam ettirebilmesi için yaptığı saldırı, savunma avcılık gibi temel hareketlerin esası koşuya dayanır. Dolayısıyla atletizm sporunun doğuşu insanlık tarihi kadar eskidir denilebilir.

Atletizm; temel hareket formlarından yürüme, koşu, atlama ve atma dallarından oluşan bir spor dalıdır. Atletizm sporunun temel özelliği metre yada saniye gibi standart ölçü araçlarının yanısıra rakiple de yarışılmasıdır. Dolayısıyla atletizm yarışmalarında alınan dereceler objektif ve standarttır. Atletizm sporu gerçekten zor bir spor dalıdır. Kişinin yani sporcunun her defasında hem kendisiyle, hem de aynı yarışta olan yarışmacılarla yarışması gerekmektedir.

“Spor Bir Toplumun Aynasıdır” sözü yersiz kullanılmış bir söz değildir. Bu nedenle, bir ülkenin sporda başarılı olabilmesi, o toplumun ekonomik gelişmişliği ile birlikte eğitim alanında ve teknolojik yönden gelişmişliğine de bağlı olmaktadır.

Dünya’da ve Türkiye’de sporun anası olarak belirtilen atletizm branşına olan yönelmeyi, yönelmeyi etki eden çevreleri, atletizm branşı ile uğraşma nedenleri ile atletizm branşından beklentileri, Türkiye genelinde sporcu öğrencilerin görüşlerine göre tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmamda, benim böyle bir konuya yönelmeme

yardımcı olan ve çalışmanın her aşamasında desteklerini esirgemeyen Sayın Hocam Doç. Dr. Kadir Gökdemir'e, çalışmamda kıymetli fikirlerini benden esirgemeyen Sayın Yrd.Doç.Dr. Hakan Sunay hocama, araştırmanın istatistiki boyutunda yardımlarını esirgemeyen Sayın Dr. Tekin Çolakoğlu ve eşi Sayın Dr. Filiz Çolakoğlu ile Sayın Dr. Bülent Aksoy'a, çalışmam esnasında beni yalnız bırakmayan dostum Nihan Su'ya, Cennet Şimşek'e, Tuğba Şimşek'e, Haydar Şimşek'e, ablam Sibel Şahin ve ailesine, tek başıma ayakta durmayı öğrenirken ve hayatta söz sahibi olmaya çabalarken hep yanımda olup manevi ve maddi desteğini esirgemeyen babam ve anneme çok teşekkür ederim.

DÖNDÜ ŞİMŞEK

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET	I
SUMMARY	II
ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER	V
KISATMALAR CETVELİ	VI
TABLolar LİSTESİ	VII
 I..BÖLÜM	 1
 1. GİRİŞ	 1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	6
1.3. Alt Problemler.....	6
1.4. Araştırmanın Amacı.....	7
1.5. Araştırmanın Önemi.....	7
1.6. Araştırmanın Sayıltıları.....	9
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
1.8. Tanımlar.....	9
 II. BÖLÜM	 11
 2. GENEL BİLGİLER	 11
2.1. İnsan Olgusu ve Eğitimin Tanımı	11
2.1.1. Bir Varlık Olarak İnsan.....	11

2.1.2. İnsanın Eğitilebilirliği.....	12
2.1.3. İnsanın Gelişimi.....	14
2.1.4. Eğitimin Öğeleri ve Türleri.....	21
2.1.5. Eğitimin İşlevleri.....	27
2.2. Türk Milli Eğitim Sistemi.....	28
2.2.1. Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Amaçları.....	29
2.2.2. Türk Milli Eğitim Sisteminin Özel Amaçları.....	30
2.2.3. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri.....	30
2.2.4. Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı.....	35
2.3. Türk Milli Eğitim Sisteminde Ortaöğretim.....	48
2.3.1. Ortaöğretimde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar.....	52
2.4. Türk Milli Eğitim Sisteminde Beden Eğitimi ve Spor.....	54
2.4.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı.....	54
2.4.2. Beden Eğitimi ile Spor Olgusunun Ayırımı ve Fönksiyonları.....	55
2.4.3. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları.....	56
2.4.4. Beden Eğitimi ve Sporun Temel Amaçları.....	57
2.4.5. Türk Eğitim Sisteminde Beden Eğitimi ve Spor.....	58
2.4.6. Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor.....	66
2.4.7. Ortaöğretimde Ders Dışı Sportif Etkinlikler.....	72
2.5. Yönelme.....	73
2.5.1. Eğitimde Yönelme.....	73
2.5.2. Ortaöğretimde Yönelme.....	75
2.5.3. Sporda Yönelme.....	77
2.5.4. Sporda Yönelmeyi Etkileyen Faktörler.....	81
2.5.4.1. Spora Yönelme ve Elit Sporcu Olma.....	81
2.5.4.2. Spora Yönelme ve Sosyal Çevre.....	81
2.5.4.3. Spora Yönelme ve Aile.....	82

2.5.4.4. Spora Yönelme ve Yakın Çevre.....	82
2.5.4.5. Spora Yönelme ve Okul-İş Çevresi.....	83
2.5.4.6. Spora Yönelme ve Toplum-Kitle İletişim.....	84
2.6. Atletizmin Tarihçesi.....	84
2.6.1. Dünya’da Atletizm.....	88
2.6.2. Türkiye’de Atletizm.....	93
III.BÖLÜM.....	99
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	99
IV. BÖLÜM.....	103
4. BULGULAR VE YORUM.....	103
V. BÖLÜM.....	160
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	160
6. ÖNERİLER.....	172
KAYNAKÇA.....	174
EKLER.....	185
ÖZGEÇMİŞ	

KISALTMALAR CETVELİ

Başk :Başkaları (Birden Fazla Yazan Kişilerin)

Çev :Çeviren

Ed :Editör

GSGM :Gençlik Spor Genel Müdürlüğü

Md :Madde

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

v.b. : Ve Benzeri (Bunun Gibi)

TABLOLAR LİSTESİ

SAYFA NO

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemi Oluşturan Öğrenci Sayısı100

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Sporcuların Frekans Yüzde Dağılımları.....103

Tablo 3. Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara

İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....105

Tablo 4. Sporcuların, Atletizm Sporuna İle Uğraşma Nedenlerine İlişkin

Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....109

Tablo 5. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin

Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....113

Tablo 6. Sporcuların Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara

İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı

İçin t-Testi Sonuçları.....118

Tablo 7. Sporcuların, Atletizm Sporı İle İlgilenme Nedenlerine İlişkin

Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı İçin

t-Testi Sonuçları.....122

Tablo 8. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin

Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı İçin

t-Testi Sonuçları.....127

Tablo 9. Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler (Descriptives)132

Tablo 10. Sporcuların Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara

İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı İçin

Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları133

Tablo 11. Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler (Descriptives).....137

Tablo 12. Sporcuların, Atletizm Sporı İle İlgilenme Nedenlerine İlişkin

Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü

Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	138
Tablo 13. <u>Yaş</u> Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler (Descriptives)	142
Tablo 14. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin <u>Yaş</u> Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	143
Tablo 15. Sporcuların Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara İlişkin Görüşlerinin <u>Yaşadığı İllere</u> Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları	147
Tablo 16. Sporcuların, Atletizm Sporuna İle İlgilenme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin <u>Yaşadığı İllere</u> Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları	151
Tablo 17. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin <u>Yaşadığı İllere</u> Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları.....	155

I. BÖLÜM

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İnsanın fikir ve ruh unsurlarıyla birlikte bütünlüğünü meydana getiren maddesinin, yani vücudunun belli maksatlar için eğitilmesi düşüncesi insanlığın evren üzerindeki varlığı kadar eskidir (Alpman, 1972:1). İnsan eğer hareket ederse daha da hareketli, yüceleşerek yaşamını sürdürür. Çocuk için, yetişkin için hareket sevinci daima yaşam sevincidir (Grössing, 1991:53- Çeviri:Orhon, Sayın).

İnsanlığın türlü faktörlerin etkisinde kalmasıyla sürekli gelişim içinde olması, uzun süre amaçsız olarak yaptığı kabul edilen hareketlerin zamanla bilinçli olarak belirli amaçlara uygun şekilde yapılmasıyla insanların beden ve ruh yapıları üzerinde eğitici bir değer ve nitelik kazandırdığı ortaya çıkmıştır. Bu şekillenme, birlikte yaşayan insanların mücadele etme ve başarı kazanarak bundan birlikte zevk alma duygularının geliştirilmesine hizmet eden metodlar ve prensipler biçimine dönüşmüştür (İnal,1998:5). İnsanlığın tarihi gelişimi içinde ölüm-kalım mücadelelerinin barışçı benzetimi olarak ortaya çıkmış olan spor, yarışma ve müsabakalar halinde insanların üstün gelme arzularını sergileyebilecekleri bir hal almıştır (Keten, 1993:9).

2001 yılı itibariyle altı milyar insanın yaşadığı yaşlı dünyada ortak hareketliliklerden biri de spordur. Bedeni etkinliklerin yanında, zekanın ve ahlakın gelişmesine katkı sağlayan spor, günümüzde ticari hayatı etkilemekte, ticari yaşamdan da büyük miktarda etkilenmektedir (Acet, 2001:1). Spor toplum yaşamına

çok değişik yollardan girmiştir. Spor bireylerin her zaman ilgisini çekmeyi başarmış, öyle veya böyle insanları etkisi altına almış toplumsal bir olgudur (Kılıcıl, 1998:2).

Spor, bireyin doğal çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği yetenekleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, bireysel veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Erkal, 1982:119).

Fişek sporu, insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemlerini boş zamanındaki artışa paralel olarak tek yada topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı olarak estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreç olarak tanımlamıştır (Fişek, 1983:35).

Sanayileşmenin artığı ve teknolojinin gelişmesi ile insanlar daha az hareket eder olmuş, boş zamanları artmıştır. Az hareket ile hastalıklar artmış bir kısım insanlar kaybolan sağlıklarını tekrar kazanabilmek için “sağlık için spor yapmaya” bir kısmı artan boş zamanlarını değerlendirmek için spor yapmaya başlamışlardır. Önceleri düzensiz ve kuralsız olan bu hareketler sonraları yenme, geçme ve başarılı olma duygularını tatmin için yapılmış, bugün ise bir meslek ve para kazanma şeklinde ilk çağlardan bugünlere doğru spor ve beden eğitimi hareketleri gelişimini sürdürmüştür (Afyon ve Tunç, 1997:1-2).

Psikolojik açıdan spor, toplumun bireye yüklediği negatif enerjinin boşalmasına, böylece bireyin ruhsal huzura kavuşmasına katkıda bulunmaktadır (Çaha, 1999:115).

Zihinsel açıdan spor, kişinin beyni ile kasları arasında koordinasyon kurmasını, zihnin uyanık ve hazır olmasını gerektirir. İnsanlar algılama, düşünme, mantık yürütme gibi zihinsel eylemlere girerler. Bilgiler ve kavramlar sayesinde insanların yorum yapabilme, değerlendirebilme, karar verme ve düşünme

kabiliyetleri gelişir. İnsanlar sağlık, güzel vücut hareketleri ve egzersiz ilkelerinin hayattaki önemini anlarlar (Tamer ve Pulur, 2001:54).

Fizyolojik açıdan spor, insanların kötü kolesterolü vücuttan atmasında, kalp damar hastalıklarının azalmasında, biriken toksinlerin atılmasında, yağların eritilmesinde, daha atak, daha çevik ve daha sağlıklı olmada önemli bir etkidir (Çaha, 1999:116).

Sosyolojik açıdan spor ise bireyleri kendi dar dünyalarından kurtararak başka ortamlarda, başka kişilerden, inançlardan, düşüncelerden insanlarla, diyalog içinde bulunmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlamaktadır (Yetim, 2000:155). Ayrıca bireyin ruhundaki savaşçı, kavgacı enerjiyi barışçı, dostane bir zemine çekerek “çatışmayı” “karşılama” ya dönüştürür. Spor bu yönüyle bireye oyun içinde rekabet ve yarışma ortamında “üstün gelme”, dolayısıyla “başarma” zevkini tattırır ve onu hayata daha fazla bağlar (Çaha, 1999:117).

Spor yolu ile ilişkilerini geliştiren ülkelerin katı düzen ayrılıkları dışında bir çok sorunları spor adamları ve sporcular yolu ile çözdükleri ve belli sorunların çözümünde belli aşamalar kaydettikleri de görülmüştür (İşler, 2001:320).

Bugün spor o kadar büyük bir sosyal olay haline gelmiştir ki, artık toplumlar “spor yapmak gerekli midir?” tartışmasını bir kenara bırakarak, sporun nasıl daha iyi şekilde yapılması gerektiği düşüncesi üzerine kafa yormaktadırlar (Küçük, 1990:8).

Yürümek koşmak insanın doğal hareketlerinden olup günlük yaşamında çok önemli bir yer tutar. İnsanoğlunun varolduğu günden bu yana yaşamını devam ettirebilmesi için yaptığı saldırı, savunma avcılık gibi temel hareketlerin esası koşuya

dayanır. Dolayısıyla atletizm sporunun doğuşu insanlık tarihi kadar eskidir denilebilir (Coşkuntürk, 1999:5).

Yaşamın devam ettirilebilmesi için yapılan hareketlerle, savaşta kullanılan hareketlerin deneme mahiyetinde günlük yaşamda uygulanmasıyla günümüzün popüler spor dalları ortaya çıkmıştır. Bunların başında atletizm gelmekte olup, okçuluk, yüzme, jimnastik vb. gibi spor dalları da diğer önemli örnekleri teşkil eder. Ancak tüm spor dallarının temelde gelişimini sağlayan, temel egzersizlerin büyük bir çoğunluğu atletizm kapsamı içinde yer aldığından bu spor dalı “sporların anası” olarak mütala edilmektedir (Coşkuntürk, 1999:5).

Bu nedenle tüm sporların temelinde iyi bir atletizm eğitiminin yer alması gerekmektedir. Çünkü atletizm ihtiva ettiği özellikler itibariyle performansı belirleyen motorik özelliklerin gelişimini sağlamaktadır (Coşkuntürk, 1999:6).

Atletizm; temel hareket formlarından yürüme, koşu, atlama ve atma dallarından oluşan bir spor dalıdır (Yıldırım, 1997:18).

Atletizm sporunun temel özelliği metre yada saniye gibi standart ölçü araçlarının yanısıra rakiple de yarışılmasıdır. Dolayısıyla atletizm yarışmalarında alınan dereceler objektif ve standarttır (Coşkuntürk, 1993:7). Atletizm sporu gerçekten zor bir spor dalıdır. Kişinin yani sporcunun her defasında hem kendisiyle, hem de aynı yarışta olan yarışmacılarla yarışması gerekmektedir (Sarpkaya, 1998:67).

Atletizmin her tür sporda ana unsur olduğu bütün ülkelere kabul edilen bir gerçektir. Bu nedenle, çocuklar daha okul devrelerinde atletizm yapmaya yöneltmeli ve onlara yarışma olanağı verilmelidir. En iyi öğrenme çağı olan 10-14 yaşlarındaki çocuklar üzerinde koşu, atlama ve atmaların öğretim ve uygulaması ile

ilgili çeşitli alıştırmalar yapılmaktadır. Bu alıştırmalar sonunda atletizmin öğretim metodları da saptanmağa çalışılmıştır (İşler, 1997:9).

Atletizm; çeviklik, atiklik, kuvvet gibi beden kabiliyetlerini geliştirmeye yarayan, koşu, atlama, ve atma gibi dalları olan ve elde edilen zamanın uzaklık, yükseklik ve ağırlık ölçüm birimleri ile değerlendirilmesine olanak tanıyan bir spor uğraşıdır. Düzenli sporların en eskisi olan atletizmin temel dalları koşma, atlama ve atma ilk beslenme yolu olan avcılığın en önemli parçasıydı. Atletizmi ilk yarışma konusu yapan İrlandalı ve Yunanlılardır. M.Ö. 776 yılında başlayan ve M.S. 392 yılına kadar süren eski Olimpiyat Oyunları içinde de atletizmin önemli bir yeri vardır (Kanat, 1991:5).

Batı ülkelerinde uygulanan kurallara uyularak Osmanlı ülkesinde ilk atletizm yarışması 1895'de İzmir'de yapıldı (Kahraman, 1995:27).

Sporun toplum hayatını etkilemesi, bu bilimin çok yönlü ele alınarak incelenmesine neden olmuştur. Sportif başarılar uluslararası arenada, ülkelerin saygınlığını artırırken toplumun moral yapısına olumlu etki eder, bu da spor konusunda ülkeleri bilimsel araştırmalar yapmaya yöneltmiştir. Bilimsel yöntemlerin uygulanmasının önünde bulunan en önemli engeller, yönetim anlayışının yanında maddi yetersizlikler, eğiticilerin eğitim ve öğrenimlerinin yeterli düzeyde olmamasının da önemli rolü vardır. Bilimsel araştırmalar yoluyla atleti tanımak, atletin fiziki yönden yeterli olup olmadığını, teknik ve taktik becerilerini ne düzeyde bulduğunu, elde edecekleri başarıları hakkında sporcu olarak kendini değerlendirmesine imkan sağlayacaktır (Kuş, 2000:1-2).

“Spor Bir Toplumun Aynasıdır” sözü yersiz kullanılmış bir söz değildir. Bu nedenle, bir ülkenin sporda başarılı olabilmesi, o toplumun ekonomik gelişmişliği ile birlikte eğitim alanında ve teknolojik yönden gelişmişliğine de bağlı olmaktadır (Zengin, 1991:1).

Bu bağlamda Türkiye’nin uluslararası atletizm alanında yeterince başarılı olduğunu söylemek mümkün değildir. Her ne kadar 2004 Atina olimpiyatlarına bugüne kadar atletizmde görülmeyen, kalabalık bir sporcu sayısı ile gidilmiş olsada, sonuçlara bakıldığında (Eşref Apak’ın çekiç atmada Olimpiyat üçüncülüğü ve Elvan Abeylegesse’nin 5000m’de Final koşması dışında) pek de başarılı olunduğu söylenemez.

Görülüyor ki sporun temeli diye adlandırılan ve dünyada büyük seyircisi olan “atletizm branşı sporcularının bu branşa yönelme nedenleri ve beklentileri” ni bilmek, Türk atletizmini de dünya standartları seviyesine çıkarmak açısından ve önlemlerin alınması bakımından araştırılması gereken bir problemdir.

1.2. Problem Cümlesi

Ortaöğretimde atletizm yapan sporcu öğrencilerin bu branşa yönelme nedenleri ve beklentileri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

- 1- Ankete katılan sporcuların demografik özellikleri nelerdir?
- 2- Ankete katılan sporcuları atletizm branşına teşvik eden unsurlar nelerdir?
- 3-Ankete katılan sporcuların atletizm branşından beklentileri nelerdir?
- 4-Ankete katılan erkek ve bayan sporcuların sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de Atletizm Branşı İle Uğraşan Sporcuların Bu Spora Yönelme Nedenlerini ve Beklentileri Belirlemektir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Günümüz dünyasında spor, dil, din, ırk, cinsiyet, yaş, meslek v.b. herhangi biyolojik ve kültürel ayrım kabul etmeden, tüm insanları ilgilendiren “evrensel bir olgu” ya dönüşmüştür. Orta ve ileri yaş grupları dahil, “yaşam boyu spor” sloganından etkilenmeyen neredeyse kimsenin kalmadığı, televizyonlarda spor programlarının, gazetelerde spor sayfalarının en çok ilgi toplayan yayınlar olduğu ve sportif organizasyonları ekranları başında takip edenlerin sayısının milyarlarla ifade

edildiği düşünülecek olursa, spor olgusunun “evrensel” mahiyeti daha iyi fark edilecektir. Günümüzde spor “spor bilimleri adı verilen geniş bir bilimsel alan oluşturmuş bulunmaktadır (Amman,1999:74). Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. maddesinde de “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder” , “Devlet başarılı sporcuyu korur” demekle sporun ülke kalkınmasında nedenli önemli olduğunu ortaya koymuştur (Gümüsova, 1991:34). Günümüzde spor, milyonları peşinden sürükleyen, ülkelerin tanıtımında önemli rol oynayan bir reklam aracı haline gelmiştir. Bütün dünyada büyük ilgi gören atletizm ise sporun temeli olarak kabul edilmektedir. Atletizm alanında çağdaş anlayışa uygun bir gelişme sağlayabilmek için (Kuş, 2000:1) işe çocukların mümkün olan en erken yaşta yeteneğine uygun branşa yönelmesine yardımcı olmak gerekir. Atletizm insan gücünün sınırlarını zorlaması bakımından eski çağlardan beri insanların büyük ilgisini çekmiş ve antik çağlardaki olimpiyatlardan bugünlere kadar gelmiştir.

Eski çağlardaki antik olimpiyatlar vücut kültürünün gelişmesinde en üst noktayı oluşturmuştur. Modern vücut kültürü anlayışı ile beraber; bugün olimpiyatlarda 37 atletizm dalı (23 erkek, 14 bayan) , olimpiyat programına dahil edilmiştir. Böylece atletizm olimpiyat oyunlarında en yaygın spor dalı olmakta ve oyunların ağırlıklı noktasını oluşturmaktadır (Kocaöz, 1991:2).Ancak Türkiye uluslararası spor alanında Dünyanın gerisinde kalmıştır. Atletizm sporundaki bayan ve erkek rekorlarımızı, dünya bayan ve erkek rekorları ile karşılaştırdığımız zaman genel olarak Türk atletizminin dünyadaki gelişmelerin gerisinde kaldığı görülmektedir (Zengin, 1991:1).

Dünyada bütün sporların temeli olarak kabul edilen atletizmin Türkiyede de hakettiği yeri alabilmesi için herkesin üzerine düşen görevleri yapması gerekir. Bu işe öncelikle atletizmin hamuru olan çocuklardan başlamak gerekir. Çocukların isteklerini, beklentilerini bilip, taleplerine cevap verebilmek önemlidir.

Ortaöğretimde atletizm yapan erkek ve bayan atletlerin atletizm branşına yönelmeleri ve bu branştan beklentileri üzerine yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ilk olması bakımından ve atletizm branşını seçen sporcuların bu branşa yönelme nedenleri, bu branşla uğraşma sebepleri ile bu branştan beklentilerini saptayacak olması bakımından önemlidir.

Araştırma sonuçları ilköğretimde bu sporu yapmaya başlayan ve ileride bu branşa yönelecek olan gençlere katkı getirebilir. Ayrıca çalışma atletizm federasyonu yetkililerine, sporcuların antrenörlerine, kulüp yöneticilerine, kulüp psikologlarına ve sosyologlar ile eğitimcilere katkı getirebilir.

1.6. Araştırmanın Sayıtları

- 1- Anketin güvenirliliği ve geçerliliği yeterlidir.
- 2- Sorulara verilecek cevapların doğruyu yansıttığı varsayılmıştır.
- 3- Seçilen örneklem evreni temsil edecek niteliktedir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Atletizm sporcu lisansına sahip öğrencilerle sınırlıdır. Ortaöğretim kurumunda öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır. İlköğretim ve yükseköğretim araştırma kapsamı dışında tutulacaktır. Atletizm dışındaki branşlar araştırma kapsamı dışında kalacaktır. Çalışma anket yöntemi ile sınırlandırılmıştır.

1.8. Tanımlar

Eğitim: Ertürk'ün anlayışından hareketle, kişinin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde ve bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır (Sönmez, 1994:41).

Beden Eğitimi: Kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitiminin amaçlarına uygun (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) değişme meydana getirme sürecidir. Beden eğitiminde eğitimin diğer alanlarından farklı olarak “hareket öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme” esas alınmaktadır. Başka bir deyişle beden eğitimi “fiziksel hareket yoluyla insanın eğitilmesidir” (Tamer ve Pulur, 2001:41).

Spor: Uğraşanları açısından yarışma kazanmaya dönük, fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba izleyenler açısından heyecan ve estetik duygusu kazandıran bir süreç genel bütünlüğü içerisinde ise anatomi, fizyoloji, ortopedi, biyo-mekanik, psikoloji gibi bilim dallarının yardımı ile gelişen, sürdürülen bir bilimsel olgudur (İnal,1998:4).

Atletizm: Atletizm; insanların yeteneklerini azami dereceye çıkartan bir takım doğal hareketlere verilmiş isimdir. Doğal dediğimiz bu hareketler tabiatta koşular, atmalar ve atlamalar şeklinde görülür. Atletizmin temelinde ve felsefesinde;

- 1- Zaman
- 2- Mesafe
- 3- Yükseklik

yatar. Koşular zamana, atmalar mesafeye, atlamalar ise yüksekliğe karşı yapılan mücadeleleri ifade eder (Kocaöz, 1991:3).

Yönelme: Sözcük anlamıyla yönelme; bir yere, bir şeye, bir kimseye yönelmek, onları amaç olarak seçmek, benimsemek ve ilgilenmektir. Eğilim ise bireyi bir şey yapmaya yönelten ruhsal durum, iç güdüsel istek, kişisel yatkınlık olarak tanımlanır (Gezer, 2002:20).

II.BÖLÜM

2.GENEL BİLGİLER

2.1. İnsan Olgusu ve Eğitimin Tanımı

2.1.1. Bir Varlık Olarak İnsan

İnsan dışındaki canlılar, hayatlarını sürdürecekt bir çok içgüdülerle donatılmıştır. Ses çıkarmaları, yuva yapmaları, neleri nasıl yiyecekleri, nelerden korkacakları adeta onlarla önceden programlanmıştır. Dünyanın her tarafında ve tarihin her döneminde yaşayan canlı türlerinde bu özellikler pek değişmemektedir. Ancak insan doğuştan programlanmamış, boş bir zihin, gönül ve yatkınlıkların hazinesi olarak dünyaya gelir. Bunun içinin doldurulmasında eğitimin önemli rolü vardır (Ergun ve başk, 1999:7-8).

‘İnsan doğası’ terimi ile kastedilen şey, insan özgü olan, insanın bir niteliği ile ilgili olandır. Söz gelimi, vücudumuzdaki kan insan doğasının bir parçası değildir; çünkü hayvanlarda da bulunmaktadır; belki de kanın hayvansal doğamızın bir parçası olduğunu söylemek daha doğru olacaktır. Herhangi bir şeyin ‘doğa’sını sorduğumuzda onun ayırteci niteliklerini sormaktayız aslında; onu diğerlerinden ayrı kılan şeyi sormaktayız. Bu onun içinde yer aldığı türü de kuşatan ayırteci bir özelliktir (Büyükdüvenci, 2001:85).

İnsan dünyaya geldiğinde kendi biyolojik yaşantısını devam ettirebilecek kabiliyet ve biyolojik yeterlilikte değildir. Onun biyolojik varlığını devam ettirebilmesi için yakın çevresi yani anne ve babasının bakımına muhtaçtır. Çevresinin ilgisi ve bakımı ile gelişimini tamamlayabilen insan artık kendi ihtiyaçlarını kendisi karşılayabilecek duruma gelmesi onun hem bedensel hem de öğrenme gelişimi ile ilgilidir. İnsanın biyolojik yapısından kaynaklanan bu özellik

aynı zamanda bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir (Büyükkaragöz ve başk., 1998:139).

İnsan yavrusunun doğuştan hiç bir davranış belirleyicisi ile dünyaya gelmemesi insanın istenilen yönde eğilip bükülebilen bir mahiyete sahip olduğunu gösterir. İnsan yavrusu uzun bir zaman kendiliğinden bebeklik dönemini atlatamaz. Bu dönemde diğer yetişkin insanların bakımına ihtiyacı vardır. İnsan yavrusunun doğuştan hiçbir sosyal davranış belirleyicisine sahip olmaması onu davranışlarını belirleyecek olan değerler sistemini öğrenmeye zorlar (Büyükkaragöz ve başk., 1998:139).

İnsan varolduğu günden günümüze kadar çok çeşitli dönemleri aşarak gelmiştir. Çok çeşitli medeniyetler kurmuş çok çeşitli kültürel ortamlar meydana getirmiş, kendi inanış, düşünce ve inanış şekillerini oluşturmuştur. İnsanoğlu medeniyetler geliştirirken teknolojik boyuttada çok ilerlemiştir. Eski çağlardan günümüze kadar yaşantısında çok çeşitli araç ve gereçler kullanmış ve her geçen günde kendi yaşantısını kolaylaştıracak yeni araç gereçler geliştirmeye devam etmiştir. Bu gelişmelerin sağlanabilmesi gelecek nesillerin daha ileriye daha güzele erişebilmesi için yine elinden geleni yapmış olanların eğitilmesi gereği üzerinde durmuş her dönemde çeşitli faaliyetlere girmiştir (Büyükkaragöz ve başk., 1998:140).

2.1.2. İnsanın Eğitilebilirliği

Eğitim insan doğasının zorunluluğudur. Eğitim olmadan bir insanın hayatını devam ettirebilmesi ve bu hayattan zevk alabilmesi mümkün değildir (Büyükkaragöz ve başk., 1998:140).

İnsanı tanımadan özelliklerini bilmeden eğitilemeyeceğini benimseyen hiçbir eğitim şekli yoktur. Henderson'a göre insan tabiatını incelemek ve tabiata inanarak

eğitim vermek başarılı ve istenilen amaca hizmet etmesi noktasında çok önemlidir (Büyükkaragöz ve başk., 1998:141).

İnsan tabiatında ve onun ihtiyaçlarını karşılama işi eğitimin merkezi noktasıdır. İnsan tabiatının sahip olduğu özellikler üzerine çok çeşitli görüşler ileri sürülmüş, çok çeşitli söylemler gerçekleştirilmiştir. Bunlardan biri olan Henderson insan tabiatının temel özelliklerini şöyle özetlemiştir. İnsan akıl yürütmek, yaratmak ve ahlaki farklılıklar gösterebilecek tarzda semboller kullanma kabiliyetine sahiptir. Bu kabiliyetlerini kullanarak insan, kendisini hayvan seviyesinin üstüne çıkabilir ve saygınlık kazanır. Bütün insanlar bu kabiliyetlere en azından belli bir derecede sahiptirler. En iyi sosyal organizasyon, insanın potansiyel güçlerini büyüten ve geliştiren organizasyondur. Bu kabiliyetlerin geliştirilebilmesi için çalışılmalıdır (Büyükkaragöz ve başk., 1998:141).

İnsan doğasının eğitimi ilgilendiren en önemli boyutu bireysel farklılıklardır. Her bireyin doğuştan getirmiş oldukları güçler birbirinden hem nitelik hem de nicelik olarak farklılık gösterir. Rausseau “her birey ayıredici bir huyla doğar” der. Birbirinden farklı yetenek ve istidatlara sahip çocukları aynı eğitime tabi tutmak, onların bu farklılıklarını gözardı etmek bireylerin özel eğilimlerini köreltir. Ve elde edilecek sonuçta tek tip ve donukluk olacaktır. Öyleyse bu noktada eğitim bireysel farklılıkları gözardı etmeden yapılmalı, bu zemin oluşturulmalıdır. Eğitimin insanın doğası ile olan uyumu modern, psikoloji, biyoloji, ve fizyolojinin verileriyle daha da güçlenmektedir. İnsanın göstermiş olduğu değişiklik her ne kadar eğitim uygulaması ile olsa da bu uğraş doğuştan getirilen güçleri geliştirme çabasında değilse istenilen sonuca ulaşmada engel oluşturacaktır (Büyükkaragöz ve başk., 1998:141).

İnsan farklılıklarıyla da olsa aynı ortamı paylaştığı diğer insanlarla ilişki içindedir. Bu farklılıklar doğrudan eğitimi ilgilendirse de toplumsal ilişkilerde de büyük rol oynar. Birey bir grup içerisinde doğar ve büyür. Beraber yaşamının getirmiş olduğu kolaylık ve zorlukları, belirli değerleri benimseyerek onlara uyma

davranışı gösterir. Eğitim bireyin farklılıklarını göz önüne alarak gerçekleşmesi nihai amaçta topluma hizmet eder. Zira bireyleri bu farklılıklar farklılıklarıyla zenginleşmiş olarak ortaya çıkmıştır. Bu noktada eğitimin toplumla, insanın toplumla ilişkisini ortaya koymakta fayda vardır (Büyükkaragöz ve başk., 1998:141).

İnsanlar hayvanlara benzer pek çok bedensel ve psikolojik yönler gösterebilir de, onlardan zıt pek çok fenomenle ayrılırlar da mahiyet itibarı ile farklıdır. Bu farklılaşma zıtlık ve benzerlik ile yeterince açıklanacak bir şey değildir (Erkal ve başk., 1998:13).

Eğitim sosyal bir olgudur. Çünkü eğitim işi, bir toplum içinde olup bitmektedir. Toplum, daha doğrusu toplumsal yaşam, olmazsa eğitim de olmaz. Çocuğu insan yapan, ona insan özelliklerini kazandıran ve onu sosyalleştiren toplumdur. Toplum bu görevini eğitim yoluyla yapar. Toplum üyelerini eğiterek sosyalleştirir ve böylece onları toplum hayatına hazırlar. Toplumsal yaşantının daha insancıl, daha mutlu ve huzurlu olmasını sağlamaya çalışır. Bu görevin başarılı bir şekilde yerine getirilebilmesi için, toplumun hem kendi ihtiyaç özelliklerine, hem de içinde yaşadığı çağın koşullarına uygun bir eğitim sistemine sahip olması gerekmektedir (Öztürk, 1993:21).

2.1.3. İnsanın Gelişimi

a-Bebeklik Dönemi:

Genellikle doğumdan iki yaşa kadar olan dönemi kapsar. Bu dönemde bedensel ve motor gelişme çok hızlıdır. Bu dönem içinde çocuklar yürümeyi öğrenirler, tuvalet eğitimine ve konuşmaya hazır hale gelirler. Bebeklik döneminde birey çevresini büyük ölçüde duyu organlarını kullanarak tanımaya çalışır. Bu nedenle bebeklerin ele aldıkları her nesneyi elledikleri, ağızlarına götürdükleri, yere

vurdukları sıkça gözlenmektedir. Bu davranış bebeğin çevresindeki nesneleri tanıma çabalarıdır (Erden, 2001:104).

Tahmin edilebileceği gibi yeni doğmuş bir bebeğin özellikle algılama süreci son derece kısıtlıdır. Ancak ilk altı ay içinde hem duygusal süreçlerin kapasitesinde, hem de algılama sürecinde büyük bir gelişme ortaya çıkmaktadır (Erden ve Akman, 2001:46).

Psiko-sosyal gelişim bakımından, temel güven bu dönemde kazanılmaya başlar. Bebeğin temel ihtiyacının zamanında karşılanması, ona sevgi gösterilmesi bebekte güven gelişimini sağlar (Erden, 2001:104).

b-İlk Çocukluk Dönemi:

Bu dönem okul öncesi dönem olarak da adlandırılır (Erden, 2001 s:104). Okul öncesi döneme denk gelen 3-6 yaşları arasındaki bedensel gelişme hızı bebeklik dönemine oranla yavaşlar. Yaşamın ilk ve üçüncü yılları arasındaki büyüme, üçüncü ve beşinci yılları arasındaki büyümenin yaklaşık olarak iki katıdır. Okul öncesi dönemde beden orantılarında da değişiklikler göze çarpar. Boy ve kilo artışının, beden orantılarındaki değişikliğin yanı sıra okul öncesi dönemde başka fiziksel değişikliklerde göze çarpmaya başlar. Öncelikle bu dönemde kaba motor hareketleri sağlayan kaslardaki gelişme dikkati çeker. Okul öncesi dönemde kaba motor hareketleri sağlayan kaslardaki gelişme ince motor hareketleri sağlayan kaslara oranla daha fazladır. Bu dönem özelliklerinin cinsiyetler arasında farklılıklar gösterdiği ancak bu özelliklerin aynı yaş ve cinsiyet arasında da bireysel farklılıkları ortaya çıkarabileceği unutulmamalıdır (Erden ve Akman, 2001:48-49).

Bu dönemde çocuk konuşma becerisini geliştirir. Çevresiyle sosyal ilişkiler kurabilir. Cinsiyet farklılığını öğrenir. Akran gruplarıyla oyun oynayabilir. Büyük ve

küçük kasları gelişmeye devam eder. Ancak el-göz uyumları yetersizdir. Bu dönemde makasla kesme, düğme ilikleme gibi etkinliklerde zorlanırlar. Çevrelerindeki eşya ve nesnelerin görünüşlerinden etkilenirler. Sosyal ve doğal çevre ile ilgili temel kavramları öğrenirler. Doğru ve yanlışları birbirinden ayırmaya ve vicdan geliştirmeye başlarlar (Erden, 2001:104).

c-İkinci Çocukluk Dönemi:

Bu dönem ilköğretim I. Kısımına denk gelir. Bu dönemde çocukların bedensel gelişmeleri yavaşlar, motor yeteneklerinde gelişme gözlenir. Kalem tutma becerileri gelişir ancak ilk yıllarda yazı yazarken çok çabuk yorulurlar. Arkadaşlarıyla oyun oynamaktan çok hoşlanırlar. Özellikle hareketleri severler. Oyunlarda kurallara uymayı öğrenirler. Okuma yazma ve sayısal alanlarda temel beceriler geliştirirler. Kişisel bağımsızlık kazanırlar (Erden, 2001:104).

İkinci çocukluğun ilk yıllarında çocuk somut düşünür. Soyut kavramları anlamada ve sembolik düşünmede güçlük çeker. Ancak dördüncü ve beşinci sınıflarda çocuğun soyut ve mantıklı düşünme yeteneğinde artış görülür, buna bağlı olarak da öğrencilerin kendi kendilerine çalışma, öğrenme ve araştırma yapma becerileri artar (Erden, 2001:104).

d-Erlik ve Ergenlik Dönemi:

İlköğretimin ikinci devresi ve çalışmamızın konusunda kapsayan lise(ortaöğretim) dönemini daha geniş ve kapsamlı incelediğimizde;

Fiziksel Gelişim: Bu dönemde bireyin bedensel gelişimi çok hızlıdır. Gelişim döneminde bireyin vücut oranları, bozulur, kol ve bacak gibi uzun kemikler ve kaslar gelişir (Erden, 2001:106).

Gençlik dönemindeki en belirgin fiziksel değişim boy ve vücut ağırlığındaki gelişimdir. Bu değişiklik hormon üretimindeki artış nedeni ile gençlik öncesi ve gençlik çağına girişte görülen hızlı büyümeden kaynaklanmaktadır. Kızlar 11-13 yaşlarında aynı yaşlardaki erkeklerden daha uzun boylu iken gençlik dönemlerinin sonuna doğru boylarının uzaması yavaşlamaktadır. Ağırlıkta kızlar genelde 12-14 yaşlarında erkeklerden daha ağırdırlar. Erkek çocuklarda görülen hızlı boy büyümesi kızlardan iki yıl sonra başlar ve yirmi yaşlarına kadar artar. Ağırlık artışı erkeklerde daha fazla görülür. Bu değişikliklerinin beden eğitimi programı üzerinde bazı etkileri görülür. Bunlar; Çocukların vücut ölçülerinde çok belirgin olarak görülen farklılıklar nedeni ile kız ve erkekler tarafından hissedilecek utanmaların minimum düzeyde tutulması için program dikkatlice organize edilmelidir. Düşük düzeyde organize edilecek yarışmalar, oyunlar, voleybol, badminton gibi aktiviteler daha da uygun olabilir. Boy uzunluğunun önemli olduğu voleybol veya basketbol gibi sınıf aktivitelerinde uzun kız ve erkek çocukların gruplar içerisinde dengeli dağılımı sağlanmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001:3).

Gençlik döneminde görülen boy ve ağırlık artışının bir kısmı kemiklerin iç yapısında görülen değişikliklere bağlıdır. Büyüyen çocuğun kemiklerinin uzunluk, genişlik ve yoğunlukları değişir. Yapılan çalışmalar iskelet yaşıyla ergenlik yaşının birbiri ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Yani, çocukların kemik büyümesi diğer gelişim boyutları ile aynı hızda olmakta ve cinsel fonksiyon olgunlaştığında ise büyüme tamamlanmaktadır. Bu dönemde, belirgin kaslarla birlikte kol ve bacaklardaki uzun kemikler uzar. Yüz dış hatları değişir, burun uzar, saç çizgisi değişir. Bu belirgin değişiklikler nedeni ile gençlerin fiziksel becerilerini korumak için büyük kas gruplarının yeterince çalıştırılması gerekmektedir. Şiddetli aktiviteler sırasında beden eğitimi öğretmeni kemikler üzerinde oluşabilecek olumsuz etkiler ve

aşırı yorgunluğa karşı dikkatli olmalıdır. Aşırı yüklenmelere neden olabilecek her türlü aktiviteden sağlık nedeni ile kaçınılmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001:4-5).

Boy ve ağırlığın yanında bu dönemde görülen en belirgin değişikliklerden biriside cinsiyet özelliklerinin gelişimidir. Kız ve erkeklerin cinsiyet özelliklerinde görülen farklılaşma ve gelişme onların fiziksel görünümelerini etkileyeceği gibi ruhsal durumları ve davranışlarını da etkiler. Cinsiyet gelişiminden kaynaklanan değişiklikler nedeni ile çocukların fiziksel aktivitelere katılımlarında görülebilecek çekingen ve utangaç tavırlara karşı beden eğitimi öğretmenin anlayışlı olması ve gerekli düzenlemeleri yapması gerekmektedir (Tamer ve Pulur, 2001:5).

Belirtilen değişikliklerle birlikte başka fizyolojik gelişmelerde görülmektedir. Kalp ve damarlarda oluşan dolaşım sistemi gençlik döneminde düzenli ve devamlı olarak gelişir. Bu gelişme, kan basıncında görülen normal artış ile açıklanabilir. Buna karşın istirahat nabız kızlarda biraz hızlı olmasına rağmen gençlik döneminde düşüş gösterir. Gençlik döneminde solumun sisteminde de değişiklikler olmaktadır. Kız ve erkeklerde 10-14 yaşları arasında büyük artışlar gözlenmektedir. Kızlardaki gelişme erken yaşlarda yavaşlarken, erkeklerdeki gelişme daha uzun süre devam eder. Sindirim organları da giderek büyür ve gençler daha fazla günlük besin maddesine ihtiyaç duyarlar. Sinir sistemi diğer sistemlere nazaran daha erken gelişme gösterir (Tamer ve Pulur, 2001:6).

Genç insanlarda genellikle sağlık problemi yoktur. Bu dönemde organizma ters giden şey dikkate alınmalıdır. Genellikle postür bozukluklarının önlenmesinde ve giderilmesinde gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Ruhsal Gelişim: Gençlerin ruhsal gelişimi fiziksel gelişimi kadar karmaşıktır. Gençliğin bu dönemini tartışabilmek için insanın temel hisleri ile gençleri çocuklar ve yetişkinlerden ayırtan uyum ve tepkilerinin kısaca

hatırlanması gerekir. İlk önce, her yaştaki insan gibi gençlerin de üç temel hissi yaşadığı bilinmelidir. Bunlar; korku, öfke, sevinç ve bunların değişkenleri. Gençleri diğer yaş gruplarından ayırt eden husus bu hisleri harekete geçiren uyarılar ve değişen durumlar karşısında gösterdikleri tepkilerdir. Gençlerin tepkisi uç sınırlarda olma eğilimindedir. Bu yaş grubu tipik olarak ya çok heyecanlı ya da aşırı derecede hüzünlü olmakta ve hislerin de hızlı değişim gösterirler. Bu nedenle bazen gençlik, hislerin dorukta olduğu dönem olarak tanımlanabilir. Gençler fiziksel, sosyal ve zihinsel olgunluğa erişirken aynı zamanda ruhsal gelişimlerini tamamlarlar. Gençlerde aşırı duygusallık belirtileri ilk gençlik dönemlerinde görülmeye başlanır, gelişim süreci gençlik dönemi sonunda tamamlanır. Erkekler diğer gelişim boyutlarında olduğu gibi ruhsal gelişimlerinde de yaklaşık iki yıl sonra olgunluğa erişirler (Tamer ve Pulur, 2001:8).

Gençlik hisleri onların gelişim evrelerine uygun olan ihtiyaçlarına göre uyarılırlar. Bunlar; değişen fiziksel duruma uyum, karşı cinse ilgi ve aile kontrolünden serbest kalma ihtiyacıdır. Mutlaka tatmin edilmesi gereken diğer gençlik ihtiyaçları ise herkes ile ortak olan; güvende olma, başarı, sevgi, macera ve mutlu olmadır (Tamer ve Pulur, 2001:8).

Sosyal Gelişim: Gençlerin kendi hisleri ve karşı cinsleri ile ten arkadaşlıkları ve yetişkinler ile ilişkiler olarak düşünülebilir. Sosyal gelişim erkeklerde kızlardan daha geç ve farklı derecede görülür. Gençliğin ilk dönemlerinde kişiler genelde aynı cinsten ve yaşta büyük arkadaş grupları içerisinde yer edinirler. Gruplaşmalar genelde aynı sınıflardan, mahalleden ve sosyal çevreden oluşur. Bu, farklı durumlarda insanlara karşı nasıl davranılacağına yanı sıra giyim ve konuşma tarzı gibi standart davranış kalıplarının gelişmesini sağlar. Kızlarda görülen yakın arkadaşlıklar aşırı derecede önem taşır ve üniversite yıllarına kadar devam ederken, erkeklerdeki arkadaşlık nadiren bu derecededir. Bu dönemde popüler olma ve grup tarafından kabullenme onlar için çok önemlidir. Gençliğin ilk evresinde (10-12 yaşlar arası) kız ve erkekler genelde birbirlerine rakip davranış gösterirler. Kızlar gençliğin

orta evresinde(12-14 yaşlarında) fiziksel olarak gelişirken erkekler eğlence ve karma sosyal aktivitelerle ilgilenmeye başlarlar. Fakat erkekler bu dönemde kızlarla ilgilenmezler. Onlar 14-16 yaşları arasında ilgilerini kızlara yöneltirler. Genelde bu dönemlerde eşli arkadaşlıklar gelişmeye başlar, 16 veya 17 yaşına kadar gençlerin karşı cinse olan uyumu hemen hemen tamamlanır. Karşı cinse olan ilginin arttığı dönemde genç kızlar her türlü oyun oynamaya bayılırlar. Fakat onlar için çekici, zarif, ağır başlı ve dengeli olma arzusuyla ilişkili fiziksel gelişim, üst düzeyde fiziksel başarıdan daha önemlidir. Erkeklerin popüler olmak için yarışma ve sporda başarıya olan aşırı ilgisi nedeniyle motivasyonları kızların ki kadar değişiklik göstermez (Tamer ve Pulur, 2001:11-13).

Gençlik öncesi çocuklar, genellikle yetişkin otoritesini kabul ederlerken gençliğin ilk dönemlerinde reddetmeye başlarlar. Bu dönemde gençler, kendilerine örnek aldıkları kahramanlar hariç kendilerini otoritenin üzerinde görmeye çalışır. Daha sonraki dönemlerde ise ilgi alanlarında yetişkinlerden yardım ve öğüt almaya daha açıktırlar. Gençliği son dönemlerinde yetişkinler ile arkadaşlık kurabilmekten mutlu olurlar (Tamer ve Pulur, 2001:14).

Zihinsel Gelişim: Gençlerin zihinsel gelişimi diğer gelişim boyutlarında olduğu gibi ani ve aşırı değişikliklere uğramaz. Bu dönemde, zihinsel kapasite ile birlikte zihinsel güç gelişimi görülür. Zihinsel gelişimin yüksek dereceye ulaşması 16-25 yaşları arasında herhangi bir zaman da gerçekleşir ve zihinsel olgunluğa doğru devam eden gelişim kişiler arasında aşırı derecede farklılık gösterir. Kız ve erkekler bu gelişim boyutunda benzerlik gösterirlerken zihinsel olgunluğa ulaşmada görülen geniş yaş dağılımı zihinsel gelişimin kişiler arasında farklı olduğunu kanıtlamaktadır. Gençlerde zihinsel gelişim; hafıza, konsantrasyon, hayal, ve muhakeme gücü olmak üzere dört alanda tartışılabilir. Çocukluk döneminde çok kuvvetli olan hafıza gücü gençlik döneminde azalmaya başlar. Bu düşüşün nedeni aslında gençlerin ezberleme kapasitesini kullanmaya ilgi duymamalarıdır. Gençlerin konsantrasyon gücü özellikle ilgi duydukları çalışma alanlarıyla ilişkili olarak gelişme gösterir. Bu zamanda

gençlerin hayal güçlerini kullanabilme yetenekleri de gelişir. Gençlerin muhakeme ve yargılama güçlerinde görülen gelişme özellikle okul ile ilgili çalışmaları için önem taşımaktadır (Tamer ve Pulur, 2001:14-15).

Zihinsel gelişmenin bu evresinde gençlerde görülen büyüme, onların çocuksu fikirlerden kurtulmalarına ve tecrübeleri sayesinde değer yargıları ve bilgiyi toparlayarak birlikte hayat felsefesinin oluşmasına yardımcı olur. Kişilerin hayata bakışı ve davranışlarını şekillendiren hayat felsefesi de gençlik döneminde olgunlaşır (Tamer ve Pulur, 2001:16).

e-Yetişkinlik Dönemi:

Bu dönemde birey, meslek yaşamına atılır, yeni bir aile kurar ve bunlara uyum göstermeye çalışır. Çocuk yetiştirme, evi idare etme, sosyal ve vatandaşlık sorumluluklarını yüklenme, yakın arkadaş çevresi oluşturma bu dönemin en önemli görevleridir. Bireyin en verimli olduğu dönemlerden biridir (Erden, 2001:107).

f-Orta Yaşlılık Dönemi:

Bu dönemin en önemli özellikleri, çocukları hayata hazırlama, yaşlanmakta olan anne baba ile uyum yeni boş zamanlarını değerlendirme faaliyetleri geliştirme, orta yaşın getirdiği fizyolojik değişmelere uyum sağlamadır (Erden, 2001:107).

g-Yaşlılık Dönemi:

Bu dönemde bireyin giderek azalan fiziksel gücüne ve emekliliğe uyum göstermesi en önemli sorunlardan biridir. Genellikle daha önceki dönemlerde gelişim

görevlerini yerine getiren, bu dönemleri sorunsuz yaşayan kişiler yaşlılık dönemini huzur içinde geçirirler (Erden, 2001:107).

2.1.4. Eğitimin Öğeleri ve Türleri

Eğitimin Tanımı:

Eğitim kelimesi “eski” Türkçe’de “terbiye” kelimesi ile kullanılıyordu. Hareketleri ve konuşması mükemmel bir insan görüldüğünde “terbiyeli”, aksi görüldüğünde “terbiyesiz” kelimeleri hala kullanılmaktadır (Ergun ve başk, 1999:1 ; Toprakçı, 2002:121).

Eğitim, pek çok düşünür ve eğitimci tarafından değişik biçimlerde ele alınmış ve tanımlanmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir.

Tyler’e göre eğitim kişinin davranış örüntülerini değiştirme sürecidir (Sönmez, 1994:41).

W.O.Lester Smith’e göre eğitim, her neslin kendinden sonra gelecek olanlara, o güne kadar ulaşılmış gelişme merhalesini koruma ve yükseltme niteliğini kazandırmak amacıyla verdiği kültürdür (Ergun ve başk, 1999:1).

Eflatun eğitimi “beden ve ruha mümkün olan mükemmelliği temin etmek, imkan nisbetinde güzellik ve olgunluk vermektir” diye tanımlar (Kayaalp, 2002:52).

Ertürk ise eğitimi bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak ele almıştır (Sönmez, 1994:41).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar gerek ailesinden, gerek öğrenim hayatından, gerekse çalıştığı işyerinden edindiği tüm bilgiler yoluyla ya da kendi kendini geliştirerek bilgi beceri ve davranışlarında değişiklik meydana getirmesidir (Deniz, 1999:1).

Yıldırım, insan davranışlarında bilgi, beceri, anlayış, ilgi, tavır, karakter v.s. önemli sayılan küçük nitelikleri yönünde belli değişimler sağlamak amacıyla yürütülen düzenli bir etkileşim olarak eğitimi tanımlamıştır (Sönmez, 1994:41).

Mehmet Ali Aydın eğitimle ilgili olarak “eğitim çocuğun birbirlerine uygun olmak üzere yetilerini, onu insan yaratılışının olgunluğuna, en yüksek derecesine eriştirecek biçimde yetiştirme sanatıdır” der (Kayaalp, 2002:53).

Özçelik, Ertürk’ün anlayışından hareketle, kişinin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde ve bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır (Sönmez, 1994:41).

Günümüz eğitim anlayışında, eğitim kurumu bireyin davranışlarını istendik yönde değiştirme eylemini gerçekleştirirken her bireyin özelliklerinin ve yeteneklerinin farklı olduğunu bilmeli ve ona göre hareket etmelidir. Bireyin farklılığına saygı gösterilmeli, yetenekleri çerçevesinde yönlendirebilmelidir (Terzi ve başk., 2003:3).

Fidan, eğitim insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir derken Ertürk ve Tyler’ın görüşünü desteklemektedir (Sönmez, 1994:41 ; Toprakçı, 2002:121).

Durkheim’a göre eğitim, çocukta fiziksel, entellektüel, ahlaki hallerin uyandırılması, geliştirilmesi faaliyetleridir (Ergun ve başk, 1999:1).

Alkan bu tanımları “davranış değişikliği bireyin belirli hedefler yönünde maksatlı olarak kendi yaşantıları yoluyla davranışlarını değiştirmesi, kişinin yeteneklerini çeşitli yönlerden birey ve toplum için uygun ve dengeli olarak geliştirmesi” diye tanımlamaktadır (Sönmez, 1994:41).

Z.Gökalp’e göre eğitim, bir cemiyette yetişmiş neslin henüz yeni yetişmeye başlayan nesle fikirlerini ve hislerini vermesidir (Ergun ve başk, 1999:1).

Özarpınar’a göre eğitim, “ferdin idraklerinde, kavrayışında, zihniyetinde, tutum ve değerlerinde, kabiliyet ve maharetlerinde bir değişme ve gelişme demektir (Özdemir ve Yalın, 1999:1).

Bu tanımlara göre eğitimin üç özelliği vardır. Birincisi, bireyin davranışlarının amaçlanan yönde değiştirilmesi gerektiği, ikincisi ise bireyde davranış değişikliğinin kendi yaşantısı yoluyla (düzenlenen bilgi ve çevre ile etkileşimi sonucu) gerçekleştiği üçüncüsü de, eğitimin ve planlı ve programlı bir süreç olduğudur (Erden, 2001:14 – Özdemir ve Yalın, 1999:2).

Eğitimin Öğeleri

Eğitimin temel öğeleri öğrenci, öğretmen ve programdır. Bazı durumlarda program olmadan eğitim gerçekleşebilir, ancak öğrenci ve öğretmen öğelerinden herhangi birinin bulunmaması halinde eğitim olayı meydana gelmez (Ergun ve başk, 1999:3).

Eğitiminin Türleri

Eğitim formal ve informal olmak üzere ikiye ayrılır.

Formal Eğitim, planlı programlı programlı bir amaç doğrultusunda belirli bir mekanda uzman kişilerin rehberliğinde düzenlenen bir etkinliktir. Informal eğitim ise bireyin içerisinde bulunduğu ortamda kendi kendini sistemsiz ve denetimsiz bir şekilde kültürlenmesidir. Bu kültürlenme olumlu yönde olabileceği gibi istenmeyen bir yönde de olabilir (Özdemir ve Yalın, 1999:2).

Formal Eğitim: Planlı ve programlıdır, varılmak istenen hedefler bellidir. Eğitim amaçları profesyonel kişiler eli ile geliştirilmeye çalışılır. Olumlu davranışların kazandırılması esastır. Belirli bir mekan ve ortamda eğitim gerçekleştirilir. Profesyonelce hazırlanmış eğitim araç ve gereçleri kullanılır (Özdemir ve Yalın, 1999:2).

Planlı eğitim etkinlikleri formal eğitim olarak adlandırılmaktadır. Formal eğitim sürecinde bireyde davranış değişikliği meydana getirmek üzere bilinçli, planlı ve kasıtlı bir biçimde öğrenme ortamı düzenlenir. Bu süreçte bireyin davranışları belli amaçlar doğrultusunda değiştirilir. Kuşkusuz değiştirilmek istenen davranışlar toplum tarafından uygun görülen ve istenilen davranışlardır. Bunlara istendik davranışlar denilir (Erden, 2001:16).

İnformal Eğitim: Doğal ortam içerisinde kendiliğinden oluşur. Panllı ve programlı değildir. Öğreticiler profesyonel değildir. Olumlu ve olumsuz yönde gelişebilir. Yer mekan veya eğitimin gerçekleştiği ortam belli değildir (Özdemir ve Yalın, 1999:3).

Eğitim etkinliklerinin bir kısmı gelişi güzel, kasıtsız olarak düzenlenir. Bu tip eğitim informal eğitim olarak adlandırılır. Aile içinde, akran gruplarında, usta çırak ilişkisi sonucu kazanılan davranışlar informal eğitimin ürünleridir. Çocuklar

arkadaşları ile oynarken, gençler akranları ile oluşturdukları gruplar içinde birbirleri ile etkileşim kurarak yardımlaşmayı, dayanışmayı, iş birliğini, kurallara uymayı öğrenirler. Berber veya otomobil tamir hanelerinde çalışan çıraklar bu iş yerlerinde ustalarını gözleyerek yaptıkları işin inceliklerini öğrenir ve bu eğitim süreci sonunda usta olurlar (Erden, 2001:14).

İnformal eğitim kontrollü ve planlı olmadığı için, bu eğitim süreci sonunda insanlar farkında olmadan olumlu istendik davranışların yanı sıra istenmeyen zararlı davranışlar yada sonuca götürücü olamayan yanlış davranışlarda öğrenebilirler. Sigara içmek, kopya çekmek, aksanlı konuşmak bunlara örnek gösterilebilir (Erden, 2001:14).

İnformal eğitim yüz yüze ilişkilerin yoğun olduğu, ekonomisi toplamacılık, avcılık, tarım gibi insan gücüne dayalı, toplumsal ilişkileri karmaşık olmayan toplumlarda, bireylerin toplumsallaşması ve hayata hazırlanması için yeterli olabilmektedir. Bu toplumlarda çocuk, anne, baba ya da başka bir yakını yanında kendi yaşamı için gerekli bilgi ve becerileri kazanabilmektedir (Erden, 2001:16).

Ancak, günümüz sanayi ve bilgi toplumlarında informal eğitim çocuğun sosyalleşmesi ve hayata hazırlanmasında yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle toplumların gelişmesiyle birlikte plansız gelişigüzel informal eğitimin yanı sıra planlı eğitim faaliyetleri önem kazanmaya başlamış ve bu eğitim okul denilen kurumlarda başlamıştır (Erden, 2001:16).

Formal ve İnformal Eğitim Arasındaki İlişki: Formal eğitim ile informal eğitimi kesin sınırlarla ayırmak mümkün değildir. Aynı kurum içinde hem formal hem de informal eğitim bir arada gerçekleşebilir. Örneğin, örgün eğitim kurumlarında formal eğitim ağırlıklı olmakla birlikte öğrencilerin birbirleri ile ve

öğretmenleri ile kurdukları ilişkiler içinde informal eğitim de gözlenebilir. Öğrenciler bu süreçte programda olmasa da bu programda öğretmenin değerlerini, tutumlarını öğrene bilir ve davranışlarını taklit edebilirler (Erden, 2001:16).

Formal eğitim ile informal eğitimi, iki ayrı kutup olarak da görmemek gerekir. Bireye sunulan eğitim gelişi güzellikten planlığa doğru geliştikçe formalleşir. Çocuklarının eğitimi ile yakından ilgilenen ailelerde ve usta çırak eğitiminde formal eğitimin özelliklerini görmek mümkündür. Buna karşın bazı örgün eğitim kurumlarında öğretmenlerin niceliksel ya da niteliksel yetersizliği, bu okullarda informal eğitimin ön plana çıkmasına neden olabilir (Erden, 2001:17).

2.1.5. Eğitimin İşlevleri

Eğitimin temel işlevleri sosyal, siyasal ve ekonomik olmak üzere üç grupta toplanabilir.

Eğitimin Sosyal İşlevi:

İnsan biyolojik bir varlık olarak çok ya da az örgütlenmiş toplum dediğimiz gruplar içinde dünyaya gelip çevresiyle etkileşim kurarak sosyal bir varlık haline gelir (Erden, 2001:81).

Kendi kültürünün yeni kuşaklara aktarılması, her toplumun eğitimden beklediği en önemli işlevlerden biridir. Bu özelliği sebebiyle her ülkenin eğitim sistemi “milli” olmak zorundadır. Çünkü her toplumun kültürü ve gelecekte beklenenleri farklıdır. Kültürün eğitim yoluyla yeni kuşaklara aktarılması statik bir işlem değildir ve zaman içerisinde değişime uğrar bu değerleri aktarmayı ve geliştirmeyi amaçlayan eğitim de dinamik olmak zorundadır. Sosyal işlevini yerine getirirken eğitim, kültürü aktarmakla yetinemez; kişilerin kültürü geliştirme değişen şartlara uyumunu sağlama ve dünya kültürüne katkılarını artırma potansiyelini

kullanabilmelerine de yardımcı olmak durumundadır. Bu konuda eğitim önemli paradoksla karşı karşıya bulunmaktadır: hem mevcut kültürel değerleri benimsetmeye çalışmak, hem bu değerlerin değiştirilmesi ve geliştirilmesi için bireylerin potansiyellerini kullanmalarına yardımcı olmak. Paradoksun çelişkiye dönüşüp kaosa sebep olamaması için toplumdaki doğal gelişme süreci ile eğitim arasında sağlıklı bir uyum sağlanması gerekmektedir. Bu sebeple eğitimin sosyal işlevine ani ve fevri müdahaleler her zaman sorun yaratır (Ergun ve başk, 1999:11-12).

Eğitimin Siyasal İşlevi:

Toplumun eğitimden beklediği ikinci temel işlev kişilere anayasayla belirlenmiş siyasal sistemi benimseyen ve bu sisteme bağlı “iyi vatandaş” olarak yetiştirmesidir. Mesela özgürlükçü-çoğulcu demokrasiyi siyasal sistem olarak benimsemiş toplumlarda eğitim; demokrasinin temel ilkelerini özümsemiş, farklı görüşlere saygılı, sorunları tartışarak çözüme alışkanlığını kazanmış, haklarını yasal yollardan aramasını bilen bireyler yetiştirmesi beklenir (Ergun ve başk, 1999:12).

Ülkemizde de okul öncesi öğretimden üniversiteye kadar tüm eğitim kademelerinde, Atatürk ilkelerine bağlı Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen, bayrağını, milletini ve vatanını seven bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır (Erden, 2001:84).

Eğitimin Ekonomik İşlevi:

Eğitimde beklenen temel işlevlerden biri de ülke kalkınmasını gerektirdiği nitelik ve nicelikteki insan gücünü yetiştirmesidir. Bu işlevi yerine getirirken eğitimden beklenen öğrencileri; ilgi, istek, yetenek ve yeterlilikleri ölçüsünde ve doğrultusunda yönlendirerek kapasitelerini en iyi şekilde kullanmalarına yardımcı

olunmasıdır. Eğitimin ekonomik işlevi “iyi üreticiler ve tüketiciler yetiştirmek” şeklinde özetlenebilir (Ergun ve başk, 1999:12).

Eğitim kurumlarının ekonomik kalkınmaya yardımcı olması için, okullarda bireylere çağdaş teknolojiye uygun bilgi ve becerilerin kazandırılması her düzeyde ve alanda kalkınmanın gerektirdiği nitelikte ve nicelikte insan gücü yetiştirmesi gerekmektedir. Bu da eğitimin bir yatırım olarak görülmesi ve bu yatırımların ülke ihtiyaçlarına uygun olarak yapılmasına bağlıdır (Erden, 2001:85).

2.2. TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİ

Bir ülkenin eğitim sistemine yön veren, o toplumun eğitim felsefesi ve politikasını yansıtan genel amaçları ve temel ilkeleridir. Eğitim sistemine bağlı tüm örgün ve yaygın eğitim kurumlarının programları ve etkinlikleri bu amaçlar ve ilkeler çerçevesinde düzenlenir (Erden, 2001:162).

2.2.1. Türk Milli Eğitimin Genel Amaçları:

Milli Eğitim Temel Kanunu ve bu kanunda 16 /6 1983 tarih ve 2842 sayılı kanunla yapılan değişiklikle Türk Milli Eğitiminin genel amaçları şu şekilde ifade edilmektedir. Türk milletinin bütün fertlerini,

- 1- Atatürk inkılap ve ilkelerine ve anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2-Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3-İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak sureti ile hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun huzuruna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarını ve Türk toplumunu refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (Taş, 2003:241-242 ; Başaran, 1987:211).

2.2.2. Türk Milli Eğitiminin Özel Amaçları:

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir (Özdemir ve Yalın, 1999:21).

2.2.3. Türk Milli Eğitim Sisteminin Temel İlkeleri

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun ikinci bölümünde Türk Milli eğitiminin Temel İlkeleri başlığı altında 14 ilke yer almaktadır. Bu ilkelere bazıları 1983 ve 1997 yılında değiştirilmiştir. Değişikliklerle birlikte temel ilkeler aşağıdadır.

1- Genellik ve Eşitlik

Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye , aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

2-Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları

Milli Eğitim hizmeti, türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

3-Yöneltme

Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Milli Eğitim Sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarına hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir.

Yöneltmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metodlarından yararlanılır.

4-Eğitim Hakkı

İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

5-Fırsat ve İmkan Eşitliği

Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır.Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır.

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

6-Süreklilik

Fertlerin genel ve Mesleki Eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almakta bir eğitim görevidir.

7-Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği

Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk Milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin eğitimin her kademesinde özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Milli Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

8-Demokrasi Eğitimi

Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak eğitim kurumların anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

9-Laiklik

Türk milli eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

10-Bilimsellik

Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotları ile ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir. Bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

11-Planlılık

Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim insan gücü istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

12-Karma Eğitim

Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

13-Okul İle Ailenin İşbirliği

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır.

Bu maksatla okullarda okul aile birlikleri kurulur. Okul aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

14-Her Yerde Eğitim

Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır.

Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Milli eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir (Taş, 2003:242-245 ; Varış, 1998:199-200).

2.2.4. Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa göre Türk Milli Eğitim Sistemi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır (Erden, 2001:172).

Örgün Eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden meydana gelir (Özdemir ve Yalın, 1999:26 ; Taş, 2003:245).

Yaygın Eğitim; örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar (Erden, 2001:172).

Örgün ve Yaygın Eğitim

Örgün eğitim; bireylerin hayata atılmadan, iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul yada okul niteliği taşıyan yerlerde genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak amacıyla yasalara göre düzenlenen planlı ve yöntemli eğitimidir (Terzi ve başk., 2003:6). Belirli yaş grubundaki bireylerle, belirli amaçlara göre önceden hazırlanmış programlarla, belirli ortamlarda ve düzenli olarak verilir (Köktaş, 2003:20).

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki kişilerin milli eğitimin amaçlarına uygun olarak okul çatısı altında uzman kişiler tarafından düzenli olarak yapılan eğitimidir (Taş, 2003:245).

Okul öncesi kurumlar içinde kreşler ve anaokulları, ilköğretim okulları içinde ilkokullar ve ortaokullar, ortaöğretim okulları içinde liseler, mesleki ve teknik liseler, yükseköğretim kurumları içinde ise üniversitelere bağlı fakülte, enstitü ve yüksekokullar bulunmaktadır. Örgün eğitim sisteminde belli bir sıra söz konusudur. Bir eğitim basamağını başarı ile tamamlayan bir birey bir sonraki eğitim basamağına başlayabilir. Bu nedenle örgün eğitim süreklilik gösteren bir süreçtir (Filiz, 2003:13).

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim isteğe bağlıdır (Özdemir ve Yalın, 1999:26).

(Değişik:16/06/1983-2842 K/6.md.) Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okullarına bağlı ana sınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama

sınıfları olarak da açılabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi özelliklere göre açılacağı, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. İş Kanununa tabi iş yerlerinde işverenlerin okul öncesi eğitim kurumu kurmaları için gerekli şartlar ve diğer hususlar, Milli Eğitim ve Çalışma Bakanlıkları tarafından birlikte düzenlenecek bir tüzükte gösterilir (MEB, 2000:44).

Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Sorunları

Osmanlı Devleti'nin eğitim sisteminde okul öncesi eğitim kavram ve uygulamalarına 1910 yılına kadar rastlanmamıştır. 1913 Tedrisat-ı İbtidaiye Kanun-u Muvakkati (İlköğretim Geçici Kanunu) ile ilköğretime bağlı anaokulu ve anasınıflarının açılması istenmiştir. 1915'te Anaokulları Yönetmeliği yayınlanmıştır. İstanbul ve büyük illerin bazılarında bu yönetmeliğe dayanılarak anaokulu açılmıştır. 1915 yılında anaokullarına öğretmen yetiştirecek bir yıl süreli bir okul da açılmıştır. Cumhuriyet kurulduğunda tüm ülkede 80 kadar anaokulu vardı. Anaokullarına öğretmen yetiştirmek için 1927'de bir okul açılmış ancak beş-altı yıl sonra kapatılmıştır. Çünkü bu dönemde devlet ağırlığı ilköğretime vermiş, diğer öğretim kademelerine yetişilememiştir. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu okul öncesi eğitimi yeniden gündeme getirmiştir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda okul öncesi eğitimin amaçları ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Okul öncesi eğitimin sorunları, tüm öğretim çağı nüfusunun okul öncesi eğitiminden yararlandırılamaması, öğretmenlerin okul öncesi eğitim öğretmenliği bölümünden mezun olmamış olmaları, bina ve sınıfların yaş grubu çocukların özelliklerine uygun olmaması, okul öncesi eğitim arzının, köy-kent ve bölgeler arasındaki farklılığıdır (Taş, 2003:248-249).

Okul Öncesi Eğitimin Amaç ve Görevleri

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak

- 1- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
- 2- Onları temel eğitime hazırlamak;
- 3- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
- 4- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Çocukların 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimlerinin yüzde 50'sinin 4 yaşına, yüzde 80'inin 8 yaşına kadar tamamlandığı bilim adamları tarafından ortaya konulmuştur. Çocukların sosyalleşme sürecindeki olumlu etkileri de dikkate alındığında, okulöncesi eğitimini ihmal eden bir eğitim sisteminin öğrencilerin yeteneklerini geliştirmede yeterince etkili olabileceği söylenemez. Nitekim çocukların 18 yaşına kadar gösterdikleri okul başarısının yüzde 33'ünün 0-6 yaş arasında yer aldıkları eğitime bağlı olarak görülmüştür (Ergun ve başk, 1999:182).

İlköğretim

(Değişik:16/06/1983-2842 K/7.md.) İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

(Ek:16/08/1997-4306 K/4.md.) İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, orta öğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam

standartı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.

(Değişik:16/08/1997-4306 K/5.md.) İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere, ilköğretim diploması verilir.

Nüfusun az ve dağınık olduğu yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezi durumda olan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmamanın mümkün olmadığı yerlerde yatılı ilköğretim bölge okulları kurulur (MEB, 2000:45).

İlköğretimin Tarihsel Gelişimi ve Sorunları

Osmanlılar, Selçuklular ve diğer İslam ülkelerindeki mektep, kütüp denen ilköğretim düzeyindeki okulları almışlardır. Halk arasında bunlara mahalle mektebi, sıbyan mektebi denmekte idi. Tanzimat'tan sonra bu okullara değişik adlar verildiği görülmektedir. İlköğretimin zorunlu olması ile ilgili girişim yenileşme dönemine rastlamaktadır. İlköğretimin zorunluluğu, 1824 yılında II. Mahmut'un yayınladığı bir fermanla taşradaki sıbyan okullarına da yayılmak istenmişse de gerçekleştirilememiştir. İlköğretimde daha önemli adımlar Tanzimat dönemi sonunda Saffet Paşa'nın Maarif Nazırlığı zamanında çıkarılan (1869) Maarifi Umumiye Nizamnamesi (Eğitim Genel Tüzüğü) ile atılmıştır. 1913'te Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu-ı Muvakkati (İlköğretim Geçici Kanunu) çıkarılmış ve bu kanunun birçok maddesi Cumhuriyet yıllarında da yürürlükte kalmıştır. Mekatib-i İptidaiye-i Umumi'nin (İlköğretim Genel Okulu) öğretim süresi 6 yıldır. Bu kanunla Mekatib-i İptidaiye-i Umumi'nin (İlköğretim Genel Okulu) öğretim çağı çocukları için zorunlu ve parasız olduğu hükmü yer almıştır.

Cumhuriyet kurulduktan sonra ilköğretime ilkokul denilmiş ve öğretim süresi 1970 yılına kadar 5 yıl olarak uygulanmıştır. 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı

İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda; ilkokulun süresinin en az 5 yıl olacağı, ilköğretim okullarının ise beş yıllık ilkokul ve 3 yıllık ortaokullardan meydana geleceği ifade edilmiştir. 1970 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile ilkokulların süresi 8 yıla çıkarılmış ve adı temel eğitim okuluna dönüştürülmüştür. Ancak ülkenin içinde bulunduğu sıkıntılar nedeniyle uygulanamamıştır. 1980 yılında temel eğitim okulunun adı ilköğretim okulu olarak değiştirilmiştir. 1997 yılında çıkarılan 4306 sayılı kanunla, ilköğretim kurumlarının sekiz yıllık okullardan oluşacağı, bu okullarda kesintisiz eğitim yapılacağı ve bitirenlere ilköğretim diploması verileceği belirtilmektedir. Kanunun uygulanmasında bir sıkıntıyla karşılaşmadığı gibi artık kesintisiz 8 yıllık ilköğretim uygulaması Türkiye'de yerleşmiş durumdadır.

İlköğretimin en önemli sorunları; ilköğretim okullarında ikili öğretim yapılması, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, birleştirilmiş sınıf uygulaması ve öğretmen atamalarının ihtiyacı karşılayacak şekilde yapılamaması gibi sorunlardır. İlköğretimin bir başka sorunu da, öğrencilerin yönlendirilmesi sorunudur. Yönlendirme işi iyi yapılamadığı için genel liselerde dolayısıyla da üniversite kapısında bir yığılma yaşanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı sorunların çözümü için gereken değişiklikleri yapmak için uğraşmakta ancak kısa sürede bütün sorunların çözümünü gerçekleştirmek kolay gözükmemektedir (Taş, 2003:250-251).

İlköğretimin Amaç ve Görevleri

14.6 1973 tarihli Milli Eğitim Temel Kanununa Göre ilköğretim kurumlarının amaç ve görevleri şunlardır.

- 1- Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek.
- 2- Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğretime hazırlamaktır.

Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. İlköğretimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkanlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir.

Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir. Belli bir programa ağırlık veren okullara lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi gibi eğitim dallarını belirleyen adlar verilir. Nüfusu az ve dağınık olan ve Milli Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, ortaöğretimin, genel, mesleki ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler kurulabilir.

Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi, uygulanan programın özelliğine göre, Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

Ortaöğretimde Yöneltilme

Yöneltilme ilköğretimde başlar, yanılgıları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yöneltilmeyi sağlamak için ortaöğretimde de devam eder. Yöneltilme esasları ve çeşitli programlar veya ortaöğretim okulları arasında yapılacak yatay ve dikey geçiş şartları, Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenir (MEB, 2000:45-46).

(Değişik:16/06/1983-2842 K/10.md.) Lise ve dengi okulları bitirenler, yüksek öğretim kurumlarına girmek için aday olmaya hak kazanır. Hangi yüksek öğretim kurumlarına, hangi programları bitirenlerin nasıl girecekleri, giriş şartları Milli

Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapılarak Yüksek Öğretim Kurulu tarafından tespit edilir (MEB, 2000:45-46).

Ortaöğretimin Tarihsel Gelişimi ve Sorunları

1869 yılında çıkarılan Maarifi Umumiye Nizamnamesi (Eğitim Genel Tüzüğü) orta öğretim okulları olarak idadi ve sultanileri getirmiştir. Sultaniler Fransız örneğine uygun olarak kurulan okullardır. Liseler, Tanzimat döneminde kurulan sultanilerin devamı olup, lise adını 1925 yılında almışlardır. Tanzimat'tan beri, sultaniler yada liseler küçük bir azınlığa hizmet eden eleyici kurumlar olarak düşünülmüş ve yalnızca büyük kentlerde açılmıştır. Liseler 1950 yılına kadar geleceğin elitini yetiştiren ve genellikle zengin ailelerin, bürokratların, subayların, toprak sahiplerinin çocuklarına hizmet eden okullardır. Çok partili dönemle birlikte 1950'den sonra sadece il merkezleri değil, pek çok kasaba da liseye kavuşmuştur (Taş, 2003:253).

Osmanlılarda sanayinin yok denecek kadar az olması mesleki ve teknik eğitimin de ihmal edilmesine neden olmuştur. İhtiyaç duyulan alanlarda bir iki okul açılmış ancak onlarda uzun ömürlü olamamıştır. 1834 yılında Mekteb-i Fünun-ı Harbiye (Harp Okulu) açılmıştır. Tanzimat dönemine kadar, deniz ve kara kuvvetlerine mühendis, hekim, mızıkacı yetiştirmek için okullar açılmıştır. Mesleki ve teknik alanda ilk girişim Ziya Paşa zamanında olmuştur. Yetimhanedeki kız ve erkek çocuklara sanat öğretmek için kurslar açılmıştır. İl ve belediyelere bağlı olan sanat okulları 1927 yılında bir yasa ile Maarif Vekaletine (Milli Eğitim Bakanlığı) bağlanmıştır. 1933 yılında Milli Eğitim Bakanlığı içerisinde Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1941 yılında bu müdürlük Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığına dönüştürülmüş ve 1980 yılına kadar böyle devam etmiştir. 1980 yılında bu müsteşarlık kaldırılmış ve tekrar genel müdürlüğe dönüştürülmüştür (Taş, 2003:253-254).

Ortaöğretimin çözüm bekleyen sorunları; genel öğretim kurumlarına olan aşırı talep, bazı meslek okullarına (kız meslek, imam-hatip liseleri) talep azlığı, belli alanlarda öğretmen yetersizliği, hangi yüksek öğretim kurumlarına, hangi programları bitirenlerin nasıl girecekleri gibi sorunlardır (Taş, 2003:253-254).

Ortaöğretimin Amaç ve Görevleri

Ortaöğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

- 1- Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak.
- 2- Öğrencileri, çeşitli program ve okullarda ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır (Erden, 2001:180).

Yükseköğretim

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar (Özdemir ve Yalın, 1999:27).

(Değişik:16/06/1983-2842 K/11.md.) Üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksek okullar, konservatuvarlar, meslek yüksek okulları, uygulama ve araştırma merkezleri yükseköğretim kurumlarıdır. Yükseköğretim kurumlarının amaçları, açılış, kuruluş ve işleyişleri ile öğretim elemanlarına ilişkin esaslar ve yükseköğretim kurumları ile ilgili diğer hususlar, özel kanunlarında belirlenir.

Yükseköğretim, milli eğitim sistemi çerçevesinde, öğrencileri lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerinde yetiştiren bir bütünlük içinde düzenlenir. Bu bütünlük içinde çeşitli görevleri yerine getiren ve farklı seviyelerde öğretim yapan kuruluşlar bulunur. Farklı seviyeler ve kuruluşlar arasında öğrencilere kabiliyetlerine göre , yatay ve dikey geçiş yolları açık tutulur.

Yükseköğretim paralıdır. Başarılı olan fakat maddi imkanları elverişli olmayan öğrencilerin kayıt ücreti, imtihan harcı gibi her türlü öğrenim giderleri burs, kredi yatılılık ve benzeri yollarla sağlanır. Öğrenim harç ve ücretlerinin tutarları ve bunların ödeme tarzları ile burs ve kredilerin tutarları ve bunların verilmiş esasları, Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir. Bazı alanlar için mecburi hizmet karşılığı öğrenci yetiştirilmesi hakkındaki hükümler saklıdır.

Yükseköğretimde, öğretim elemanlarından, tesislerden ve öğrencinin zamanından en verimli şekilde yararlanmayı mümkün kılacak ve çeşitli bölgelerdeki yükseköğretim kurumlarının dengeli şekilde gelişmesini sağlayacak tedbirler alınır; yükseköğretimin bütününe kapsayan ve ortaöğretimle ilgisini sağlayan bir planlama düzeni kurulur (MEB, 2000:47-48).

Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen formal eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar. Yaygın eğitimde belli bir yaş sınırı yoktur.her yaş grubu için (çocuk, genç, yetişkin vb.) yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenebilir (Erden, 2001:188).

Toplumun örgün eğitimin yanında ve sonrasında, yaşam boyu eğitim gereksinimini eğitim sisteminin yaygın eğitim kanadı üstlenmiştir. Yaygın eğitim, örgün eğitimsistemine hiç girmemiş veya bu sistemin herhangi bir kademesinde

bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan kişilere ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir (Toprakçı, 2002:123).

Toplumdaki bireylerin üretken ve verimli olması, kendini geliştirebilmesi, mesleğinde ilerleyebilmesi için, örgün eğitim sürecinde kazanılan bilgi ve beceriler her zaman yeterli değildir. Bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişme ve değişimler bu kurumlarda verilen bilgileri kısa sürede geçersiz ya da yetersiz kılmaktadır. Yaygın eğitim, insanları sürekli olarak yenileyerek, toplumsal değişimin getirdiği yeni durumlara uyum güçlüklerini geliştirmek ve örgün eksikliklerini tamamlamak açısından önem taşımaktadır. Ayrıca çeşitli nedenlerle örgün eğitim kurumlarına devam edemeyen kişiler de yaygın eğitim etkinliklerine katılarak bu eksikliklerini telafi edebilirler ve meslek kazanabilirler (Erden, 2001:188).

Kapsam, Amaç ve Görevleri

Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında, okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkanları hazırlamak, çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişimlerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkanları hazırlamak, milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak, iktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek, boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak, kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkanlar hazırlamak, çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve

becerileri kazandırmaktır (MEB, 2000:48-49 ; Ergun ve Başk, 1999:199-200 ; Erden, 2001,:189; Taş, 2003:257-258).

Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkanlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir. Yaygın eğitim, genel ve mesleki-teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır (MEB, 2000:48-49 ; Ergun ve başk, 1999:199-200 ; Erden, 2001,:189; Taş, 2003:257-258).

Genel, mesleki ve teknik yaygın eğitim alanında görev alan resmi, özel ve gönüllü kuruluşların çalışmaları arasındaki koordinasyon Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanır. Genel yaygın eğitim programlarının düzenleniş şekli yönetmelikle tespit edilir. Mesleki ve teknik yaygın eğitim faaliyetlerini yürüten Bakanlıklar ile özerk eğitim kurumları ve resmi ve özel işletmeler arasında Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanacak koordinasyon ve iş birliğinin esasları kanunla düzenlenir (MEB, 2000:48-49 ; Ergun ve başk., 1999:199-200 ; Erden, 2001,:189; Taş, 2003:257-258).

2.3. TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNDE ORTAÖĞRETİM

İnsanlar varoluşlarından itibaren çeşitli şekillerde birbirine ihtiyaç duyarlar. Meydana gelen değişmeler ve gelişmeler toplumların yaşam biçimlerini ve ihtiyaçlarını çeşitlendirmiştir. Bir arada yaşama gerekliliği insanların çoğunluğunun kabullendiği davranış tarzlarının oluşturulması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte her bireyin içerisinde yaşamış olduğu çağın bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarıyla donanımlı hale getirilmesi toplumların bir görevi olarak kabul edilmiştir. Bunun için ülkeler bu görevlerini sistematik bir şekilde yerine getirebilmek için okul sistemini kurmuşlardır. Aynı zamanda toplumlar bu sayede

vatandaşların ihtiyacı olan eğitim gereksinimlerinde karşılamaktadırlar (Cerit, 2003:69).

Okul, toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlerini üstlenen kurumların ortak adıdır. Okullar formal eğitim veren kurumlardır (Cerit , 2003:69).

Okul, bilgi ve kültürün genç kuşaklara sistemli bir şekilde aktarılmasında rol oynayan önemli bir kurumdur. Ancak günümüzde okul sadece bilgi aktaran bir kurum olma kimliğinde değildir (Toprakçı, 2002:292).

Aile, sokak, iş yeri gelişen ve çeşitlenen teknolojinin aktarılmasında yetersiz duruma gelmiştir. Diğer taraftan vatandaşlık görevinin gerektirdiği bilgi beceri ve değerlerin herkese aynı şekilde verilmesi ortak bir eğitim sürecinden geçirilmesi ile mümkün olacağından toplum eğitimi kamusallaştırmak zorunda kalmıştır. Belirtilen bu durumlar eğitimi “okul” olarak kamusallaşmasına neden olmuştur (Toprakçı, 2002:292).

“Okul toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlevini üstlenen kurumların” ortak adıdır. Toplumun ve bireyin gereksinimlerine uygun olarak önceden ana hedefleri belirlenmiş programlar doğrultusunda hazırlanan, programlar doğrultusunda öğretim aktiviteleri sunarak, öğrencilerde istendik davranış değişikliği meydana getirilmeye çalışıldığı yerlerdir. Okul-aile gibi toplumun yetişkin otoritesini temsil eden yerleşmiş kuralları ile biçimlendirilmiştir (Toprakçı, 2002:293).

Okul, bireylerin eğitimi için oluşturulmuş özel bir çevredir. Çocukların kendi davranışlarını geliştirebilecek, onların hoşlandığı tekniklerin kullanılması için çocuklara rehberlik edebilecek bir yer olarak düzenlenmelidir (Toprakçı, 2002:295).

İnsan eğitimsiz yaşayamaz. İnsan emme, solunum vb. doğuştan getirdiği bir kaç tepkinin dışında hemen hemen her davranışı öğrenmek zorundadır. İnsan,

davranışlarının bir kısmını kendi kendine öğrenir. Ama davranışlarının büyük bir kısmını başkalarına bakarak ya da onların kılavuzlaması ile öğrenir (Toprakçı, 2002:121).

Her insan sahip olduğu bir çok yetenek ve ihtiyaçları ile dünyaya gelir. İhtiyaçlarının karşılanması ve yeteneklerini geliştirebilmesi için insanlar hayatları boyunca süren bir yetiştirme ve yetiştirilme süreci içine girerler (Toprakçı, 2002:121).

Eğitim insan ile yaşam arasında bir köprü durumunda olduğundan, toplumdaki değişme ve gelişme hızına paralel olarak, insanın eğitilmesi ve yetiştirilmesi de önem kazanmaktadır. İnsanın çevresinde olan değişimler çeşitli yönlerde bazı etkiler yapar. Bireyin bu etkilere yeni tepkiler göstermesi ve karşılaştığı sorunları çözmesi zorunludur. Okul, böyle bir ortamda insanın çevresinde oluşan sürekli değişiklikleri karşılamak üzere birey davranışlarını değiştirmek ve yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. Bu nedenle, eğitim sistemini amaçlarına ulaştırma görevini üzerine alan okulun, hem çevrede kişi gelişmelere uyum sağlayacak, hem de çevrede beklenen değişiklikleri oluşturabilecek yeterliliğe ulaştırılması gerekecektir (Taymaz, 1989:1).

Her okul birbirine benzemekle birlikte kendine özgü özellikleri olan bir sistemdir. Bu yüzden her okulun bu “tek” liği özeldir (Başaran, 1982:84).

Okulun iki tür görevi vardır: birincisi eğitimi yapmak, ikincisi eğitimin yapılmasını sağlayan ortamı hazırlamak. Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bunlar sosyal, siyasal ve ekonomik gruplandırılmıştır. Okulun sosyal görevi, çocuğu sosyalleştirmek, yani kültürü ve toplum değerlerini aşılmasıdır. Okul bu görevini yaparken kültürü hem korur, hem gereklere göre değiştirir. Böylece, kültürün hem yenileşmesini, hem kararlılığını birlikte sağlamak zorundadır. Okulun siyasal görevi; yetiştirdiği kuşağın toplumun devletine bağlılık göstermesini

sağlayarak yetiştirmek, önderlik yetenekleri olan öğrencilerin seçilerek bu yönde eğitilmesini gerçekleştirmektir. Okulun ekonomik görevleri ise; ekonominin beyin gücü ve insangücü gereksinimini karşılamaktır (Türk, 1999:25).

Okulun başlıca fonksiyonu, çatışma halinde bulunan sosyal, siyasal ve ekonomik değerleri uzlaştırmak ve engellemektir. Okul, bireyin topluma uymasını sağlamak için kurulmuş bir örgüt olduğundan, toplum koşullarını yetiştirmekte olduğu bireye açıklamakla görevlidir (Türk, 1999:26).

Okul diye adlandırılan örgütün en önemli özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumdan gelen ve topluma giden insan oluşudur. Böylece, okulun birey boyutu kurum boyutundan daha duyarlı, gayri resmi yanı sıra resmi yanından daha ağır, sosyal yönü bürokratik yönünden çok fazla, etki alanı yetki alanından daha geniştir (Türk, 1999:26).

Toplumda aranan uyum okulda başlar ve oluşur. Bu ortam sosyal adaletle oluşur. Bunun için okul kendini eşitlik, adalet, erişebilirlik, anlayış, kolaylık gibi katılımı sağlayıcı özelliklerle; çeşitli kesimlerin erişiminin önünü açıcı fırsat ve imkan eşitlikleri ile donatmaya çalışır (Türk, 1999:27).

Okul insan, dolayısıyla diğer sistem ve kurumlara hizmet sunan bir kurumdur. Okul çevredeki bütün resmi ve gayri resmi sistem ve kurumların ya yön verdiği, yahut etkilediği bir örgüttür. Okulun malzemesi insandır; amaçları da diğer örgütlere göre daha karmaşıktır (Türk, 1999:27).

Öğretim öğrenmenin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması, ve gerçekleştirilmesi sürecidir (Taşpınar, 2002:6).

Bir toplumda, sosyal ve ekonomik çevrenin eğitsel ihtiyaçlarını karşılayan okul, eğitim sisteminin en önemli ögesi olarak görülür. Bu nedenle bir topluma göre iyi olan sistem, sosyal ve ekonomik yapısı farklı olan diğer bir toplumun ihtiyaçlarını karşılayamadığından, kendine özgü sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacak bir sistem geliştirmek zorundadır. Eğitim sistemi içerisinde okulların temel görevi öğrencilerine, istenilen davranışları kazandırma ve belli öğrenme yaşantılarının öğrencilerle yaşamasını sağlamak için çevreyi düzenlemektir (Taymaz, 1989:1).

2.3.1. Ortaöğretimde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar:

Bilindiği gibi ortaöğretimden sonraki basamak yükseköğretim kurumlarıdır. Yükseköğretim programlarını değerlendirmeden önce ele alınması gereken en önemli husus yüksek öğretime giriş problemidir. Bilgi ve yetenekleri gözlemlenmeden öğrencilerin tek imtihanla ortaöğretimden yükseköğretime geçmeleri bilimsel açıdan sakıncalıdır. Bu sebeple meseleyi temel eğitimden itibaren ele almak gerekir. Çünkü temel eğitim hayat boyu devam edecek olan öğrenme sürecini şekillendirecek bir başlangıçtır. Temel eğitimin öncelikli hedefi öğrenme isteğini aşılacak olmalıdır (Oğuz ve başk., 2001:111).

Bilindiği gibi eğitimde amaç; bireylerin yeteneklerini ve ilgi alanlarını tespit ederek bunları geliştirici eğitim metodları uygulamaktır. Her insanın belli bir alana ilgisi ve bir alanda yeteneği vardır. Eğer yetenekler iyi tespit edilir ve aynı doğrultuda eğitim yapılırsa eğitimin asıl maksadına uygun bir çalışma yapılmış olacaktır. Bu sebeple yükseköğretimden önceki kademedeki temel eğitimin başından ortaöğretime kadar geçen süre içerisinde çocukların yeteneklerinin öğretmenleri tarafından her sene sonu karne düzenler gibi tespit edilmesi gerekir. Böylece

çocuğun yetenek doğrusu ortaya çıkacaktır. Bunun akabinde ortaöğretimin birinci kademesinde ise bir yetenek belirleme sınıfı oluşturulmalıdır. Bu kademedeki kabiliyetler belirlenecek ve burada yapılan tespitler sağlıklı bir üst öğrenim yönlendirmesine yardımcı olacaktır. Artık bu kademedeki ailenin, sosyal çevrenin arzusu değil, çocuğun eğilimi ve yeteneği dikkate alınacaktır. Bu sebeple ortaöğretim kademesinin çok branşlı bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Çok branşlı yapıyla tek okul bünyesinde bir çok programın uygulanması kastedilmektedir (Oğuz ve başk., 2001:112).

Eğitimde dikkate alınması gereken en önemli hususlardan birisi de eğitim programlarını bölgelere göre belirlemek, yerel kültür ve coğrafyayı avantaja dönüştürmeyi hedeflemektir. Böyle bir yapılanmanın neticede ekonomik bir toplumsal faydaya dönüşeceğinde şüphe yoktur. Bu sebeple her eğitim kurumunun eğitim öğretim programı, bulunduğu bölgenin özellikleri ve ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilmelidir. Öğrenciye ilköğretimden itibaren yaşadığı bölgenin bazı basit mesleki bilgileri verilmelidir. Örneğin, öğrencinin yaşadığı yer ormancılık bölgesiyse, ormancılıkla ilgili bilgiler verilmeli; hayvancılıksa, hayvancılıkla ilgili bilgiler verilmeli; turizm bölgesiyse öğrenci turizm konusunda bilgilendirilmelidir. Böylece öğrenci yaşadığı çevrenin ihtiyaçlarına cevap verecek bazı bilgileri temel eğitimden itibaren alabilecektir. Eğer öğrenci bir üst öğrenime devam etmezse okulda aldığı derslerle sadece vatandaşlık bilgilerini öğrenmekle yetinmeyerek, kendi mühitindeki işlerde çalışabilmesini sağlayacak bir altyapıya sahip olacaktır. Konuyu daha da somutlaştıracak olursak, mesala bağcılık yapılan bir bölgede bağcılığa ait bazı temel bilgiler verilmeli ki, öğrenci üst öğrenime geçmediği takdirde kendi memleketinde kalarak o alanda daha seviyeli üretim yapma şansına sahip olabilsin. Böylece öğrenciler bölgelerinin özelliklerine göre pratik bilgilere sahip olacaklar, bu da eğitimde zaman ve emek kaybını engelleyecektir (Oğuz ve başk., 2001:113).

Ergenlik insan hayatının önemli ve zor bir gelişim evresidir. İçinde yaşanan çağ, bu gelişimi daha da karmaşık hale sokmaktadır. Ergenler pek çok yararlı ve zararlı etkiye açık olarak ve çoğunlukla tek başlarına büyümektedirler. Uyuşturucu kullanımı, yüksek suç oranları, cinsellik ve cinsel hastalıklar, alkol, sigara içme, kazalar, ebeveynlerle iletişim problemleri, arkadaş baskıları, televizyon ve internetin gençler üzerindeki etkileri bu dönemin belli başlı problemleri arasındadır. Ergenlere yönelik geliştirilen pek çok programlardan oldukça etkili sonuçlar elde edilmektedir. Ebeveynler, eğitimciler ve uzmanlar elbirliği ile gençlerin sağlıklı gelişimi için çabalamalıdır. Ergenlik döneminin özelliklerini bilmek ve ergenle iletişim kurmaya çalışmak önemlidir (Fetihi, 2002:62-68).

Bu dönemde gencin her iki cinsiyetteki akranlarıyla olgun ilişkiler kurabilmesi, cinsel rolünü gerçekleştirilmesi, bedensel özelliklerini kabullenmesi, yetişkinlerden duygusal bağımsızlığı gerçekleştirebilmesi, ideal eş kavramını geliştirmesi, sosyal sorumluluklar alması ve bir mesleğe hazırlanması gerekmektedir (Alisinanoğlu, 2002:62-63).

2.4. TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR

2.4.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı

Beden Eğitimi

Kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitiminin amaçlarına uygun (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) değişme meydana getirme sürecidir. Beden eğitiminde eğitimin diğer alanlarından farklı olarak “hareket öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme” esas alınmaktadır. Başka bir

deyişle beden eğitimi “fiziksel hareket yoluyla insanın eğitilmesidir” (Tamer ve Pulur, 2001:41).

Başka bir tanımda ise, “İnsanın büyüme, gelişme ve davranış şekline göre seçilen fiziksel aktivitelerin harekete dayalı olarak yapıldığı bir eğitim şekli” olarak ifade edilmektedir (İnal,1998:4).

Spor:

Spor, insan bütününe oluşturan ve insanın fiziki, ruhi ve zihni niteliklerinin bulunduğu yaşının ve kapasitesinin gerektirdiği verim gücüne ulaştırabilmesi için rekabet olmaksızın yaptığı faaliyetlerinin tamamıdır (İnal, 1998:4).

Uğraşanları açısından yarışma kazanmaya dönük, fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba izleyenler açısından heyecan ve estetik duygusu kazandıran bir süreç genel bütünlüğü içerisinde ise anatomi, fizyoloji, ortopedi, biyo-mekanik, psikoloji gibi bilim dallarının yardımı ile gelişen, sürdürülen bir bilimsel olgudur (İnal, 1998:4).

2.4.2. Beden Eğitimi ile Spor Olgusunun Ayırımı ve Fonksiyonları:

Aslında bu iki sözcük birbirinden özde ayrılmazlar, parmak tırnak misalidir. Bir bütündür. Ama aralarında ince bir perdede sözkonusudur. Bu ise uygulanabilirliği, saha tesis ve malzeme yeterliliği, yapılanların amaçları gibi faktörlerle de yakından ilgilidir. Bu gibi nedenlerde gözönüne alındığında aşağıdaki gibi bir çizelgede, beden eğitimi ve spor nedir veya ne değildir? diyebiliriz.

Beden eğitimi**Spor**

Yarışma değildir.

Yarışmadır.

Müsabaka değildir.

Müsabakadır.

Meslek değildir.

Meslektir.

Reklam aracı değildir.

Reklam aracıdır.

Üretime yönelik değildir.

Üretime yöneliktir.

Uluslararası ilişkiyi artırmaz.

Uluslararası ilişkiyi artırır.

Seyir değildir.

Seyir vasıtasıdır.

Politika aracı değildir.

Politika aracıdır.

Eğitim ve eğlence aracıdır.

Eğitim ve eğlence aracıdır

Boşzaman faaliyetidir.

Boşzaman faaliyetidir.

Teknik ve bilimdir.

Teknik ve bilimdir.

Zevk ve estetikdir.

Zevk ve estetikdir.

Fiziken ve ruhen güçlenmedir.

Fiziken ve ruhen güçlenmedir.

Yukarıdaki ayrıştırılmaya çalışılan nüans farkından ortaya çıkan şey; herkes her yerde spor yapamaz, ancak herkes her yerde beden eğitimi aktivitelerinde bulunabilir, bulunmalıdır. Çünkü canlı organizmalar, heledde insan vücudu hareket üzerine bina edilmiştir. Hareketle gelişir, kendini korur. Hareketsiz kaldığında ise zayıflar. Unutmamak gerekir ki hiçbir sermaye çalıştırılmadan uzun süre dayanıklı kalamaz ve üzerine de konmaz ise erir gider (İşler, 2001:58-59).

2.4.3. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları

Beden faaliyetleri yaş ve kapasiteye uygun şartlara göre mümkün olduğu takdirde tıbbi veya para medikal gözetim altında yapıldığında çocukluktan yaşlılığa en iyi yaşam teminatıdır. Buna karşılık yarışmalar için yoğun alıştırmalar ya da uzun süre spora ara verildikten sonra bir faaliyete hoyratça başlamak çok ayrı tehikeler doğurur ((İşler, 2001:63).

Disiplinli, zorluklara dayanıklı, kötü alışkanlıklardan arınmış sağlıklı bir toplum teşekkülünde spor faaliyetleri önemli bir unsurdur. Gençlerin beden ve ruh yapılarının sağlıklı olabilmesi ve enerjilerini spora yönelik olarak harcamalarını temin etmek için Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile mali idarelerin iş birliği sonucunda “semt sahaları projesi” 1982 yılından bu yana gerçekleştirilmektedir (İşler, 2001:63).

İnsanlar arasında iyi geçinmenin; hatta milletler arasında yakınlaşmanın düşmanlıkları azaltmanın, dostlukları güçlendirmenin en esaslı vasıtası beden eğitimi ve spordur. Ortaklaşa ve takım halinde kazanılan başarıların zevki; başarılı olmanın düşmanlık duyulmadan, hükümleri geniş yüreklilikle ve taşkınlığa düşmeden karşılama, tabiatın her türlü çetin şartlarına sağlam vücut ve sinirle karşı koyma, başkalarındaki eksiklikleri hoş görme sporla tecrübe edilir, sporla öğrenilir (İşler, 2001:63).

Eğitimin itici gücü yapısal, duygusal, sosyal hareketliliklidir. İnsanlar, ulaşabildikleri her yerde egemenliklerini kurarken hareketlerini ve hareketliliklerini de doğal dengeye ve çevre özelliklerine uydurmak zorunda kalmışlardır (Özyiğit, 1991:78).

Bu gelişim beden eğitiminin oluşumunda temel etkidir. Yapısal hareketlerin eğitim bütünlüğü içinde, belirli hedefler doğrultusunda bilinçli, kontrollü ve düzenli bir şekilde organizasyonuna beden eğitimi denir (Özyiğit, 1991:78).

2.4.4. Beden Eğitimi ve Sporun Temel Amaçları

- 1-Eğitim tüm organizmayı içerir. Zihin-beden bütünlüğü eğitimin temel felsefesini oluşturur.
- 2-Beden eğitimi eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Beden eğitiminin amaçları genel eğitimin amaçlarına uygundur ve bu amaçların gerçekleşmesine katkıda bulunur.
- 3-Beden eğitimi etkinlikleri büyüme ve gelişme için temeldir. İnsan organizmasının optimum gelişmesi büyük adale gruplarının katıldığı bedensel etkinliklere bağlıdır.
- 4-Beden eğitimi boş zamanların kullanımına katkıda bulunur.
- 5-Beden eğitimi liderlik eğitimi için imkanlar sağlar.
- 6-Beden eğitimi kendini ifade etme ve yaratıcılık imkanları sağlar. Bedenin ferdin duygularını ifadede kullanılması, yeni hareketleerin yaratılmasında zengin imkanlara sahiptir.
- 7-Beden eğitimi kültürel gelişmeye katkıda bulunur. Estetik beğeniye ve artistik üretime imkan sağlar.
- 8-Beden eğitimi duyguların kontrol edilmesine katkıda bulunur. Oyun ve spor ortamındaki etkileşim duyguların boşalımı ve kontrolü için uygun imkan sağlar.
- 9-Beden eğitimi kişiliğin gelişimine katkıda bulunur. Güçlü bağlar, bağlılık, takım ruhu, grup etkileşimi oyun ve spor alanlarında görülen özelliklerdir. Bu özelliklerin kişilik gelişimine katkıları vardır. Takım arkadaşlarına, rakibe uyum toplumsal uyumun sağlanmasına etkili olur.
- 10- Beden eğitimi organik gelişime (fiziksel uygunluk) katkıda bulunur.
- 11- Beden eğitimi psikomotor becerileri geliştirir.
- 12- Beden eğitimi sağlık ve korunma alışkanlıklarının geliştirilmesini sağlar.
- 13- Beden eğitimi zihinsel gelişim için imkanlar sağlar.

- 14- Beden eğitimi demokratik süreçlere katkıda bulunur. Sınıf etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesinde tüm fertlerin katılımı gereklidir.
- 15- Beden eğitiminin temelinde biyoloji, fizyoloji, psikoloji, sosyoloji, tarih, felsefe ve bunun gibi bilimler yer alır. Programların planlanmasında bu alanlardan yararlanılır.
- 16- Beden eğitimi ferdin ihtiyaçlarına dayanır. Hareket en temel ihtiyaç olarak kabul edilir. Fiziksel etkinlik yaşamak için gereklidir. Durağan modern hayat bu bağlamda beden eğitimi daha da önemli kılar.
- 17- Oyun, eğitsel potansiyele sahip içgüdüsel bir dürtüdür. Oyunun dinamik niteliği bireylerin daha uygun davranış biçimleri elde etmelerinde kullanılabilir (Erkal ve başk.,1998:123-124).

2.4.5. Türk Eğitim Sisteminde Beden Eğitimi ve Sporun Yeri

Günümüzde spor, kitleleri peşinden sürükleyen güçlü bir olgu olarak tüm dünya tarafından kabul gören, büyük yatırımlarla her geçen gün varlığını daha da hissettiren fizyolojik, kültürel, sosyo-ekonomik ve toplumsal bir süreçtir (Çon ve başk.,1997:41).

Geleneksel beden eğitimi dersi çocuk ve gençlerin bireyselliği ve bireysel yaşamına dönüktür. Çocuk ve gençler gelecekteki yaşamları ve serbest zamanları değerlendirmeleri için bir güdülenmeye sahip değildir. Bir başka deyişle çocuk ve gençlerin toplumsallaşma ve kültürleştirilmeleri üstünce yeterince bir etkinliği görülmemektedir. Bireysel ve toplumsal nedenlerle geleneksel beden eğitimi dersleri yerini okul sporu dersine bırakmalıdır. Çünkü günümüzde bazı yoz görünümü ve amaçtan sapmasına karşın insanların serbest zamanlarını değerlendirme, toplumsallaşma, sağlık, saldırganlık dürtülerini törpüleme, estetik ve yaratıcılık eğitim alanlarındaki gördüğü işlevlerle gerçek bir toplumsal kurum olmuştur. Gerçek yaşamla bağlantısı olan spor olgusunda insanın oyun dürtüsü, istence bağlı performans dürtüsü, rekabet, kurallara bağlı hareket etme ve insanın kendini ifade

etmesi ve etmeden yaşam sevinci duyma dürtüleri bütünsel bir örgü oluştururlar. Bu da çok yönlü öğrenme ve antrenman yöntemleriyle geliştirilebilir. Bundan ayrı olarak günümüzde serbest zamanı değerlendirmek yeni bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Sporun serbest zamanları değerlendirmede nasıl bir etkinlik olduğu bilinmektedir (Orhun, 1991:63).

Dünya'daki bütün gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spora yaklaşımları eğitimin bütünlüğü içerisinde sağlıklı bir toplum yetiştirmektir. Bu da toplumu oluşturan bireylerin fizik, zihin ve ruh sağlığı ile refah düzeylerini iyileştirmek, yükseltmek anlamı taşımaktadır. Yani bireylerin okul içi ve okul dışı beden eğitimi ve spor ile rekreasyon etkinliklere katılmaları sağlanarak bir yandan beden, zihin ve ruh özellikleri geliştirilirken bir yandan da dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişen kişilik ve karektere, özgür ve bilimsel düşünme yeteneğini kazandırmaktır (Yalçiner, 1991:65).

Beden eğitimi ve sporu sağlıkları için yapma alışkanlığı kazanmış toplum bireyleri bu ilke yanında üretken bir toplum yaratmış olurlar. Ayrıca herhangi bir spor dalında elde edilen uluslararası başarılarından ortak duygu ve düşünce birliği oluşturulurken, kültür değerlerimizinde yaşatılması ve geliştirilmesine katkıda bulunulmuş olur (Yalçiner, 1991:65).

Kalkınma insan gücüne dayanır. Her alanda insanların çalışanların katılabilecekleri en değerli verimdir. Eğitimi düzenli gelişmiş ülkelerin spordaki başarısını bilmeyen kalmadı. Ülkemizdeki gibi antidemokratik, üretici olmayan, yanlış eğitim politikalarının kötü sonuçlarından biride sporda bugün karşı karşıya olduğumuz sorunlar, çıkmazlar ve başarısızlığımızdır (Candan, 1991:139).

İnsan büyüme ve gelişimine ulusal eğitim açısından en önemli dönemi 6-18 yaşları arasına rastlamakta ve bu dönem doğal olarak okul öğrenim kavramıyla

özdeşleşmektedir. Yine bu dönemde insan gelişip olgunlaşmakta seksüel olarak farklılaşmakta, sosyal olarak biçimlenmektedir. Ulusal eğitimin amacı bu dönemdeki insanın bedensel, zihinsel ve toplumsal gelişimini çağdaş ve ulusal gereksinimler doğrultusunda gerçekleştirmek olmalıdır. Ancak böylece yaratıcı ve üretken bireyler yetiştirebiliriz. Bunlardan birisinin eksikliği yetişen kişide olumsuzluklara neden olmaktadır (Candan, 1991:139).

Eğitim bütünlüğü içinde bedensel gelişimi destekleyip yönlendirmek gereksinimi, çağdaş eğitim programlarında beden eğitimi ve spor eğitimi adı altında derslerin yer almasını doğurmuştur (Candan, 1991:139).

Çağımızda devamlı olarak gelişen ve değişen olaylar ve teknoloji, bireyler üzerinde etki oluşturmaya başlamıştır. Eğitimin buradaki işlevi toplum üzerindeki bu etkiye karşı nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Bilindiği gibi nitelikli insan gücü de beden, zihnen ve ruhen sağlıklı olmayı gerektirir. Bu da beden eğitimi ve sporun temelini oluşturan çok yönlü hareket çeşitlerini ve prensiplerini içeren beden eğitimi ve spor eğitimi ile kazanılır (Yalçın, 1991:65).

Beden eğitimi bugün ki durumuna hem yaklaşım hemde uygulama açısından farklı aşamalardan geçerek gelmiştir. Ancak ülkemizde hala eğitim ve öğretim konularında kavram karışıklığı görülmekte, hazırlanan programlar eğitim özlü olmaktan çok öğretim amaçlı olmaktadır. Yani eğitimle, bilgilendirme amaçlı öğretim birbirlerine karıştırılmaktadır. Bu nedenle eğitim, rekreasyon, yarışma, oyun organizasyon ve antrenman konularında eğiticilerin yetiştirilme şekli farklılıklar göstermektedir. Beden eğitimi konusundaki farklı düşünce ve eğitim uygulamaları ise konumuz olan beden eğitimi ve sporu ister istemez zayıflatmaktadır (Yalçın, 1991:65).

Ortaöğretimin ilk üç yılındaki beden eğitim müfredat proramlarının temel ilkesi öğrencilerin çoğunluğunun kendi kararlarını verebilecek, ayakları üzerinde durmayı öğrenmiş özgür birer kişi hüviyeti kazandırma, kısaca günlük yaşamda hayati önem taşıyan imkansızlıkları çözebilme yollarını verebilme üzerine kurulmuş olmalıdır (Yalçiner, 1991:65).

Eğitim bütünlüğü içinde bireyi ve toplumu eğitmede beden eğitimi ve spor araç olarak kullanılırken amaç olarakta yapılmaktadır. Beden eğitimi ve spor öz varlığımız olan bedensel ve ruhsal sağlığımızı doğrudan etkiler. Zihinsel olarak daha uyanık, disiplinli ve bilinçli olmamızı sağlar. Bedensel olarak daha güçlü, kuvvetli ve dayanıklı, işverimi daha yüksek, yaratıcı ve üretken olmamıza yardım eder. Toplumsal olarak kurallara ve yasalara uyan yandaşına ve karşıtına saygı duyan, güzeli doğruyu alkışlayan, başarısızlığı araştıran bilinçli bir toplum oluşturur (Yolcu, 1991:69).

Sonuç olarak beden eğitimi ve sporun eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeği göz önüne alındığında planlı eğitimin yapıldığı okulların her kademesinde eğitim programlarında beden eğitimi ve spor özellikle yer almalıdır. Yalnız yeteneklilerin değil herkesin katıldığı, hatta özürlü kişilerinde yapabileceği programlar hazırlanmalıdır. Planlı eğitimin başladığı ilkokullarda öğrencilere beden eğitimi ve spor tutkusunu aşılacak uzman eğitimciler yetiştirilmelidir. Ülkemizde bu sorumluluk sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Ancak öğretmenlerin bu konuda eğitim formasyonları eksiktir. Bu nedenle beden eğitimi dersleri ya amaç dışı kullanılmakta yada eksik ve yanlışlarla dolu yapılmaktadır. Geçmişte ilkokullara beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek amacıyla hizmet içi eğitim kursları düzenlenmiş fakat sonradan bu yararlı eğitim çalışmaları terk edilmiş ve yetişmiş branş beden eğitimi öğretmenleri de sınıf öğretmenliğine geçirilmiştir. Oysa yapılan eğitim çalışmaları geliştirilerek sürdürülmeliydi. Bu konuda daha da ileriye gidilerek ilkokul öğretmeni yetiştiren okulların lisans programlarında gerekli düzenleme yapılmalı (Yolcu, 1991:70).

Bedensel ve ruhsal açıdan daha sağlıklı toplumlar istiyorsak, yaygın spor eğitimine de özellikle önem vermek gerekiyor. Çünkü örgün eğitimde okullarda sınırlı da olsa beden eğitimi ve spor etkinlikleri yapılmakta, ancak nüfusun daha büyük bir bölümü okul dışı kesimde yer almaktadır. İçinde bulunduğumuz teknolojik ve endüstriyel yaşamda insanlar daha çok makinalaşmakta, sosyal kaynaşmaktan uzaklaşmakta, boş zamanları artmakta hareketsizlik içine itilmektedir. Hareketsizlik ise zaman içinde insanın zindeliğini yitirmesine, sinir, kas ve dolaşım sisteminin bozulmasına ve iş veriminin düşmesine neden olmaktadır (Yolcu, 1991:71).

Hareket insan yaşamının başta gelen temel gereksinmelerinden biridir. Ancak ülkemizde daha doğuştan itibaren hareketi ortadan kaldıran uygulamalar vardır. Örneğin; yeni doğan bebeğin kundağa sarılması onun en doğal hareketlerini engellerken bebeğin sağlıklı gelişimini olumsuz yönde etkiler. Ayrıca uzmanlara göre de kundaklama bebeklerde kalça çıkıklığına neden olmaktadır. Oysa gelişmiş ülkelerde kundağa sarma diye bir olay yoktur. Hatta annenin doğum öncesi hamilelik döneminde ve sonrasında annenin ve bebeğin sağlığını koruma yönünde cimmastik hareketleri yapılmaktadır. Ülkemizde de bu yönde kültür oluşturmak için çalışmalar yapılmalıdır (Yolcu, 1991:72).

Günümüzde bilim düşünmeye yalnızca bir zihinsel süreç olarak değil tüm beden katıldığı bir süreç olarak bakmaktadır. Becerilerin kazanılması otomatik değildir, öğrenilir. Bu nedenle, becerinin öğrenilmesini sağlayan algılama, düşünme, mantık yürütme gibi zihinsel eylemlere gereksinim vardır. Becerilerin öğrenilmesi öncelikle beyin ile kaslar arasında bir koordinasyon kurulması, bunun yanı sıra zihinsel uyanıklık, hazırlık ve çabayı gerektirir (Mirzeoğlu ve Erdogan, 1997:11).

Eğitimin ayrılmaz bir parçası olan sporun geniş kitlelere yayılması için devletin örgün ve yaygın spor politikasını destek olma yönünde üniversitelere, yerel yönetimlere, iş çevrelerine ve kitle iletişim araçlarına büyük sorumluluk düşmektedir. Yerel yönetimler bulundukları yerleşim bölgelerinde çocuk bahçeleri,

oyun sahaları yapmalı, sanayi bölgelerinde ve iş çevrelerinde aynı türden çalışmalar yapılmalı ve buralarda uzman eğitimci rehberler, yöneticiler görev almalıdır. Kitle iletişim araçlarında çalışan spor yazarları, program yapımcıları ve spor foto muhabirleri bu yönde eğitilmelidir (Yolcu, 1991:72).

Hem kuramsal açıdan, hemde uygulama düzeyinde beden eğitimi ve sporun genel eğitim içerisindeki yeri ve önemi ilk çağdan bu yana hep vurgulana gelmiştir. Bu düşünce insanla ilgili belli bir ilkenin, anlayışın gereği olarak ifade edilmektedir. Bu nedenle eğitim konusunda ilk kafa yoran filozoflardan sayılan ilkçağ Yunan düşünürlerinden Eflatun, eğitimi tanımlar ve açıklarken, özetle, “Beden ve ruha elverişli olduğu yatkınlığı (mükemmelliği) kazandırmak”, başka bir ifadeyle “İnsanda beden ve ruh güzelliğini gerçekleştirmektir” demektedir. Böylece Eflatun, insanda bedensel yapı ile zihinsel, duygusal yapı arasındaki uyuma, bunun insan için taşıdığı öneme ilk dikkat çekenlerden biri olmuştur. Ondan sonra gelen Aristoteles de buna insanın “sosyal” liğini eklemiştir. Bu düşünce Romalılarından bu yanada, herkesin bildiği gibi “Sağlam Kafa Sağlam Vücutta Bulunur” biçiminde genel bir ilke olarak formüle edilmiştir (Yaka, 1991:73).

Günümüzde beden eğitimi ve spor artık toplumsal yaşamımızın bir parçasıdır ve hareket, yarışma, oyun, antrenman, galibiyet ve yenilgi gibi olgularla karakterize edilir (Sunay, 1995:35).

Antropolojik açıdan insan, biyo-psiko-sosyal ve kültürel bir varlıktır. Dolayısıyla insan, diğer canlı varlıklara göre çok boyutlu, çok yönlüdür. İnsanın sahip olduğu ve yarattığı varlık alanlar tekil değil, çoğuldur. Böyle olunca insanın tanımlanmasında, analizinde bireyin bu yönlerinin birlikte ele alınması, düşünülmesi gerekir. Çünkü insan, ancak bu bütüncül mantıkla kavranabilir, algılanabilir. İnsanı gene diğer canlı varlıklara göre güçlü kılanda bu çok yönlülük ve ona bu farklı boyutların kazandırdığı zenginliktir (Yaka, 1991:73).

Hareket ve hareketlilik geçmişten günümüze tüm oluşum, gelişim, değişimlerin temel elemanı, kaynağı ve itici gücüdür (Özyiğit, 1991:78).

Beden eğitimi ve spor bulunduğu zamanda temel değerler ve birikimler doğrultusunda insanların hareketliliklerinde yapısal, duygusal, sosyal dengelerini ve uyumlarını sağlayan en önemli etkidir. Gelişmenin iyi, güzel olumlu doğrultuda olmasını sağlar. Tüm iç güdülerimizi ve çevreye uygun davranış özelliklerimizi düzenler (Özyiğit, 1991:78).

Bu anlamda beden eğitimi ve spor diğer eğitim elemanlarıyla organize olarak yapısal, duygusal, sosyal istendik davranış özelliklerini kazandıran, geliştiren bir olgudur. Bu olguyu biraz daha açarsak beden eğitimi ve spor insanlarda:

- 1- Bedensel ve psikolojik (ruhsal) sağlığı,
- 2- Kişisel yetenek, değer ve farklılıkları, diğer insanların yetenek, değer ve farklılıkları kavramayı,
- 3- Kendine güven, cesaret duymayı,
- 4- Yaş dönemlerinin gereksiz korkularını, benlik doyumunu, kişilik gelişimini ve kanıtlama ortamını,
- 5- Başarıda, başarısızlıkta paylaşımı ve paylaşmanın önemini,
- 6- Kişisel ve takım, grup sorumluluğunu otorite ve disiplin kavramını,
- 7- Çalışmanın ve çalışkan olmanın zevkini, erdemini,
- 8- Verimlilik ve yaratıcılık duygularını,
- 9- Sosyal, toplumsal organizasyonlara katılmanın uzlaşabilme ve anlaşabilme olgusunun, değerini ortaya koyan,

Özetle; insan olma, insanlığa katkıda bulunabilme olayında yapısal, duygusal, sosyal yeteneklerini, birikimlerini ortaya çıkaran ve geliştiren bir olgudur. Spor beden eğitimi olgusunun üst düzey organizasyonudur. Sporcular ve takımlar

toplumsal hareketliliğin, beden eğitiminin en üst temsilcileridir. Bir grubu, bir toplumu, bir ulusu temsil eden örnek, sembol kişilerdir (Özyiğit, 1991:79).

Beden eğitimi ve bu eğitimin doruk aşamasını oluşturan spor etkinliklerinin topluma mal edilmesi ve yürütülmesi sorumluluğu, Cumhuriyet döneminde, 1930’lu yılların tek parti egemenliği sırasında parti otoritesine ve daha sonrada 1938’de yayımlanan 3530 sayılı yasa ile Başbakanlığa bağlı olarak kurulan “ Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü” ne verilmiştir. İkinci Dünya Savaşı’nun hazırlıkları sırasında Alman gençliğinin “Büyük Almanya” tutkusu uğruna verecekleri savaşa hazırlamak amacını güden ve büyük ağırlığını beden etkinliklerine veren bir eğitim düzenini örnek alarak hazırlanan bu yasa, gençler için haftanın belli günlerinde tahta tüfeklerle yapılan beden alıştırma ve zorunlu bir etkinlik getirmiştir. Devlet böylece günün zorlayıcı koşullarına uyarak yuttaşın topyekün vücut eğitimi sorumluluğunu üstlenmiş ise de zamanla beden eğitimi bu tür dolaylı amaçlardan arındırılmış, salt ve gerçek eğitimin hizmetinde görmek inancının belirlemesi ile yasanın bu yükümlülüğü ön gören antidemokratik nitelikteki maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Yasa ile kurulan yürütme organı genel müdürlük siyasal otoritenin her el değiştirmesinde, Başbakanlık M.E.B sırf bu maksatla kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı, yada spor işlerini yürütmekle görevlendirilen bir devlet bakanlığı arasında patron değiştirerek günümüze kadar gelmiştir (Alpman, 1991:88-89).

Beden eğitimi ve sporun bir ders konusu olarak okulların müfredat programlarındaki yeri, haftalık saatleri, sınıf geçmedeki etkinliği, yetkili kurul ve komisyon toplantılarında tartışma ve pazarlık konusu haline getirilmiştir (Alpman, 1991:89).

Eğitimde çağdaş anlamda bir düşünce ve uygulama türünü ülkemizde bir türlü yerleştirememiş olmamızın yarattığı bu sonuç, “bilimselliğin yüzeyselliğe,

gerçekliğin aldatıcılığa, plancılığın günübirlilikçiliği ile bir çağdaşlığın çağdışılığa yenilgisidir” (Alpman, 1991:89).

2.4.6. Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor

Eğitimde verimsizlik ve başarısızlığın başta gelen nedeni, amaçların ve konuların açık seçik belirlenmemesidir. Başka bir ifade ile temel sorunlar şunlardır: Nasıl bir birey yetiştirilecektir? Yani eğitimde birey ve toplum açısından güdülen amaçlar, hedefler neler olacaktır? Bu amaçlara hangi araçlarla yani konularla ulaşılacaktır? Başlangıçta bu sorulara net cevaplar vermek gerekmektedir. Dolayısıyla bu noktada, genel eğitim programları ve uygulamaları içinde beden eğitimi ve sporun yeri ve işlevine değinmek istiyoruz (Yaka, 1991:74).

Dünyadaki bütün gelişmeler ülkelerin spora yaklaşımları eğitim bütünlüğü içerisinde sağlıklı bir toplum yetiştirmektir. Buda toplumu oluşturan bireylerin fizik, zihin ve ruh sağlığını iyileştirmek ve yükseltmekle olmaktadır. Sağlıklı bir toplumun yetiştirilmesi eğitimle mümkündür. Eğitimin ayrılmaz bir parçası olan spor, genç nesillerin topluma kazandırılması ve sağlıklı insanların ülkesine daha yararlı olması bakımından beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin önemi ve rolü büyüktür (Yetim ve Göktaş, 2000:72).

Rousseau’dan bu yana giderek güçlenen “çocuğa görelilik ilkesi” veya “çocuk merkezli eğitim” in temelinde de, çocuktaki bedensel, zihinsel ve duygusal niteliklerin bilinmesi ve eğitimin bu bilgiler üzerine oturtulması bulunmaktadır. Yani çocuk merkezli eğitimde, öncelikle çocuktaki bedensel aktivitenin dikkate alınması bu büyük potansiyelden yararlanma ve onu geliştirmek gerekmektedir. Bu somut gücü gereği gibi değerlendirmeden sadece zihne yüklenmek bireyin genel anlamda

sakat ve verimsiz bir hale getirilmesi demektir. Çünkü doğa çok önemli bir dengeyi anlatır. İnsandaki en önemli denge de bedensel yapı ile ruhsal yapı arasındaki dengedir (Yaka, 1991:76).

Türkiye’de ilk ve ortaöğretimde beden eğitimi ve spor, bir ders ve bir eğitim etkinliği olarak, kurumsal düzeyde programlarda belli bir yer tutmakta ve bu derslere belli bir sürede ayrılmaktadır. Fakat başka alanlarda olduğu gibi, programlara giren ilke ve konularla, uygulamalardaki etkinlikler, bunların gerçekleşme oranları arasında çok önemli boşluklar bulunmaktadır. Örneğin İzmir birinci Eğitim Kongresi’ne sunulan bildirilerden birisinde, yapılan bir araştırmaya dayalı olarak, halen ilk okullarda öğretmenlerin % 65’i beden eğitimi derslerini yapmadıklarını söylemiştir (Yaka, 1991:74).

Spor çağımızın en önemli toplumsal olgularından biridir. Çünkü hem gençlerin bedensel ve ruhsal gelişimlerinde çok önemli bir rol oynar, hem de çeşitli yarışmalar ve önemli spor organizasyonları toplumsal ve ekonomik yaşamı canlandırır (Başer, 1991:107).

Gelişme çağında bulunan gençler, düzenli spor yaptıkları takdirde, başta kalp ve dolaşım sistemi, kas ve hareket sistemi, solunum sistemi olmak üzere bütün organ sistemlerinde bir gelişme ve güçlenme olur. Bir rakam vermek gerekirse örneğin, kas gücünde % 300, hızlılıkta ise % 17’ye varan artışlar görülebilir. Güçlü ve sağlıklı bir beden bireyin toplumda daha başarılı olmasına olanak verir, toplum içinde başarılı bireylerin artması ise toplumun genel başarı düzeyini yükseltir (Başer, 1991:107).

Spor aynı zamanda bireylerin beğenilmek, başkalarından üstün olmak, rekabet etmek, kendini sınamak, bir grubun üyesi olmak, hareket etmek gibi bir sürü temel içgüdü ve gereksinimlerini doyuma ulaştırarak gencin ruhsal gelişmesinin sağlıklı olmasını sağlar (Başer, 1991:107).

Sporcu öğrenci, bir spor branşında çalışmalara devam ederek diğer arkadaşlarını temsil etme hakkını kazanmış, okul takımlarında görevlendirilerek sorumluluk verilmiş, sırayla okulu, şehri, bölgesi hatta belki ülkesi için mücadele edecek, ter dökecek özellikleri olan bir öğrencidir. Sporcu öğrenci ders durumu, sporun derslerdeki başarıya etki yönlerini ve derecelerini ele alırken bu öğrencilerin tüm öğrenciler gibi ailelerinin ekonomik durumları, dolayısıyla beslenme, evlerindeki çalışma ortamının uygunluğu ve aile huzurunun etkisi altında olduklarını bilerek yola çıkmak gerekir (Verskala, 1991:226).

Spor içerdiği çeşitli antrenman ve yarışma kuralları nedeni ile gençlerin toplumsallaşma sürecini hem hızlandırır hem de bunun gönüllü olarak gerçekleşmesini sağlar. Spor yapan bir genç, eğer bu uğraşını sürdürmek istiyorsa, bu kurallara uymaktan başka bir seçeneği yoktur. Çünkü aksi halde spordan dışlanır. Oysa genç insan, sporu sevdiği için, spor yapmaktan mutluluk duyduğu için spor ona bir çok özellik kazandırdığı için spor yapmaktadır. Mutluluğunu sürdürmek için spor yapmayı sürdürmek, spor yapmayı sürdürmek için ise sporun kurallarına uymak zorundadır. Kurallara gönüllü olarak uymak demek toplumsallaşma demektir. Bu ise toplumsal barış demektir (Başer, 1991:107).

Sporun toplumsal etkileri ise şöyle sıralanabilir: Kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler ve toplumların artan zenginlik düzeyi ve bu zenginliğin topluma geniş bir şekilde ve hakça yayılması, hem çalışma saatlerini azattı hemde kitlerin satın alma

gücünü artırdı. Bu gelişmeler ise hem sporcu hemde izleyici olarak sporla ilgilenenlerin sayısında bir patlama yaptı geniş bir ilgi ve insan kitlesi demek, geniş bir tüketim ve geniş bir propaganda etkisi demektir. Yani klasik spor tanımlarına göre, üretici olmaması gereken spor, (biliyosunuz, spor latin kökenli olup, işten uzaklaşma, çalışmama demektir) üretici oldu ve dünyanın en değerli ürününü üretmeye başladı. Bu ürünün adı tüketicidir (Başer, 1991:107).

Sporcuyu sadece “bedeni çalışan, kafası çalışmayan” olarak yorumlayanların aksine, sporcuların zeka düzeyleri üzerinde yapılan bütün araştırmalardaki veriler, sporcuların % 75’inin normalin üzerinde bir zekaya sahip olduklarını ortaya koyar (Verskala, 1991:227).

Böylece spor, toplumların en önemli propaganda ve ekonomik araçlarından biri oldu. Sporda kazanılan başarılar, toplumların en etkili ve ucuz propaganda aracıdır. Büyük spor organizasyonları ülkeleri ve insanları birbirine yaklaştırırken yeni bir tüketim alanı yaratarak ülkelerin ekonomisini canlandırır. Günümüzde, önemli bir karşılaşma için kitleler ülkeden ülkeye, şehirden şehire taşınırlar. Önemli bir spor organizasyonu bir ülkede televizyon satışından, sandviç satışına kadar ekonomiyi etkiler (Başer, 1991:108).

Bu özelliklerinden dolayı ülke gençliğinin spora yönlendirilmesi ve gençlere sürekli spor yapma olanaklarının sağlanması, devletlerin eğitim politikalarının en önemlilerinden birisini oluşturur. Doğaldır ki, spor denilince akla gençlik gelir. Spora yönlendirilmesi gereken gençlik ikiye ayrılabilir. Çalışan gençlik ve okuyan gençlik. Kolayca anlaşılabileceği gibi, ekonomik nedenler yüzünden çalışan gençliğin yoğun bir şekilde spor yapması güçtür. Geriye ise okul gençliği kalmaktadır. Öyleyse spor

yapması beklenen ve istenen ise okuyan gençlik gurubudur. Bu saptamayı yaptıktan sonra sorulması gereken soru şudur: “Ülkemizde okul sporu nasıl yapılmaktadır”. Bu soruya verilecek yanıt ise tek cümleliktir. “Çok kötü bir şekilde” (Başer, 1991:108).

Okul sporunun tanımı yapılırken göz önünde tutulması gereken en önemli husus okul sporunun performans sporu ile olan ilişkileridir. Çünkü, yüksek performans yada profesyonel spor hakkındaki kişisel görüşlerimiz ne olusa olsun yüksek performans sporunun toplumsal önemini ve kitle sporuna olan etkilerini görmezlikten gelemeyiz. Eğer spor bugünkü durumuna gelmiş ise bunu büyük spor yıldızlarının, spor alanlarındaki başarıları, ustalıkları ve diğer üstünlükleri sağlamıştır. yüksek performans- yüksek ilgi, daha yüksek performans-daha yüksek ilgi kısır döngüsü, spor alanlarında bütün hızı ile işlemekte ve dünya gençliği, kendisini bu yıldızlar ile özdeşleştirerek spor yapmakta ve sporu sürdürmektedir. Bu nedenle bizde gençlerimizin spor yapmalarını istiyorsak, onların özdeşleşebilecekleri yıldız sporcuları yetiştirmek zorundayız. Özetle; öğrenciler, ülkelerinin yetiştirdikleri büyük spor yıldızlarına özenerek spor yaparlar, ve öğrenci sporcular arasından yeni yeni yıldızlar yetişir. Bu yıldızlarda uluslar arasındaki arenalardaki başarıları ile ülkelerinin itibarını yükselterek dünya barışına katkıda bulunurlar (Başer, 1991:108-109).

Okul sporunu tanımlarken gözönünde tutulması gereken bir diğer hususda gençlerin psikolojik durumlarıdır. Genç olmanın en önemli özelliklerinden biriside rekabet ve yarışma isteğidir. Eğer biz okul sporunun, pratik değeri olan ve okul sporuna işlerlik kazandıran ve bir okul sporu politikası oluşturmaya yarayan bir tanımını yapmak istiyorsak gençlerin bu özelliğini göz önünde tutmak zorundayız. Okul sporunun temelinde yarışma olmazsa gençleri spora yönlendiremeyiz. Kısaca, biz okul sporunu, yüksek performans sporuna sporcu yetiştiren bir kaynak olarak görmek zorundayız. Bunun içinde okul sporunu yarışma temeline oturtmak zorundayız (Başer, 1991:109).

Okul sporunu güçleştiren engeller, okul sporunun tanımlanmasından sonra ortaya çıkarlar. Önce ilkokulların büyük bir bölümünde beden eğitimi ve spor öğretmeni yoktur. Oysa ilkokul çağı çocukların spora başlama çağı olduğundan, bu dönemde iyi eğitilmiş beden eğitimi öğretmenlerinin önemi çok büyüktür. İlkokul döneminde bir diğer engel yine ilkokulların büyük bölümünde tesis ve araç yokluğudur. Çocuklar ilkokul 3. sınıftan itibaren yoğun bir sınav çalışması ve stresine giriyorlar ve sporu tamamen geri plana itiyorlar (Başer, 1991:109).

Bir diğer engel olarak Anadolu liselerine giriş sınavını sayabiliriz. İlköğretim ikinci kademedede de durum daha farklı. Anadolu liselerine giriş sınavlarını kazananlarda kazanamıyanlarda normal eğitimlerine devam ediyorlar. Bu dönemde öğrenciler için spor yapma olanağı tam olarak vardır. Eğer öğrencilere spor yapmaları için uygun ortam hazırlanırsa gençlerin spora yönlendirilmeleri çok kolay olur. Hatta ilköğretim ikinci kademedede de Anadolu liseleri giriş sınavları nedeni ile kaybedilen zaman burada kazanılabilir.

Ortaöğretimdeki sorun ise üniversitelere giriş sınavlarıdır. Kolayca düşünülebilirki üniversiteye giriş sınavları Anadolu Liselerine göre çok daha önemlidir. Bu nedenle lise çağında gençlerin spordan kopmaları bir yerde kaçınılmaz olmaktadır. Bu dönemde gencin spor yapmayı sürdürmesi ancak çok iyi motive olmuş olması ve yaptığı spor dalında belli bir performansa ulaşmış olması koşuluna bağlıdır (Başer, 1991:109-110).

Görülüyor ki okullarımızda sistemden ve toplum anlayışından kaynaklanan bir sürü sorun göze çarpmaktadır. Okullarımızda karşılaşılan bu sorunları önlemek için ise; Önce okul sporunun, sporun kendi gerçeklerini ve genç olmanın özelliklerini göz önünde tutarak bir tanımlaması yapılmalı. Daha sonra, bu tanıma uygun bir eğitim ve uygulama planı ve programı hazırlanarak, bütün okullara uygulanmak üzere gönderilmelidir. çünkü, kanımıza göre, okul sporu önündeki en büyük engel tanımsızlıktan kaynaklanan keyfiliktir. Anadolu liselerine ve üniversiteye giriş

sınavları bugün için ulusal eğitim sistemimizin değiştirilemez gerçeğidir. Bu nedenle bu dönemde bulunan çocuk ve gençlere, ve onların ana-babalarına, spor yapmanın dersleri engellemediği aksine kolaylaştırdığı gerçeği anlatılabilirse, gençlerin spordan kopmaları belki önlenabilir. Okullardaki beden eğitimi öğretmeni açığını kapatmak da o kadar güç olmasa gerek. Çünkü üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinden mezun binlerce genç başka alanlarda çalışmaktadırlar. Bunların ek görevlerinden arındırılarak asıl mesleklerine döndürülmeleri ve beden eğitimi öğretmenlerinin yalnızca spor dersleri ile uğraşmalarını sağlamak okullardaki öğretmen açığını kapatmaya yetecektir. Üniversitelerde ise yapılacak tek şey, gençlere spor yapma olanaklarını sağlamak ve gençlerin kendilerine sağlanan bu olanaklardan yararlanmalarını ümit etmektir (Başer,1991:110-111).

2.4.7. Ortaöğretimde Ders Dışı Sportif Etkinlikler

Ders dışı sportif etkinlikler eğitimin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu boyut, haftalık öğretim programı içinde yer alan derslerin öğretimi dışında kalan zaman içinde, belirli öğrencilerin sportif etkinlikler yoluyla eğitimini sürdürmeleri anlamına gelmektedir (Koç ve başk,1991:229).

Öğrencilerden küçümsenmeyecek bir bölümünün katıldığı ders dışı sportif etkinlikler, hem beden eğitimi dersinin bir uzantısı hemde öğrencinin serbest zamanını değerlendirdiği bir yaşam alanı durumundadır. Müzik, resim, beden eğitimi dersleri, sosyal ve fen grubu derslerinden belirgin biçimde ayrılmaktadır. Uygulamaların yapıldığı alan, kullanılan araçlar ve öğretim yöntemleri açısından bu derslerin farklı özellikler taşıması, işlevlerinin de değiştirmektedir. Programda yer alan hemen tüm derslerin bilgi kazandırıcı özelliğine karşın; resim, müzik, beden eğitimi derslerinin öncelikle beceri kazandırıcı, kişilik gelişimi bütünüleyici ve öğrencileri gelecekteki toplumsal yaşama hazırlayıcı nitelikte etkin görevleri bulunmaktadır (Koç ve başk,1991:229-230).

Hemen hiçbir örgün eğitim organizasyonu, yetiştirilen öğrencinin gelecekteki yaşamında karşılaşacağı tüm sorunları çözebilme güvencesi veremez. Yeni gelişim ve yaklaşımlara göre sürekli gözden geçirilmesi gereken öğretim programları, eğitilenlere temel nitelikte bilgi, beceri ve tutum kazandırmada yararlı olabilir. Öğrenci; derslerinin dışındaki zamanını hem öğretilenlerin pekiştirilmesi hem de kendisi için gerekli gördüğü alanlarda görev ve sorumluluk geliştirmek isteyebilir. Konuya bu açıdan bakıldığında, ortaöğretim kurumlarındaki ders dışı sportif etkinliklere katılan öğrencinin;

- a-İsteyerek seçtiği sportif etkinliklerde serbest zamanını olumlu bir uğraşı ile değerlendirmiş olacağı,
- b-Sporcu öğrencinin, okul, aile ve yaşanılan çevredeki diğer insanlar tarafından tanınacağı ve bunlardan mutluluk duyacağı,
- c-Spor yapan öğrencinin ; uğraşılan spor dalı yönünden bilgi becerilerini geliştirerek, daha başarılı bir sporcu olacağı,
- d-Sportif etkinlikler içinde okulunu en iyi biçimde temsil ederek, sporcu arkadaşları ile birlikte belirli görevleri yerine getirmiş olmanın sevinç ve gururunu yaşayacağı söylenebilir.

Kuşkusuz, her öğrencinin ders dışı sportif etkinliklere katılımı zorunlu tutulamaz. Belirli olgunluğa erişen bireyin, öncelikle yaşamını düzenleme sorumluluğu vardır. Eğitilecek öğrencinin yeteneklerinin en uygun (optimal) düzeyde yetiştirilebilmesi için, günümüz okulu öğrenciye yeni fırsat ve olanaklar sunma görevi ile karşı karşıyadır (Koç ve başk,1991:230).

2.5. YÖNELME

2.5.1. Eğitimde Yönelme

Her hangi bir eğitim sisteminde, bireylerin ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarılıp geliştirilmesinde ise, sistemde en başta yöneltme faaliyetlerine görev düştüğü açıktır. Nitekim, ülkemizde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu eğitim sisteminin her bakımdan bu yöneltmeyi gerçekleştirecek bir biçimde düzenleneceği belirtmektedir. Kanun ayrıca şu hükmüde getirmektedir. “Fertler eğitimleri süresince ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler (Demirci, 1994:2).

Bireylerin ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarılıp bu doğrultuda eğitilmeleri ve gerekli öğrenmelerin sağlanması aynı zamanda “Eğitimde Fırsat Eşitliği” ilkesinde gereğidir (Demirci,1994:2).

Kişilik ve toplumsal davranışın belirlenmesinde yöneltmenin bireyin toplumsal davranışlarına yansıyan etkisi bireyin davranış özelliği, davranış düzenliliği ve tutarlılığı oluşturmaktadır. Bireyin için dünyasının yapısı bireyin toplumsal davranışlarını etkilemektedir. Bireyin gerek doğuştan taşıdığı özelliklerin, gerekse bu özelliklerin çevre ve ilişkilere bağlı olarak gelişen kişiliği, duygusal yaşamı, yetenekleri ve motivasyonu bu uyum süreçlerinde belirli oranlarla etkilidir. “Birey toplum ile çatışmaya girmemek, ya da toplum dışına düşmemek koşuluyla, uyum sağlamak, sağlamamak ya da belirli konularda uyum sağlamamakta özgürdür. Toplumsal sınıflar, çeşitli meslek grupları ve farklı ilgi alanları bu özgürlük aracı ile ortaya çıkmaktadır”(İnel, 1996:11-12).

Eğitim sistemimizde hem ilköğretimde yöneltme hizmetleri yapılmadığı hem de bazı araştırma bulguları nedeni ile öğrencilerin yeteneklerine uygun ortaöğretim kurumlarına yönelmediği anlaşılmaktadır (Demirci,1994:6).

Yöneltme (yönelme), temelde öğrencinin eğitim süreci içinde bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar çerçevesinde yönelmesine yardımcı olmak, kendisini bütünlüğü içinde tanımasına, kararlar vermesine ve geleceğini planlamasına yönelik bilimsel hizmetleri, süreklilik içinde öğrenciye vermek için düzenlenen etkinliklerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Demirci,1994:15).

Yöneltmenin Esas ve İlkeleri, yöneltme bir süreç olarak düşünülüp, öğrenci hakkında öğrenimi boyunca yapılacak sürekli gözlem ve değerlendirmelerin birikimine göre öğrenci merkezli bir yaklaşım ile yapılır, yöneltme, örgün ve yaygın eğitim sistemini içine alacak şekilde, bütünlük içinde ilk ve ortaöğretim sistemindeki tüm öğrencileri kapsar, uygulama değerlendirmedeki gerek temel alınan ilkeler gerek kullanılan araçlar, gerekse elde edilen verilerin değerlendirilmesindeki bilimsellik esastır. Yöneltme özendirici, öğrencinin kararını gerçekçi olması yönünde yol göstericidir. Öğrenci kararlarının sorumluluğunu kendisi taşır. Türk toplumu içinde bireysel gelişimine koşut olarak giderek yoğunlaşan ve çeşitlenen rol, görev ve sorumluluklarda yer alan ve alacak olan “öğrenci” kendi geleceğini planlama ve kararlar verme durumundadır. Böyle bir planlama için çeşitli eğitim hizmetlerine gereksinim duyulmaktadır (Demirci, 1994:16).

Kabadayı (1991) araştırmasında, ülkemizde öğrencilerin ortaöğretim düzeyinde çeşitli liselere yönelmelerinde sosyo-ekonomik etmelerin rol oynadığını ortaya koymaktadır (Demirci,1994:28).

2.5.2. Ortaöğretimde Yönelme

Eğitim sistemimizde öğrenci akışı içinde ilk yöneltme(yönelme) öğrenciler ortaöğretim basamağına geldiklerinde gerçekleşmektedir. Zira, ortaöğretim ilköğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren Genel, Mesleki ve Teknik Liselerden oluşmaktadır. Bir başka söyleyişle Türk Eğitim Sistemi ortaöğretim aşamasında farklı ve çeşitli programlar sunmaktadır (Demirci, 1994:2). Ortaöğretimde yöneltme(yönelme), ortaöğretim temel eğitime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarını kapsamaktadır (Demirci,1994:19).

Bu programlar amaçlarına göre çeşitli adlar altında gruplandırılmaktadır; Dokuzuncu Milli Eğitim Şura'sında "Ortaöğretimin en az üç yıllık öğretim veren genel, mesleki ve teknik liselerden oluştuğu" belirtilmektedir. Öğrenciler istek ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime hazırlayan, hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlayan, hayata ve iş alanlarına hazırlayan olmak üzere bu üç tür programdan birine yönelirler (Demirci, 1994:3).

Genel liseler öğrencilerini yüksek öğretime hazırlayan ortaöğretim kurumları olarak tanımlanırken imam hatip ve teknik liseler hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlayan liselerdir. Endüstri, meslek ile ticaret liseleri ise mesleğe hazırlayan programlar sunan liseler olarak tanımlanmaktadır (Demirci, 1994:3).

Ortaöğretimden önceki ilköğretim kademesinde ise öğrenciler zorunlu ve ülke düzeninde tek tip olarak nitelenebilecek program sunan ilköğretim öğreniminden geçmektedirler (Demirci,1994:3).

Yöneltme(yönelme) ilk kez ortaöğretimde gerçekleştiğinden yöneltme(yönelme) faaliyetlerine öğrenci akışı içinde bu aşamadan önce yani, ilköğretimde başlanması gerekmektedir. Nitekim Milli Eğitim Temel Kanununun 30. maddesinde bu doğrultuda bir hüküm getirmektedir. Ancak yöneltme sürecine katkıda bulunabilecek rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin daha çok liselerde yoğunlaştıkları bilinmektedir. O nedenle, ilköğretim basamağında herkesin kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretim programlarına yönelmelerini sağlamak üzere yöneltme faaliyetlerinin yapılmadığını söylemek mümkündür. Yöneltme çalışmalarının eğitim sistemi içinde bir bütün olarak yerini alamadığı çeşitli komisyon raporlarında da önemle vurgulanmaktadır (Demirci,1994:4).

2.5.3. Sporda Yönelme

Sözcük anlamıyla yönelme; bir yere, bir şeye, bir kimseye yönelmek, onları amaç olarak seçmek, benimsemek ve ilgilenmektir. Eğilim ise bireyi bir şey yapmaya yönelten ruhsal durum, iç güdüsel istek, kişisel yatkınlık olarak tanımlanır (Gezer ,2002:20).

Amaçlar, elde edilecek ideal sonuçlardır. Bu amaçlar, çoğu zaman soyut ve o kadar uzaktır ki, ulaşılması mümkün olmayabilir. Buna rağmen amaç, insanların yönünü tayin etmede ve faaliyetlerinin şekillenmesinde etken olur (Gezer, 2002:20).

Araştırmacılar, özellikle genç insanların enerji yüklü olduğuna ve saklı olan bu enerjiyi herhangi bir şekilde açığa çıkarmak için çeşitli yol arayacaklarını belirtmektedirler. Bu durumda gencin enerjisi; sosyal hayat ve aile hayatının sosyo-ekonomik etkilerinden ileri gelen doyumsuzluklar ve bunların oluşturduğu gerginliklerden dolayı olumsuz eylemlere yönelebilmektedir (Gezer, 2002:20).

Freud'a göre ayaklanmış olan gerginlikleri ve duygusal durumları; ruh sağlığına yardımcı olacak şekilde kuvvete, hünere, bilgiye dayanan oyun ve spor faaliyetlerine yönlendirerek, yön değiştirmeye en iyi boşalım sağlanmış olur (Gezer, 2002:20).

Çağımızda spor etkinlikleri gerek teknolojinin gerekse spor biliminin gelişmesine paralel olarak büyük aşamalar kaydetmektedir. Ülkelerin spor gelişmeleride teknolojik gelişmelerine bağlı olarak değişmektedir. İleri ülkelerin spor bilimine verdikleri değer ve yaptıkları yatırımların gittikçe arttığı ve yapılan yatırımların boşa çıkmadığı görülmektedir (Küçük, 1997:24).

Sporda üst düzeyde başarıya ulaşabilmek, spora erken yönelme ile yakın bir ilişki göstermektedir. Çocukların ve gençlerin gelecekte en yüksek verimi sağlayacakları branşlara zamanında kanallize edilmesi spor biliminin en önemli konusunu oluşturmaktadır. Yetenek seçimi çocukların mümkün olabilecek en erken yaşta başarılı olabilecekleri dala yönlendirilmek üzere gruplandırılmasıdır. Başka bir deyimle belirlenen spor dalı için en başarılı olabileceklerin diğerlerinden ayırt edilmesi işlemidir (Küçük, 1997:24).

İnsanın, kalıttan getirdikleri ve çevreden kazandıkları ile oluşan yapısı gereği her alanda başarılı olması çok enderdir. Hele spor gibi limitlerin çarpıştığı bir ortamda bu tür örneklere az rastlanır (Küçük, 1997:24).

İnsanın genetik yapısının spor başarısı üzerindeki etkileri çok önemlidir. İnsana başarılı bir spor çevresi kazandırmak mümkündür, ancak iyi bir yapı kazandırmak mümkün değildir. Çocuğun ve gencin zamanında ve isabetli olarak kabiliyetlerine uygun branşlara ayrılabilmesi şampiyon olabilecek üstün yetenekli sporcuların ayırımı gerçekleştirilebilir. İşte bu ayırmadaki kriterlerin en

önemlilerinden birisi, spor dalına uygun kişilik ve fiziğe sahip sporcuyla seçmek, ikincisi ise, bu seçimi mümkün olan en erken zamanda yapmaktır. (Küçük, 1997:24).

Ülkemizde de kitlelerin spora yönlendirilmesi anayasamızın 59. maddesi ile güvence altına alınmıştır. Anayasamızın 59. maddesine göre “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur” denilmektedir. Ülkemizin spor politikasında bu maddeye göre yön verilmektedir. Ancak hala sporu tabana yaydığımızı söyleyemeyiz (Küçük, 1997:24).

Fertlerin fiziki güçlerin artırılması, ruhi gelişmelerin sağlanabilmesi ve toplumda sporun yaygınlaştırılabilmesi sosyal münasebetler ağıının kurulmasına bağlıdır. İşbirliği ve dayanışmacı davranışların kazanılmasında da spor önemli bir araçtır. Sporun toplumun çeşitli kesimlerinde yapılabilmesi ve yaygın bir hal alabilmesi, hem devlet tarafından yerine getirilmesi şart olan fonksiyonlara bağlıdır, hemde fertlerin ve sosyal grupların katkılarını gerektirmektedir (Kara ve Pulur, 2003:2).

Bir toplumda spora katılımın şekli, düzeyi, yararı ve sorunları sadece kişilerin yetenek ve ilgilerine bağlı değildir. Toplumun spora bakış açısı dolayısıyla sporun yönetim ve organizasyonu büyük önem taşımaktadır. Spor kendine özgü toplumsal kuralları, değerleri, etkileşim simgeleri ve süreçleriyle canlı bir toplumsal yapıdır (Kara ve Pulur, 2003:2).

Spor kendi geçmişi ile toplum geçmişi arasında sıkı bir bağ oluşturur. Bu kuvvetli ilgi sporun toplumsal süreçler yoluyla şekillenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle spor otonom olarak kendiliğinden oluşmaz. Özellikle toplumdaki ilişkiler yoluyla ortaya çıkarak, değişir ve yeniden biçim kazanır (Kara ve Pulur, 2003:2).

Kişiliğin oluşumu gelişim çağına özgü bir olaydır. Bu çağı yaşayanların; fiziksel olarak büyük kasları küçük kaslara oranla daha iyi gelişmiştir. El-göz eşgüdümleri tam olarak gelişmemiş ve dikkatlerini bir konu üzerinde toplama süreleri kısadır. Sosyal ve duygusal anlamda benmerkezcidirler. Sorumluluk almaya hazır olup övülme ve ödüllendirilme onlar için önem taşımaktadır. Zihinsel olarak öğrenmeye istekli olup, yüksek güdülemeye sahiptirler. Doğrudan katılımı öğrenmeye yatkın olup, gruba aitlik ilgileri kuvvetlidir. Gelişim çağı çocuğunun devinimlerinde süreklilik ve anlatım vardır (İnel, 1996:12).

Yönelmede bireyin, çevresindeki veya okulundaki spor etkinliklerinin, sahaların, salonların ve malzemelerin yeterli olmasının yanı sıra, bireyi spor yapmaya güdüleyen bir çok unsur vardır (Görücü, 2001:17).

Bir eğitim faaliyeti olarak da değerlendirilebilecek olan beden eğitimi ve spor, ortak amaçları dile getirebilme gücünü ve takdir edebilme duygusunu ortaya çıkarmaktadır. Bunların yanı sıra, spor, anlayış ve sorumluluk taşıyabilme ve işbirliği içinde düzen sağlama kabiliyetini de geliştirmektedir. Sebatsız ve enerjik olmayı sağlaması, sosyal gruba ve topluma mensubiyeti değerlendirebilme gücünü ferde kazandırmakla, fert ile toplum ilişkilerini daha ahenkli kılmaktadır (Güven, 1988:43).

Aynı zamanda sportif faaliyetler fertlere, sosyal hareketlilik sağlayarak toplumda sahip oldukları statüyü yükseltici, tamamlayıcı bir etkide yapmaktadır. Gelişen sportif faaliyetler yoluyla fertler ve sosyal gruplar arasındaki etkileşim dolayısıyla meydana gelen sosyal süreç, rekabet-çatışma veya mücadele-işbirliği-uyum -bütünleşmeyi ihtiva etmektedir (Güven, 1988:43).

Bireyi spor yapmaya yönelten nedenleri branşı çok sevmek veya salt spor sevgisi yada spor aşkı ile izah etmek tek başına yeterli görülmemektedir. Bireyi spora yönelten nedenleri şöyle sıralayabiliriz; (Karaküçük ve Yetim, 1997:73-74).

- 1-Anne ve babası (aile) eski bir sporcu olduğu için
- 2-Yeni bir çevre için
- 3-Beden eğitimi öğretmeni yönlendirdiği için
- 4-Hareket dürtüsü, performans gösterme arzusu, kendi değerini ölçme isteği veya saldırganlık duygusunu köreltmek için
- 5-Herhangi bir başarısızlığı yada hayal kırıklığını telafi için
- 6-Dünya görüşü spor yapmayı gerektirdiği için
- 7-Seyahat imkanları doğabilmesi için
- 8-Başarı olmak suretiyle milli duyguları yaşamak için
- 9-Para kazanmak için
- 10-Hoşlandığı için

2.5.4. Sporda Yönelmeyi Etkileyen Faktörler

2.5.4.1. Spora Yönelme ve Elit Sporcu Olma:

Elit sporcularda elit olmadan önce spora yönelirken, amaç; elit olduktan sonraki gibi onunla ilgilenmek, kendini ona adanmak ve asıl işi sporculuk şeklinde değildir. Bu bazı gelişimler sonucunda olmaktadır. Sporcu önce fiziksel gelişim gösterir. Bu, yönelmeyle beraber başlar. “Bugün insan organizmasının iki sistemi üzerinde spor yapmanın olumlu etkileri olduğu kesinlik kazanmıştır. Bunlar, kalp-damar sistemi ile kas-kemik (hareket) sistemleridir (Kılıçgil, 1998:31).

Elit sporcunun yetenek ve performansının gelişmesiyle çevresinde kabul görmesi, bu sporcu için yaptığı spor branşına daha da önem vererek çalışmasını sağlarken, örnek sporcu imajı ile yeni spora başlayacaklara bir “yönelme” eğilimide yaratmaktadır (Kılıcıgil, 1998:31).

2.5.4.2. Spora Yönelme ve Sosyal Çevre:

Gelişmekte olan organizmada cinsiyet diğer gelişmelere paraleldir. Çocukluktan yetişkinliğe başarılı bir geçiş; biyolojik, psikolojik ve sosyal gelişmenin bir arada olması ile gerçekleşir. Sosyal gelişme kişinin içinde yaşadığı toplum tarafından kabul edilir tarzda davranmayı öğrenme süreci demektir. Gençlik çağının bağımsızlık çağı olması nedeni ile bir anlamda birey topluma karışır, yani evden kopup çevreye yönelerek spora ilgisinin artmasında söz konusudur. Birey kendi yaşlılarıyla kaynaşma olanağını, spor ve diğer faaliyetlerle bulur. Çünkü bu arkadaşlarının benzer sorunları vardır ve gruplaşmalar başlar. Bu gruplaşmalar birlikte hareket etmeye kadar götürür. Topluma karışma ve kaynaşma olanağı, yaşlılarıyla beraber ilgi duyduğu etkilendiği veya merak edip denemek istediği ve spora yönelmeyle gelişir (Kılıcıgil, 1998:35).

2.5.4.3 Spora Yönelme ve Aile

Aile'nin bir toplumsal kurum olması nedeniyle ve toplumsal kurumun da temel bazı değerlerini korunması açısından bütünlüğü nedeniyle zorunlu ve nispeten sürekli kurallar topluluğunu anlattığını ifade edebiliriz. Dolayısıyla aile de bu sürekli kurallar topluluğunun en eskisi, en köklüsüdür diyebilmekteyiz. Aile kavramı günümüzde çok kullanılmaktadır ve yaşamımızın her anında etkilidir. Ancak bilimsel inceleme amacıyla ele alındığı zaman, tanımlanması, işlevlerinin belirlenmesi ve geniş anlamda toplumsal yapıyla ilişkisinin saptanmasında değişik yaklaşımların bulunduğu gözlenmektedir. Gelenek ve göreneklerimizin, örf ve adetlerimizin gelecek kuşaklara taşınması bakımından etkili olan aile, eskiden kurulmuş ilişkileri,

gelenekleri, alışkanlıkları kuşaktan kuşağa geçirmek yoluyla üyelerine kendi sınıfları içinde tutmak eğilimi göstermesi bakımından, toplumsal değişikliğe engeldir (Kılıcıgil,1998:38).

2.5.4.4.Spora Yönelme ve Yakın Çevre

Sosyal yapı incelemelerinde çevresel etkilerin önemi büyüktür ve insanın çevresi ile olan bağı tamamen başka bir şekilde belirlemektedir. İnsanın sosyal bir varlık olduğu hemen öğrenilemediği gibi bu zaman almaktadır ve insanlarla nasıl bir ilişki kurulacağı, nasıl geçinileceği, kimlerin etkisinde kalındığında önceden belli olmamaktadır. Bireyin sosyalleşmesi yerleşim yeriyle, ilişki kurduğu insanlarla mümkün olmaktadır. Sosyalleşme aileden sonra sokakta başlar. Bu yüzden çocuk sosyalleşmeyi, insan ilişkilerini, arkadaşları, arkadaşlarla oyun kurabilmeyi ve daha türlü türlü pek çok olayı dışarıda görür, öğrenir, kendi evrenini inşa eder. İster ergenlik çağı olsun ister yetişkin, insan yaşamındaki bazı değerler çocuklukta alınmaya başlanır (Kılıcıgil, 1998:38).

2.5.4.5. Spora Yönelme ve Okul-İş Çevresi

Okul çevresinin spora yönelmeye etkisinde, okul ortamındaki beden eğitimi derslerinin başarı ile uygulanmasının rolü vardır. Öte yandan boş geçen beden eğitimi dersleri veya bir beden eğitimi meslek öğretmenin okulda bulunmayışı ve başka bir meslek öğretmenin dersler boş geçmesin diye bu derslere girmesi nedeniyle, sağlıklı yapılamayan bu derslerin spora yönelme açısından olumsuz etkileri olabilmektedir. Demokratik bir toplumda eğitim nasıl temel bir hak ise, oyunda aynı derecede doğal ve iç güdüsel bir haktır. Bugün ülkemizde temel eğitim sorunlarımızdan en önemlisi çocuğun ilkokulda oynama özgürlüğüne

kavuşmamasıdır. İlkokulda temel hak ve özgürlüklerini savunma bilincine ulaşamaz. Ancak çocuğun bu temel hak ve özgürlüğünün sağlanması aile, toplum ve okulun görevidir (Kılıcıgil, 1998:58).

2.5.4.6.Spora Yönelme ve Toplum-Kitle İletişimi

Kitle iletişimi olarak adlandırılan bu araçlara son zamanlarda “medya” denilmeye başlanmıştır. Bunların ortak özelliği, her zaman kalabalık, farklılaşmamış ve ayrışık topluluklara yönelmektir. Büyük ya da küçük olsun her haberin iletilmesi, yaratma ve düşünme özgürlüğü gibi programların yapılması veya sadece eğlenmek için hazırlanan programların yapılmasında ilettikleri ve yaydıkları mesajların çeşitliliğinden ileri gelmektedir. Bir insan topluluğunun varlığını sürdürebilmesi için toplumsallaşması gerektiğinden bunun maddi ve manevi temellerinin toplum üyelerine aktarılması zorunludur. İşte, bu aktarım iletişim süreci içinde gerçekleşir (Kılıcıgil, 1998:63).

2.6. ATLETİZMİN TARİHÇESİ

Literatürde “atletizm” olarak kullanılan koşma, atma, atlama ve çoklu yarışma disiplinlerini kapsayan kelimenin Fransızca “L’ ATLETİSME” den geldiği yine literatürde “Atlet” diye adlandırdığımız sporcu ise eski Yunanca da “athletes” diye yazılan bu kelime, tam anlamı ile “bir ödül karşılığı yarışan kişi” olarak bilinmekteydi. Koşma, yürüme, atlama ve savurma gibi insanın en temel doğal hareketlerinden kaynaklanan atletizm, antik vücut kültürünün ve olimpiyatların en önemli bölümünü oluşturmuştur. Modern olimpiyatların çekirdeği durumunda olan atletizm, temel sporların en önünde gelmektedir. Atletizmin etkinlikleri dolaşım ve solunum sistemi gibi fizyolojik özelliklerin olumlu etkileri ile genel verim yeteneğini artırır temel fiziksel özelliklerden olan kuvvet, sürat, dayanıklılık, hareketlilik ve beceri gibi motorik özellikleri geliştirmede önemli yer tutar. Farklı özelliklere yönelik disiplin zenginliği, olimpiyatlarda atletizmi ön plana çıkarmaktadır (Yapıcı, 2000:3).

“Atletizm sporu için; (sporların anasıdır) derler. Atletizm kül olarak emekleme devresini atlatmış bir çocuğun hareketleridir. Çocuk, bu devrede; yürür, koşar, zıplayıp atlar ve eline geçenleri fırlatır. İşte; bu hareketler yürüyüş, koşu, atma ve atlama olmak üzere; atletizm sporunun bünyesinde toplanmıştır” ((Keten, 1989:14).

İnsanoğlunun yaptığı en eski spor dallarının biri. Fiziksel güç, dayanıklılık, çeviklik, hız gibi nitelikler gerektiren, koşu yürüyüş, atma ve atmalardan oluşan çalışmalar, etkiler, oyun ve yarışmaları ifade eder (Spor Ansiklopedisi, 1991:15).

Atletizm eski yunan medeniyetinde periyodik zamanlarda yapılan Olimpiyatlar ile doğdu ve gelişti. Tarihi kalıntılardan anlaşıldığı gibi zamanın olimpiyat oyunlarında şimdi bile geçerli olan bazı atma branşları halen kullanılmaktadır (Duygulu, 1989:64).

Atletizm; insanların yeteneklerini azami bir dereceye çıkartan bir takım doğal hareketlere verilmiş bir isimdir. Doğal dediğimiz bu hareketler tabiatta koşular, atmalar ve atlamalar şeklinde görülür. Atletizmin temelinde ve felsefesinde;

1-Zaman

2-Mesafe

3-Yükseklik

yatar. Koşular zamana, atmalar mesafeye, atlamalar ise yüksekliğe karşı yapılan mücadeleleri ifade eder (Kocaöz, 1991:3, Tekil,1984:9).

Atletizm, insanoğlunun koşma, atma, atlama gibi tabi hareketlerine dayanan fizik gücü geliştirmeye ve sürdürmeye yarayan beden hareketlerinin hepsidir (Spor Ansiklopedisi, 1991:1088-1100)

100 metreden 42.195 metre maraton koşusuna kadar diğer her çeşit koşular daima ileriye doğru yapılan hareketlerdir. Atlet koştukça ilerler. Bu ilerleyiş kronometre dediğimiz zaman ölçücüsü ile tayin edilir (Kocaöz, 1991:3).

Atmalara gelince; gülle ve ciritin düz olarak ileri atılmasına karşılık, disk ve çekiç atışlarında atlet bütün atışlarını bir dönüşü takiben tamamlar. Atmalardaki mesafeler metre ile ölçülür. Atlet metre ile mücadele eder (Kocaöz, 1991:3).

Atlamalara gelince; bunlarıda iki şekilde görürüz. Birincisini oluşturan yüksek ve sııklı yüksek atlamada atlet mücadelesini belirli bir yüksekliğe göre yapar. Tek adım ve üç adım atlamalarda ise atlet yükselerek ileriye düşer. Mücadele yine metreye karşı yapılır (Kocaöz, 1991:3).

Günümüzde spor, milyonları peşinden sürükleyen, ülkelerin tanıtımında önemli rol oynayan bir reklam aracı haline gelmiştir. Bütün dünyada büyük ilgi gören atletizm ise sporun temeli olarak kabul edilmektedir (Kuş, 2000:1).

Spor, bugünkü görünüşü ile modern endüstriyel olgunun bir parçasıdır. Aslında yürüme, koşma, atlama, atmalar eskiden beri insanoğlunun uyguladığı hareketlerdir. Şimdi ise, daha başka bir anlam taşıyor. Bugün bunların temelinde “sürat” niteliğinin de önemli olduğu kanısı yaygınlık kazanmıştır (Kuş, 2000:1).

Atletizm, insanların maddi ve manevi kabiliyetlerini azami bir dereceye çıkartan bir takım tabii hareketlere verilmiş bir isimdir. Tabii dediğimiz bu hareketler, tabiatta koşular, atmalar ve atlamalar şeklinde görülürler. Atletizmin temelinde ve felsefesinde zaman, mesafe ve yükseklik yatar. Koşular zamana, atmalar mesafeye, atlamalar yüksekliğe karşı yapılan mücadeleleri ifade eder (Tekil, 1984:9).

Atletizm, insan organizmasını en iyi şekilde geliştiren, bütün yaş gruplarında ve bütün kilolarda vücut eğitimi için amaca en uygun spor dalıdır. Beden eğitiminin (Atletizm) genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu bilinmektedir (Kuş, 2000:1).

Atletizm dalları ve yarışmalarının zihinsel gelişime de yardımcı olduğunu yapılan araştırmalar ortaya koymuştur. Gerek antrenmanlardaki alıştırma ve antrenman metodları sportif becerileri ortaya çıkarır, ayrıca irade ve karakter eğitiminin en önemli vasıtalarıdır. Bunlardan başka azim, cesaret, sebat etme, planlı olma, disiplin, doğruluk, yardım etme gibi özellikler, sportif uğraşlar içinde kazanılır. İşte bu çok yönlü özelliklerden dolayı atletizm, spor dalları içinde toplum eğitiminde temel spor dalı olarak kabul edilmektedir (İşler, 1997:1).

Sporun toplum hayatını etkilemesi, bu bilimin çok yönlü ele alınarak incelenmesine neden olmuştur. Sportif başarılar uluslar arası arena da ülkelerin saygınlığını artırırken toplumun moral yapısına olumlu etki eder. Bu da spor konusunda ülkeleri bilimsel araştırmalar yapmaya yöneltmiştir. Bilimsel yöntemlerinin uygulanmasının önünde bulunan en önemli engeller, yönetim anlayışının yanında maddi yetersizlikler, eğiticiler (antrenör, beden eğitimi öğretmeni, teknik direktör v.b.) in yetersizliğinin önemli rolü vardır (Kuş, 2000:1).

Atletizm temel hareket formlarında yürüme, koşma, atlama, atma dallarından oluşan karmaşık bir spor dalıdır. Atletizmin içinde 23 tane branş olması diğer spor dallarından ayrılmasına sebep olmaktadır. Atletizm sporunun bir özelliğide ölçülebilir olmasıdır. Bir çok spor dalı görseldir (cimnastik, basketbol, futbol v.s.). Ölçülebilir olması atletizmin önemini biraz daha artırmakta, spor alanında yapılan çalışmaların ve testlerin çoğunun atletizm ile ilgili olmasını sağlamaktadır (Kuş, 2000:2).

Spor dalları içinde ana spor dalı olarak kabul edilen, insan organizmasını en iyi şekilde geliştiren, vücut eğitiminde amaca uygun seçilen ve bütün yaş devrelerinde uygulanabilen atletizm ve atletizmde uygulanan antrenman metodları vücut fonksiyonlarının optimal düzeye gelmesini sağlamaktadır (İşler, 1997:1).

Çeviklik atiklik, kuvvet gibi beden kabiliyetlerini geliştirilmeye yarayan koşu, atlama ve atma gibi tek başına yapılan ve insanların birbirleriyle yapılan ölçüşmesini; elde ettiği ilerleme zamanı, uzaklık, yükseklik ve ağırlık ölçüm birimleri ile değerlendirilmesine imkan tanıyan bir spor uğraşıdır (Toker, 1998:7).

Atletizm temel hareket formlarından yürüme, koşu, atlama ve atma dallarından oluşan karmaşık bir spor dalıdır. Bu karmaşık hareketler dolaşım ve sinir sisteminin alışverişli gelişmesi ile motorik özelliklerinden kuvvet, sürat, dayanıklılık, hareketlilik, beceri ve gücün gelişmesine ve mükemmel hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Atletizme uygulanan bu hareket şekillerinin doğru öğrenilmesi temel

formların tespitine ve hareket becerilerinin dışarıya çıkmasına da yardımcı olmaktadır. Böylece organizmanın koordinasyon gücü pratik hayattaki hareketlerin daha ekonomik ve amaca uygun yapılmasını sağlamaktadır (Kuş, 2000:3).

Rekorların ilerleme ritmi özellikle insan yeteneğinin sınırlarını belirleyen atletizmde bütün bilim adamları için zahmetli ve meydan okuyan araştırma ortamlarını oluşturmaktır. Bundan dolayı rekorlarda devamlı gelişmektedir. Bir çok insan bu alanda sınır olmadığı izlenimine sahiptir. Hiç şüphe yok ki elde edilen verilerin değerlendirilip yorumlanması sonucunda rekorların gelişimine; spor bilimlerinin, yükseltinin, rüzgarın, mevsimlerin, ekolojik coğrafik özelliklerin, zeminin, kullanılan araç ve gereçlerin, biyolojik ritmin, yarış temposunu düzenleyenlerin, spora katılan insan sayısının, yetenek seçiminin antrenman metodlarının antrenörlerin niteliklerinin ve beslenmenin olduğu tespit edilmiştir (Yapıcı, 2000:4).

2.6.1. Dünya’da Atletizm

Atletizm özellikle 19. yy da beğeni ile karşılanan profesyonel koşullar dışında İngiliz kolejlerinde amatörler arasında gelişti. Oxford ve Cambridge Üniversiteleri amatör atletizmin ilerlemesinde önemli rol oynadılar (1928 Paris Olimpiyatlarında yarışan İngiliz atletizm takımı oyuncularının çoğu bu iki üniversite öğrencilerinde oluşmuştu). 1861’de ilk atletizm kulübü kuruldu, 1866’da ilk atletizm yarışmaları düzenlendi. 1877’de İngiltere ve İrlanda ilk uluslar arası karşılaşmayı yaptılar. Aynı zamanda ABD, Kanada, Fransa ve diğer ülkelerde atletizm sporu sevildi yayıldı (Duygulu, 1989:64).

M.Ö. 776- M.S. 393 eski olimpiyatlara çok sayıda insanın katılmasını sağlamak için eski Yunan'da ; oyunlardan üç ay önce başlayıp beş gün sonra biten silah bırakılması yapıldı. Ekecheiria (Olimpiyat Barışı) kelimeside bunu ifade etmektedir (Keten, 1989:10).

“Olimpiyat ilkelerini yayarak uluslararası anlayış ve barışı gerçekleştirmek” düşüncesinin, Birleşmiş Milletler'in genel amaçları içerisinde yer alması da bunu gösterir (Keten, 1989:10).

İlk atletizm oyunları M.Ö. 1453 yılında Yunanistan'da yapılmıştır. Bunlar olimpiyat oyunlarının öncüleri olmuştur. Yapılan kazılarda Çin, Hindistan, Mısır, Girit ve Mezopotamya'da atletizm ile ilgili çalışmaların yapıldığı kazılardan öğrenilmektedir (Tekil, 1984:11).

Spor tarihleri Eski Olimpiyatları milattan 776 yıl önce Isparta Kralı Likorgos'un isteği üzerine Yunanistan'ın Olimpe şehrinde Tanrıların babası Zeus şerefine Kral İfitos (Íphitos) tarafından tertiplendiğini yazar. Tarih bunu böyle kabul etmiştir. Ancak tarihin kabul ettiği bir başka gerçek daha varki bunun üzerinde de önemle durmak gerekir (Kocaöz, 1991:4).

Bu gerçek olimpiyat oyunlarının ilk kez Anadolu yarımadasının batı sahillerinde yapıldığıdır. Bugün elde mevcut bir takım belgelerden eski olimpiyat oyunlarının Anadoluda doğduğu ve yüzyıllar sonucu Pelepones'e aktarıldığı anlaşılmaktadır. Yunan topraklarında mevcut bir Olimpiya'ya karşılık Anadolu toprakları üzerinde yirmiye yakın olimpiya dağının bulunması da bu ihtimali güçlendiren bir durumdur (Kocaöz, 1991:4).

Eski Yunanda atletizm önceleri tanrıları memnun etmek için, sıhatli vücut geliştirmek ve savaşa hazırlanmak için yapılırken, sonraları ömür boyu maaş kazanmak ve meslek elde edebilmek için yapılmıştır. Yapılan idmanlarda gösterişli adaleler geliştirme yerine, şöhret için çalışan atletler bu alanlarda çalışmaya başlamışlardır. İlk devirlerde şampiyon olanlara defne ve zeytin dalından taç giydirilmesi büyük bir şeref sayılırken, sonraları hayat garantisi olan ömür boyu maaş bağlanmasının bu sporun yapılış amacını olumsuz yönde etkilediği ileri sürülmektedir (Tarcan, 1932:21).

Olimpiyat oyunları İsa'dan 776 yıl. önce başlayıp Miladın 392. yılına kadar 1168 yıl devam ederek 292 defa tekrarlanmıştır. Dört yılda bir olmak üzere Olimpiyat oyunları herhangi bir savaşa rastlasa dahi olimpiyat tarihi gelince bir ay barış ilan ederek olimpiyatların zamanında yapılması usul haline getirilmiştir. Savaşların bile olimpiyat oyunlarını engelleyememesi çok büyük mana ifade etmekte idi. (Tekil, 1984:12).

Oyunlar sırasında insanların birbirleriyle savaşmaları ve kavga etmeleri yasaktı. Olimpiyatlara sabıkalı insanlar giremezdi ilk antik olimpiyatta sadece bir stad boyu koşu yapılmış, daha sonraları ise diğer branşlar ilave edilmiştir (Afyon ve Tunç, 1997:45).

Her dört yıl arayla Haziran ayı sonuna doğru Antik Olimpiyatlar M.S. 392 yılında Bizans İmparatoru I.Theodes hristiyanlığın koyu taassubu yüzünden yasaklanmıştır. I.Theodeste olimpiyatların yapıldığı tapınakları yıktırmıştır. 532 ve 551 yıllarında büyük bir deprem ve sel felaketi sonucu bu hareketlerden arda kalanlarda yok olmuştur (Kocaöz, 1991:4).

Yasaklanan bu antik olimpiyatlar içinde bugünkü atletizm branşlarının bir çoğunun bulunduğu görülmektedir (Tarcan, 1932:21).

Stadiedrome : Bir stadyum boyu koşu (180m)

Diaudrome : Stadyum boyunca gidip gelme (360m)

Deochodrome : Uzunluk ve mukavemet yarışları (Maroton dahil)

Hoplitodrome : Müsellah yarışları (silahlı yarışalar)

Pentathlon : Koşu, atlama, disk, cirit ve güreş

Antik olimpiyatların kapatılmasından sonra XII. Yüzyıla kadar atletizm ile ilgili faaliyetlere rastlanmamıştır. Londra’da yapılan Pedistrianis koşuları ile atletizm faaliyetleri tarihi sahnesinde görülmüştür. Atletizmin yeniden doğuşuna “Modern Atletizm” adı verilmektedir (Tekil, 1984:20).

1168 yıl süren eski olimpiyat oyunlarından 1500 yıl sonra 1892’de Baron Pierre de Coubertin isimli bir Fransız bu oyunların yeniden yapılması fikrini ortaya atmıştır. Baron Pierre de Coubertin, olimpiyat oyunlarını yeniden başlatmayı düşündüğü zaman bunu Atina’nın imtiyazından çıkarmak, bütün dünyanın malı yapmak istemiş, yalnız ilk modern olimpiyat oyunlarının Atina’da yapılmasını uygun bulmuştur (Kocaöz, 1991:4).

Baron Pierre de Coubertin'in öncüsü ve kurucusu olduğu uluslararası olimpiyat komitesi, 23 Haziran 1894 günü ilk modern olimpiyat oyunlarının Atina'da organize edilmesini kararlaştırdı. Bu oyunlarının eskisinden farkı, bayanlarında yarışmalara katılması, bir çok yeni spor branşının programda yer alması ve her ulusun sporcularına açık bulunmasıydı (Kocaöz, 1991:4).

Atletizmin bu yıllardan sonra hızla dünyada geliştiği söylenebilir. 1868'de Newyork'ta atletizm kulübü kurulmuş ve 1895'te bu kulübün organizasyonu ile Amerikalı ve İngiliz Atletler yarışmışlardır. 1896 Olimpiyatlarında atletizm müsabakaları çok önemli yer tutmuştur. 1972 Stockholm olimpiyat oyunları sonrasında 16 ülkenin katılımı ile 1973 yılında Berlin'de Amatör Atletizm Birliği kurulmuştur (Yıldırım, 1997:20).

Eski çağlardaki Antik Olimpiyatlar vücut kültürünün gelişmesinde en üst noktayı oluşturmuştur. Modern vücut kültürü anlayışı ile beraber; bugün olimpiyatlarda 37 atletizm dalı olimpiyat yarışma programına dahil edilmiştir (23 Erkek- 14 Bayan yarışma dalı). Böylece atletizm Olimpiyat Oyunlarında en yaygın spor dalı olmakta ve oyunların ağırlık noktasını oluşturmaya devam etmektedir (Kocaöz, 1991:2).

Günümüz ülkelerinin büyük bir çoğunluğunda uygulanan atletizm kuralları Uluslararası bir kuruluş olan Uluslararası Amatör Atletizm Federasyonu tarafından belirlenmiştir. Bu kuruluşa 150 devlet üyedir (Duygulu, 1989:64).

İnsanoğlunun idealleri ile yaşaması gereken gerçeklik arasındaki mücadeleyi simgeleyen modern olimpiyat oyunları, ilk defa 1896 yılında Atina'da başlamıştır. Bütün dünya sporcularını dört yılda bir yapılan büyük spor şöleninde bir araya getiren olimpiyat oyunlarının amacı, gençliği karşılıklı anlayış ve dostluk ruhu

çerçevesinde eğiterek, daha iyi ve barışsever bir dünya kurulmasına katkıda bulunmaktadır (Yapıcı, 2000:3).

2.6.2. Türkiye’de Atletizm

Antik olimpiyatların ilk olarak M.Ö. 776 yılından itibaren Yunanistan’da yapıldığı kesin olarak bilinmektedir. Ancak Yunanlıların ilk olimpiyatları düzenlemelerinde esas olacak etkilenmeyi, Orta Asya Türklerinden sağladıklarını da bazı tarihçiler ortaya koymaktadırlar. Uygarlığın beşiği olan Orta Asya’da her yıl tek tanrılı dinler için belli zamanlarda dini törenler yapıp, spor şölenleri düzenlenirdi (San, 1984:7). M.Ö. 8.yy’da herbiri aynı ırka mensup ayrı ayrı idari usullerle yönetilen değişik adet, örf ve gelenekleri olan 20 Yunan site devletinin birbirleriyle savaşmalarının önüne geçmek isteyen Elik Kralı 1500 yılından beri Anadolu’da yapılmakta olan dinsel kökenli spor şölenleri örnek olarak her dört yılda bir tertiplemek kaydıyla, olimpiyat oyunlarının organizasyonuna öncülük etmiştir (San, 1984:7).

Bugünkü, Antalya-Finike arasında yeni ismi Çıralı, eski isminin Olimpos olduğu bilen bir volkanik dağ vardır. Bu dağın çevresinde Yunanlılarda olimpiyatların başladığı tarih olan M.Ö. 776’dan çok önce spor şölenleride düzenlenirdi (Atabeyoğlu, 1977:10-11). Türkiye’de 964 yılında hayat mecmuasında yayımlanan (İlgi çekici bir hakikat) başlıklı makalede olimpiyat oyunlarının ilk meşalesinin “Yanartaş” bölgesinden yakıldığı belirtilmektedir (Kanat, 1991:6).

Eski Türklerin dinsel geleneklere uyarak düzenledikleri törenlerde yaptıkları yarışmalar arasında yaya koşularıda görülmektedir. Kırgızların çocuklarının doğumunda 265 metrelik bir mesafe üzerinde yaya koşuları düzenledikleri, ayrıca tek

ve çift ayakla hız alarak ve durarak uzun atladıkları halk bayramlarında çeşitli yarışmalar yaparlardı (Alpman, 1972:35).

Türkiye’de organize edilen atletizm çalışmaları 1922’de başladı.1912-1913 yılları arasında bu çalışmalar kişisel uğraş dışına çıkmamıştır. 1938’de Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kuruluşu ile Atletizm Federasyonu tescilli kuruluş haline gelip faaliyetlerini yurt içi ve yurt dışı olarak geliştirdi (Duygulu, 1989:64).

Atletizmin Türkiye’de başlangıcı 1870 yılında o zamanki adı Mekteb-i Sultani olan Galatasaray Lisesine Fransa’dan gelen beden terbiyesi öğretmeni olan Fransız Curel öncülüğünde olmuştur. Koşular, atmalar, atlamalar gibi atletizm branşlarında yarışmalar tertip etmekle atletizmi ilk defa yurdumuza sokan kişi olmuştur. Ayrıca Robert kolejinde görev yapan hocalar bu sporun Türkiye’de yayılmasını sağlamıştır (Tekil, 1984:12).

Türk sporunu teşkilatlandırmak amacıyla 17 Eylül 1920 yılında İstanbul kulüpleri, uzun bir çalışma sonunda, 10 Ağustos 1922 tarihinde, Türkiye’nin ilk spor teşkilatı olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nı kurmuşlar, ilk başkan olarakta Ali Sami Yen’i seçmişlerdir. O tarihle Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’na dahil olan federasyonların sayısı sadece üçtü. Atletizm, Futbol, Güreş 13 Haziran 1922’de İstanbul’da toplanan kulüp temsilcileri ilk atletizm federasyon başkanı olarak “Ali Seyfi” yi seçmişlerdir (Yıldırım, 1997:21). Üyeliklerinede Ünvan Tayfuroğlu, Eftal, Burhan Felek, Şevki Sevgin, Adil Giray ve Rauf Hasağası getirilmişlerdir (Toker, 1989:7). Türkiye’de ilk ciddi atletizm yarışmaları Atletizm federasyonunun resmen kuruluşu ile başlar (Yıldırım, 1997:21).

Türk atletleri ilk resmi yarışmalara; Burhan Felek başkanlığında 1924 Paris Olimpiyat Oyunlarına 11 kişilik takımla katılmıştır. Bu katılım atletizm tarihinde bir dönüm noktasıdır (Tekil, 1984:21).

1941 ile 1950 yılları arasındaki dönem Türk atletizminin en parlak devirlerinden birini kapsamıştır. Akdeniz oyunlarında alınan şampiyonluklar, Ruhi Sarıalp'in üç adım atlamada 1950 yılı Avrupa üçüncülüğü, 1948 yılı olimpiyat oyunları üçüncülüğü, 1968 olimpiyatlarında İsmail Akçay ile Hüseyin Aktaş'ın dördüncülüğü kayda değer başarılarımızdandır. 1975 Cezayir Akdeniz Oyunlarında Nurullah Condan'ın üçüncülüğü kazanmasında Türk Milleti adına sevindirici. Ayrıca 1975 Amerika'da Dünya Dedeler yarışmasında Rıza Maksut'un 800 metrede dünya rekoru kırarak birinci olmasında kayda değerdir. 1980 yılında yapılan İslam oyunlarında bütün birincilikleri türk atletleri almıştır (Yıldırım, 1997:21).

1980 yılından sonra atletlerimizden Mehmet Yurdadön'ün 1983-1984-1985 yıllarında krosta Balkan Şampiyonluğu, Mehmet Terzi'nin Akdeniz oyunlarında, Londra ve Boston maratonlarında ve Balkan Şampiyonluğunda birinciliklerinin yanında Zeki Öztürk'ün Akdeniz Oyunları şampiyonlukları bulunmaktadır ayrıca Haydar Doğan krosta Liseler Dünya şampiyonluğu, Üniversiteler dünya ikinciliği 10000 metre Avrupa üçüncülüğü kazanmıştır. Bu atletlerimizin yanında Ahmet Atlun, Hanifi Atmaca, Sefa Het, Necdet Ayaz ve Zekeriya Akdoğan Balkan ve Akdeniz Oyunlarında birincilikler almışlardır (Yıldırım, 1997:21).

Türkiye uluslararası spor alanında yeterince başarılıdır denilemez. Atletizm sporundaki bayan ve erkek rekorlarımızı, dünya bayan ve erkek rekorları ile karşılaştırdığımız zaman, genel olarak sporumuzun dünya daki gelişmelerin gerisinde olduğunu görmekteyiz (Zengin, 1991:1).

Sporda kondisyon çalışmalarında güçlü ve uzman niteliği kazanma imkanını sağlayan cimmastik ve yüzme gibi atletizmde ana spor dalı olarak kabul edilmektedir (Keten, 1993:61).

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakının kuruluşundan yani 1922'den 1930 yıllarına kadar memleketimizde değil pist, bilinen anlamı ile tek bir stad dahi mevcut değildi. O zamanın atletizm federasyonu yılda bir kere olmak üzere üç-beş bölgeyi geçmeyen vilayetler (iller) arasında Türkiye Atletizm birinciliği yarışmalarını tertiplemekle yetinebilmekteydi. Mali imkan ve teknik yetenek ancak buna müsaitti (Keten, 1993:61).

1930-1938 yılları arasındaki devrede, memleketimizde artık bütün müesseseler teşekkül etmiş ve mekanizma işlemeye başlamıştır. Bu sebeple bir kitle sporu olan atletizm, her ne kadar bu işin menbai (kaynağı) olan okullarımızda arzu edilen şekli ile ele alınmamışsa da, meraklı öğretmen ve idarecilerin şahsi gayretleri neticesi, atletizm federasyonunda gayreti ile disiplin içine alınmış ve yabancı ülkeler ile temaslar neticesi taklit sistemi ile yürüme devresine girebilmiştir (Keten, 1993:61).

Modern spor anlayışının gerektirdiği şekilde, faaliyet ve çalışma gösteren bütün spor dallarının plan ve programında, atletizm faaliyetlerinin bulunması gerekir. Zira, fizik kondisyonunun sağlanması ve bununla ilgili çalışmaların yapılması, çocukların ve gençlerin gelecekte benimseyecekleri spor dallarına daha çabuk uyumluluk göstermeleri mümkün olacaktır (Keten, 1993:61-62).

Bununla beraber yapılan hareketler, her fiziki yapıda farklı zaman ve çabuklukta olduğundan, kişilerin tam bir bütünlüğe ulaşmaları sağlanamamaktadır. Sporda form adını verdiğimiz bu seviyeye ulaşmak için her spor dalının tekniğini ve stilini bölümlere ayırarak idman etmek ve öğretmek icap eder. İşte bu parçalanmış kısımların iyi bir şekilde hazırlanması, sporda kondisyon çalışmaları için çok

önemlidir. Bu çalışmalar içinde ise Atletizm branşları, spor dallarının isteklerine göre ön planda yer alır (Keten, 1993:62).

Bu görüşler ışığında, Atletizm spor dalını okul ve kitle sporu biçimine dönüştürmek, en azından diğer spor dallarında başarılı sonuçlar alacak seviyede, fizik kondisyonu sağlayıcı bir araç olarak kullanmak temel olmalıdır. Ancak, Türk atletizmi yıllardır bu fonksiyonları taşıyacak hatta bu dalı seçmiş olanlara imkan sağlayacak bir yapıya kavuşamamıştır. Atletizm de sağlanan mali imkanlarla geçici bazı tedbirler alınabilmiş, bu ise değil Türk sporuna, atletizm dalına bile performans sahibi bir kaç yıldız sporcu ötesinde bir şey kazandıramamıştır (Keten, 1993:62).

Türkiye’de bu sporun modern anlamda faaliyetlerine, federasyon olarak bir çözüm getirebilmek amacıyla, diğer federasyonlarada örnek olabilecek kapsamda, 1969-1973 dönemi içinde uygulamayı hedef alan “Beş Yıllık Plan” hazırlamış ve uygulamaya geçilmiştir. Ancak bu planda atletizmin kitleye intikalini gerçek anlamda sağlamak düşüncesi hedefine ulaşamamıştır. Zira hazırlanan bu plan ve programlar için ayrılan tahsisat bu plana uygun olarak verilmemektedir (Keten, 1993:62).

Oysa federasyonların çalışmasına dayanan orta vadeli (3-5 yıl) plan ve programlar desteklenmeli, federasyonlara ayrılan ve 1990’lı yıllarda milyarları aşan tahsisatların benimsenen plan esasları içinde dengeli bir biçimde dağıtımı sağlanmalıdır. Şayet bugün olduğu gibi, bir bakıma tutarlı sayılamayacak esaslar içinde tahsisatların dağıtılması, Türk sporuna fayda sağlayamayacak, belki de sporda gelişmeyi engelleyici olacaktır. Ayrıca fedresyona ayrılan tahsisatların azami faydayı sağlayacak biçimde ve özellikle toplumda yaygın bir atletizm faaliyetinin yapılması amacına dönük olarak kullanılmalıdır (Keten, 1993:62).

Atletizmde pilot bölge (grup) merkezlerinin ihdas edilmesinden sonra, gerekli antrenör ve spor uzmanlarının istihdamı ve istihdam şartları düzenlenmeli, malzemelerin temini sağlanmalı, nizami müstakil atletizm pistleri yapılmalı, idman ve yarışmaların organizasyonunu sağlayıcı okul ve kitle sporu haline getirici düzen kurulmalıdır. Bunları düzenlemeden ve bunların düzenlenmesi için gerekli mali imkan sağlamadan, sadece Türk atletizmi değil, topyekün Türk sporu her geçen gün çökmeye mahkum olacaktır (Keten, 1993:63).

III.BÖLÜM

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, kullanılan veri toplama teknikleri ile verilerin analizi açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma betimsel bir yöntem içermektedir. İlgili literatür taranarak eğitim, beden eğitimi, spor, yönelme, spora yönelme ve atletizm hakkında bilgiler verilip, bu bilgiler diğer çalışmalarla desteklenmiştir.

Araştırma için ayrıca ortaöğretimde öğrenim gören lisanslı atletizm yapan öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Bu anket Sunay ve arkadaşları tarafından 1996'da geliştirilmiştir. Anketin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .8434' tür. Buna göre araştırmada uygulanan aracın güvenilir bir araç olduğundan söz edilebilir. Daha sonra bu anket atletizm branşına uyarlanıp uzman görüşleri alındıktan sonra çalışmada kullanılmıştır. Araştırmaya farklı bölgelerdeki 19 ilden erkek-bayan karışık olmak üzere 200 atletizm sporcu lisansına sahip, ortaöğretimde okuyan sporcu öğrenci katılmıştır. Çalışmaya 100 sporcu öğrenci Ankara ilinden, 100 sporcu öğrencide geriye kalan 18 diğer illerden katılmıştır. Bu anketten elde edilen verilerle araştırmanın problemine çözüm aranmıştır.

Anketten elde edilen veriler, frekans ve yüzdelerle açıklanmış ve yorumlanmıştır. Sporcu öğrencilerin ankete verdikleri cevapların değerlendirilmesinde t-testi ve anova testi kullanılmıştır.

İstatistiksel anlamlılık için ise .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini Atletizm Federasyonuna ait sporcu lisansı olup, aynı zamanda ortaöğretimde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Ancak bu sporcuların sayısı çok fazla olacağından ve hepsine ulaşmakta güçlük çekileceğinden örnekleme yoluna gidilmiştir. Bu örnekleme grubu ortaöğretimde öğrenim gören, atletizm sporcu lisansına sahip 10 Kasım 2004 Atatürk'ü Anma Koşu'sunda yarışan sporculardan tesadüfî yöntemle seçilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemine Oluşturan Öğrenci Sayısı

Ankete Katılan İller	Öğrenci Sayısı
Karaman	3
Erzincan	4
Kilis	6
Bitlis	5
Hatay	2
Erzurum	10
Osmaniye	9
Niğde	3
Tokat	4
Ardahan	5
Kars	3
Zonguldak	5
Aksaray	4
Nevşehir	4
Tunceli	5
Yozgat	8
Sivas	12
İstanbul	8
Ankara	100
Toplam	200

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından öğrenci sporculara uygulanan anketler yoluyla toplanmıştır.

Bunun için önce alan ile ilgili literatür taraması yapılmış ve bu konuda yapılmış çalışmalar gözden geçirilmiştir. Veri toplamak için “Anket Survey” tekniği kullanılmıştır. Daha sonra geçerliliği ve güvenirliliği .8434 olarak kabul edilmiş, başka branşlarda uygulanmış olan anketi atletizm branşına göre uyarlayarak ve uzmanların görüşleri alınarak son şekli verilmiştir. Anket araştırmacı tarafından sporcu öğrencilere bizzat uygulanmıştır.

Araştırma içinde yer alan sporcu öğrencilere toplam 35 soru sorulmuştur. Kişisel bilgiler hariç diğer bölümlerin hepsinde sorulara hiç(1), az(2), orta(3), fazla(4), çok fazla(5) şeklinde cevaplar verilmiştir. Öğrencilerden her bir soruya tek cevap vermeleri istenmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı kişisel bilgiler dahil 4 bölümden oluşmaktadır. Veri toplama aracının kişisel bilgiler bölümünde 4 demografik soru bulunmaktadır. 1. bölüm olan sporcu öğrencilerin atletizm branşına yönelmelerinde kimlerin etkisi olduğuna dair 8 soru sorulmuştur. 2. bölüm olan sporcu öğrencilerin atletizm sporuyla uğraşma nedenleri üzerine 9 soru sorulmuştur. 3. bölüm olan sporcu öğrencilerin atletizm sporundan beklentileri üzerinede 10 soru sorulmuştur.

Elde edilen veriler uygun istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek tablolastırılmış ve yorumları yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada anket yoluyla toplanan veriler kullanılarak frekans ve yüzde dağılımları bulunmuş, sporcu öğrencilerin ankete verdikleri cevapların değerlendirilmesinde t-testi ve anova testi kullanılmış, verilerin değerlendirilmede ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında ise “SPSS 10.0” istatistik paket program kullanılmıştır.

5’li Likert dereceleme ölçeğindeki yorumlarda aralıklar, $4/5=0.80$ formülüyle belirlenmiştir.

Buna göre ;

1.00 – 1.80 (Hiç Katılmıyorum),

1.81 – 2.60 (Katılmıyorum)

2.61 – 3.40 (Kararsızım)

3.41 – 4.20 (Katılıyorum)

4.21 – 5.00 (Tamamen Katılıyorum) şeklinde puanlama yapılmıştır

IV.BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Sporcuların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anket Maddeleri	Alt Kategoriler	f	%
Yaş	14	45	22,5
	15	60	30,0
	16	56	28,0
	17	39	19,5
	Toplam	200	100
Cinsiyet	Erkek	101	50,5
	Bayan	99	49,5
	Toplam	200	100
Kulübünüz	Yok	95	47,5
	Var	105	52,5
	Toplam	200	100
Bulunduğunuz İl	Ankara	100	50,0
	Diğer İller	100	50,0
	Toplam	200	100

Tablo 2'ye bakıldığında ortaöğretimde Atletizm yapan sporculardan araştırmaya katılanların %22,5'nin 14 yaşında, %30,0'inin 15 yaşında, %28,0'inin 16 yaşında, %19,5'nin 17 yaşında olduğu görülmektedir.

Tablo 2'deki verilere göre, ortaöğretimde Atletizm yapan sporculardan araştırmaya katılanların %50,5'inin erkek, %49,5'nun bayan sporcu olduğu görülmektedir.

Tablo 2'deki verilere göre, ortaöğretimde Atletizm yapan sporculardan araştırmaya katılanların %47,5'inin bir kulube bağlı olmadığını, %52,5'inin bir kulübe bağlı olduğu görülmektedir.

Yine tablo 2'deki verilere göre, ortaöğretimde Atletizm yapan sporculardan araştırmaya katılanların %50,0'ın Ankara ilinden, %50,0'ın ise diğer illerden olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara**İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları**

Anket Maddeleri		Hiç	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	$\bar{X}$
Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	25	33	48	42	52	3,32
	%	12,5	16,5	24,0	21,0	26,0	
Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	24	37	75	40	24	3,02
	%	12,0	18,5	37,5	20,0	12,0	
Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	15	18	46	77	44	3,59
	%	7,5	9,0	23,0	38,5	22,0	
Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	5	15	29	44	107	4,17
	%	2,5	7,5	14,5	22,0	53,5	
Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	52	64	47	26	11	2,40
	%	26,0	32,0	23,5	13,0	5,5	
Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	35	49	55	46	15	2,79
	%	17,5	26,5	27,5	23,0	7,5	
Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	40	55	56	33	16	2,65
	%	20,0	27,5	28,0	16,5	8,0	
Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirmedeki Etkisi	f	19	17	42	50	72	3,70
	%	9,5	8,5	21,0	25,0	36,0	

Tablo 3'e bakıldığında "Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlenmedeki Etkisi" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %26,0'ı "çok fazla" yönünde görüş bildirirken, %24,0'ı "orta" seçeneğini, %21,0'ı "fazla" seçeneğini, %16,5'ı "az" seçeneğini, %12,5'nin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,32$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "orta" düzeyinde olmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında "Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %37,5'i "orta" yönünde görüş bildirirken, %20,0'ı "fazla" seçeneğini, %18,5'i "az" seçeneğini, %12,0'ının ise "hiç" ve "çok fazla" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,02$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "orta" düzeyinde olmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında "Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %38,5'ı "fazla" yönünde görüş bildirirken, %23,0'ı "orta" seçeneğini, %22,0'ı "çok fazla" seçeneğini, %9,0'ı "az" seçeneğini, %7,5'nin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,59$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında "Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlenmedeki Etkisi" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %53,5'ı "çok fazla" yönünde görüş

bildirirken, %22,0'ı “fazla” seçeneğini, %14,5'ı “orta” seçeneğini, %7,5'ı “az” seçeneğini, %2,5'nin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,17$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında “Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %32,0'ı “az” yönünde görüş bildirirken, %26,0'ı “hiç” seçeneğini, %23,5'ı “orta” seçeneğini, %13,0'ı “fazla” seçeneğini, %5,5'nin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,40$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “az” düzeyinde olmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında “Televizyon Kanallarının Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %27,5'ı “orta” yönünde görüş bildirirken, %24,5'ı “az” seçeneğini, %23,0'ı “fazla” seçeneğini, %17,5'ı “hiç” seçeneğini, %7,5'nin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,79$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur.

Tablo 3'e bakıldığında “Okul Spor Tesis ile malzemenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %28,0'ı “orta” yönünde görüş bildirirken, %27,5'ı “az” seçeneğini, %20,0'ı “hiç” seçeneğini,

%16,5’ı “fazla” seçeneğini, %,8,0’nin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 2,65$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur.

Tablo 3’e bakıldığında “Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %36,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %25,0’ı “fazla” seçeneğini, %21,0’ı “orta” seçeneğini, %9,5’ı “hiç” seçeneğini, %,8,5’inin ise “az” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,70$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 4. Sporcuların, Atletizm Sporü İle Uğraşma Nedenlerine**İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları**

Anket Maddeleri		Hiç	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	$\bar{X}$
Maddi Geliri Arttırmak	f	56	29	43	49	23	2,77
	%	28,0	14,5	21,5	24,5	11,5	
Atletizm Sporunu Sevmek	f	1	4	13	46	136	4,56
	%	0,5	2,0	6,5	23,0	68,0	
Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar olmak	f	3	20	61	71	45	3,68
	%	1,5	10,0	30,5	35,5	22,5	
Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak	f	16	32	49	60	43	3,41
	%	8,0	16,0	24,5	30,0	21,5	
Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek	f	18	22	36	74	50	3,58
	%	9,0	11,0	18,0	37,0	25,0	
Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak	f	5	15	41	71	68	3,91
	%	2,5	7,5	20,5	35,5	34,0	
Sporcu Olarak Arkadaşlarınca Tanınıp Sevilme ve Sayılmak	f	9	13	31	91	56	3,86
	%	4,5	6,5	15,5	45,5	28,0	
Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak	f	2	6	9	42	141	4,57
	%	1,0	3,0	4,5	21,0	70,5	
Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket etmek	f	0	9	36	68	87	4,17
	%	0,0	4,5	18,0	34,0	43,5	

Tablo 4'e bakıldığında "Maddi Geliri Artırmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %28,0'ı "hiç" yönünde görüş bildirirken, %24,5'ı "fazla" seçeneğini, %21,5'ı "orta" seçeneğini, %14,5'ı "az" seçeneğini, %,11 ,5'inin ise "çok fazla" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,77$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "orta" düzeyinde olmuştur.

Tablo 4'e bakıldığında "Atletizm Sporunu Sevmek" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %68,0'ı "çok fazla" yönünde görüş bildirirken, %23,0'ı "fazla" seçeneğini, %6,5'ı "orta" seçeneğini, %2,0'ı "az" seçeneğini, %,0,5'inin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,56$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "çok fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 4'e bakıldığında "Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %35,5'ı "fazla" yönünde görüş bildirirken, %30,5'ı "orta" seçeneğini, %22,5'ı "çok fazla" seçeneğini, %10,0'ı "az" seçeneğini, %,1,5'inin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,68$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 4'e bakıldığında "Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %30,0'ı "fazla" yönünde görüş bildirirken, %24,5'i

“orta” seçeneğini, %21,5’i “çok fazla” seçeneğini, %16,0’ı “az” seçeneğini, %,8,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,41$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 4’e bakıldığında “Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %37,0’ı “fazla” yönünde görüş bildirirken, %25,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %18,0’ı “orta” seçeneğini, %11,0’ı “az” seçeneğini, %,9,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,58$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 4’e bakıldığında “Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %35,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %34,0’ı “ çok fazla” seçeneğini, %20,5’i “orta” seçeneğini, %7,5’i “az” seçeneğini, %,2,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,91$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 4’e bakıldığında “Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevilme ve Sayılmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %45,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %28,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %15,5’i “orta” seçeneğini, %6,5’i “az” seçeneğini, %,4,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin

genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,86$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 4’e bakıldığında “Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %70,5’i “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %21,0’ı “fazla” seçeneğini, %4,5’i “orta” seçeneğini, %3,0’ı “az” seçeneğini, %1,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,57$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 4’e bakıldığında “Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %43,5’i “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %34,0’ı “fazla” seçeneğini, %18,0’ı “orta” seçeneğini, %4,5’i “az” seçeneğini, %0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,17$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 5. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine**İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları**

Anket Maddeleri		Hiç	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	$\bar{X}$
Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak	f	3	14	29	88	66	4,00
	%	1,5	7,0	14,5	44,0	33,0	
İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak	f	10	32	38	62	58	3,63
	%	5,0	16,0	19,0	31,0	29,0	
Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek	f	9	29	65	59	38	3,44
	%	4,5	14,5	32,5	29,5	19,0	
İyi Bir Sporcu olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak	f	1	5	34	59	101	4,27
	%	0,5	2,5	17,0	29,5	50,5	
İlerde Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek	f	1	9	11	55	124	4,46
	%	0,5	4,5	5,5	27,5	62,0	
Antrenör Olmak	f	22	31	56	45	46	3,31
	%	11,0	15,5	28,0	22,5	23,0	
Hakem Olmak	f	45	53	61	22	19	2,59
	%	22,5	26,5	30,5	11,0	9,5	
Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak	f	3	6	27	34	130	4,41
	%	1,5	3,0	13,5	17,0	65,0	
Maddi Olanaklara Kavuşmak	f	7	13	43	83	54	3,82
	%	3,5	6,5	21,5	41,5	27,0	
Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak	f	3	3	9	33	152	4,64
	%	1,5	1,5	4,5	16,5	76,0	

Tablo 5'e bakıldığında "Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %44,0'ı "fazla" yönünde görüş bildirirken, %33,0'ı "çok fazla" seçeneğini, %14,5'i "orta" seçeneğini, %7,0'ı "az" seçeneğini, %1,5'inin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,00$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında "İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %31,0'ı "fazla" yönünde görüş bildirirken, %29,0'ı "çok fazla" seçeneğini, %19,0'ı "orta" seçeneğini, %16,0'ı "az" seçeneğini, %5,0'ının ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,63$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında "Çevreyle, Spor Yapararak Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %32,5'ı "orta" yönünde görüş bildirirken, %29,5'i "fazla" seçeneğini, %19,0'ı "çok fazla" seçeneğini, %14,5'i "az" seçeneğini, %4,5'inin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,44$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında "İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %50,5'i "çok fazla" yönünde görüş

bildirirken, %29,5'i "fazla" seçeneğini, %17,0'ı "orta" seçeneğini, %2,5'i "az" seçeneğini, %,0,5'inin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,27$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "çok fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında "İleride Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %62,0'ı "çok fazla" yönünde görüş bildirirken, %27,5'i "fazla" seçeneğini, %5,5'i "orta" seçeneğini, %4,5'i "az" seçeneğini, %,0,5'inin ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,46$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "çok fazla" düzeyinde olmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında "Antrenör Olmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %28,0'ı "orta" yönünde görüş bildirirken, %23,0'ı "çok fazla" seçeneğini, %22,5'i "fazla" seçeneğini, %15,5'i "az" seçeneğini, %,11,0'ının ise "hiç" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,31$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri "orta" düzeyinde olmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında "Hakem Olmak" sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %30,5'ı "orta" yönünde görüş bildirirken, %26,5'i "az" seçeneğini, %22,5'i "hiç" seçeneğini, %11,0'ı "fazla" seçeneğini, %,9,5'inin ise "çok fazla" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,59$

olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “az” düzeyinde olmuştur.

Tablo 5’e bakıldığında “Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %65,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %17,0’ı “fazla” seçeneğini, %13,5’i “orta” seçeneğini, %3,0’ı “az” seçeneğini, %1,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,41$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 5’e bakıldığında “Maddi Olanaklara Kavuşmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %41,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %27,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %21,5’i “orta” seçeneğini, %6,5’i “az” seçeneğini, %3,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,82$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 5’e bakıldığında “Milli Takıma Seçilmek ve Milli Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %76,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %16,5’i “fazla” seçeneğini, %4,5’i “orta” seçeneğini, %1,5’i “az” seçeneğini, %1,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,64$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur.

Tablo 6. Sporcuların Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları

Anket Maddeleri	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	3,03	1,35	198	-3,080	,002
	bayan	99	3,61	1,29	197,872		
Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	2,88	1,16	198	-1,651	,100
	bayan	99	3,15	1,15	197,951		
Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	3,52	1,04	198	-,748	,455
	bayan	99	3,65	1,24	190,711		
Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	4,09	1,18	198	-,996	,320
	bayan	99	4,24	,98	192,638		
Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	2,32	1,23	198	-1,020	,309
	bayan	99	2,48	1,09	196,004		
Televizyon Kanallarının Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	2,69	1,21	198	-1,096	,274
	bayan	99	2,88	1,18	197,986		
Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	2,51	1,20	198	-1,613	,108
	bayan	99	2,79	1,18	197,991		
Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisi	erkek	101	3,63	1,24	198	-,675	,500
	bayan	99	3,76	1,34	196,108		

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -3.080; p < 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,03$ olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,61$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,651; p > 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 2,88$ olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,15$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,748; p > 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,52$ olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,65$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir

farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -0,998; p > 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,09 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların

görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,24 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,020; p > 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,32 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,48 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Televizyon Kanallarının Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,096; p > 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,69 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,88 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Okul Spor Tesis ile Malzemenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir

farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,613$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,51 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,79 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında Sporcuların “Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -,675$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,63 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,76 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7. Sporcuların, Atletizm Sporü İle Uğraşma Nedenlerine İlişkin**Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı İçin t-Testi****Sonuçları**

Anket Madedeleri	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Maddi Geliri Arttırmak	erkek	101	2,80	1,38	198	,328	,743
	bayan	99	2,74	1,39	197,846		
Atletizm Sporunu Sevmek	erkek	101	4,44	,84	198	-2,411	,017
	bayan	99	4,69	,61	183,431		
Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar olmak	erkek	101	3,60	,96	198	-1,034	,303
	bayan	99	3,75	1,00	197,183		
Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak	erkek	101	3,26	1,12	198	-1,802	,073
	bayan	99	3,57	1,28	193,599		
Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek	erkek	101	3,45	1,16	198	-1,568	,118
	bayan	99	3,72	1,28	195,127		
Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak	erkek	101	3,87	1,06	198	-,534	,594
	bayan	99	3,95	1,00	197,705		
Sporcu Olarak Arkadaşlarınca Tanınıp Sevilme ve Sayılmak	erkek	101	3,70	1,08	198	-2,173	,031
	bayan	99	4,02	,97	196,753		
Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak	erkek	101	4,52	,86	198	-,808	,420
	bayan	99	4,62	,72	193,164		
Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket etmek	erkek	101	3,88	,97	198	-4,974	,000
	bayan	99	4,46	,65	176,260		

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Maddi Geliri Artırmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198)= ,328$; $p>0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,80 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,74 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Atletizm Sporunu Sevmek” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. [$t(198)= -2,411$; $p<0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,44 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,69 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198)= -1,034$; $p>0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,60 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,75 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,802$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,26 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,57 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,568$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,45 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,72 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -,534$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,87 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,95 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevmek ve Sayılmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -2,173; p < 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,70$ olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,02$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,808; p > 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,52$ olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,62$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 7'ye bakıldığında Sporcuların Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -4,974; p < 0,05]$. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,88$ olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,46$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 8. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin**Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı İçin t-Testi****Sonuçları**

Anket Maddeleri	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak	erkek	101	3,89	1,00	198	-1,652	,100
	bayan	99	4,11	,86	194,716		
İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak	erkek	101	3,42	1,33	198	-2,592	,010
	bayan	99	3,85	1,00	185,534		
Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek	erkek	101	3,24	1,09	198	-2,688	,008
	bayan	99	3,65	1,05	197,914		
İyi Bir Sporcu olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak	erkek	101	4,19	,93	198	-1,353	,178
	bayan	99	4,35	,78	193,563		
İlerde Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek	erkek	101	4,38	,91	198	-1,442	,151
	bayan	99	4,55	,73	190,424		
Antrenör Olmak	erkek	101	3,25	1,32	198	-,693	,489
	bayan	99	3,37	1,25	197,746		
Hakem Olmak	erkek	101	2,58	1,20	198	-,010	,992
	bayan	99	2,59	1,24	197,394		
Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak	erkek	101	4,39	,99	198	-,363	,717
	bayan	99	4,43	,87	195,318		
Maddi Olanaklara Kavuşmak	erkek	101	3,80	1,00	198	-,253	,801
	bayan	99	3,84	1,03	197,374		
Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak	erkek	101	4,60	,84	198	-,667	,505
	bayan	99	4,68	,68	190,698		

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak" maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,652$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,89 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,11 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak" maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. [$t(198) = -2,592$; $p < 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,42 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,82 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "Çevreyle, Spor Yapararak Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek" maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. [$t(198) = -2,688$; $p < 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,24 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,65 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak" maddesine

ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,353$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,19 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,35 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "İleride Sporla İlgili Üniversite Düzeyde Eğitim Görmek" maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,442$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,38 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,55 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "Antrenör Olmak" maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -,693$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,25 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,37 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından "Hakem Olmak" maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -,010$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek

sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,58 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,59 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -0,363$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,39 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,43 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Maddi Olanaklara Kavuşmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -0,253$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,80 olarak gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,84 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Milli Takıma Seçilmek ve Milli Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -0,667$; $p > 0,05$]. Bu madde de erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,60 olarak

gerçekleşirken, bayan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,68 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine bakıldığında benzer bulunmuştur

Tablo 9. Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler (Descriptives)

Anket Maddeleri	Sıra	Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	S
Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlenmedeki Etkisi	1	14	45	3,42	1,37
	2	15	60	3,48	1,27
	3	16	56	3,48	1,26
	4	17	39	2,69	1,44
	Toplam		200	3,32	1,35
Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi	1	14	45	3,07	1,10
	2	15	60	3,22	1,14
	3	16	56	3,11	1,26
	4	17	39	2,51	1,02
Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi	Toplam		200	3,02	1,16
	1	14	45	3,67	1,07
	2	15	60	3,82	,97
	3	16	56	3,48	1,22
	4	17	39	3,28	1,34
Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlenmedeki Etkisi	Toplam		200	3,59	1,15
	1	14	45	4,22	1,15
	2	15	60	4,48	,75
	3	16	56	4,13	1,20
	4	17	39	3,67	1,28
Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlenmedeki Etkisi	Toplam		200	4,17	1,09
	1	14	45	2,44	1,25
	2	15	60	2,40	1,20
	3	16	56	2,59	1,23
	4	17	39	2,08	,84
Televizyon Kanallarının Spora Yönlenmedeki Etkisi	Toplam		200	2,40	1,16
	1	14	45	2,62	1,34
	2	15	60	2,95	1,31
	3	16	56	2,88	1,08
	4	17	39	2,59	,99
Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlenmedeki Etkisi	Toplam		200	2,79	1,20
	1	14	45	2,67	1,46
	2	15	60	2,85	1,09
	3	16	56	2,63	1,14
	4	17	39	2,36	1,11
Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisi	Toplam		200	2,65	1,20
	1	14	45	3,80	1,02
	2	15	60	3,63	1,40
	3	16	56	3,64	1,38
	4	17	39	3,75	1,33
	Toplam		200	3,70	1,30

Tablo 10. Sporcuların Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli Unsurlara İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Anket Maddeleri	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	18,904	3	6,301	3,588	,015	2-4 3-4
	Gruplar içi	344,251	196	1,756			
	Toplam	363,155	199				
Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	12,871	3	4,290	3,284	,022	2-4
	Gruplar içi	256,084	196	1,307			
	Toplam	268,955	199				
Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	7,692	3	2,564	1,972	,120	-
	Gruplar içi	254,863	196	1,300			
	Toplam	262,555	199				
Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	16,002	3	5,334	4,762	,003	2-4
	Gruplar içi	219,553	196	1,120			
	Toplam	235,555	199				
Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	6,166	3	2,055	1,527	,209	-
	Gruplar içi	263,834	196	1,346			
	Toplam	270,000	199				
Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	4,766	3	1,589	1,108	,347	-
	Gruplar içi	280,989	196	1,434			
	Toplam	285,755	199				
Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	5,751	3	1,917	1,333	,265	-
	Gruplar içi	281,749	196	1,437			
	Toplam	287,500	199				
Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Gruplar arası	,969	3	,323	,190	,903	-
	Gruplar içi	333,426	196	1,701			
	Toplam	334,395	199				

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. $[F(3-196)= 3,588; p<0,05]$. Anlamlı farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 15 yaş ($\bar{X}=3,48$) grubundaki sporcuların “Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlenmedeki Etkisine” ilişkin görüşlerinin 17 yaş ($\bar{X}=2,69$) grubundaki sporcuların görüşlerindendaha olumlu düzeyde gerçekleştiği, ayrıca 16 yaş ($\bar{X}=3,48$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinin 17 yaş ($\bar{X}=2,69$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. $[F(3-196)= 3,284; p<0,05]$. Anlamlı farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 15 yaş ($\bar{X}=3,22$) grubundaki sporcuların, “Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” 17 yaş ($\bar{X}=2,51$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[F(3-196)= 1,972; p>0,05]$. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=3,82$) grubundaki sporcuların, “Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisine” ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. [$F(3-196)= 4,762$; $p<0,05$]. Anlamlı farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 15 yaş ($\bar{X}=4,48$) grubundaki sporcuların, “Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirmedeki Etkisi” 17 yaş ($\bar{X}=3,66$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= 1,527$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}=2,59$) grubundaki sporcuların, “Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisine” ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= 1,108$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=2,95$) grubundaki sporcuların, “Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisine” ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= 1,333$; $p>0,05$]. Yaş

grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=2,85$) grubundaki sporcuların, “Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlenmedeki Etkisine” ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisi” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=,190$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 14 yaş ($\bar{X}=3,80$) grubundaki sporcuların, “Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisine” ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Tablo 11. Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler (Descriptives)

Anket Maddeleri	Sıra	Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	S
Maddi Geliri Artırmak	1	14	45	2,22	1,22
	2	15	60	2,85	1,37
	3	16	56	3,05	1,39
	4	17	39	2,87	1,45
	Toplam		200	2,77	1,39
Atletizm Sporunu Sevmek	1	14	45	4,56	,94
	2	15	60	4,58	,59
	3	16	56	4,59	,68
	4	17	39	4,49	,82
	Toplam		200	4,56	,75
Sporun olumlu Katkılarından Haberdar Olmak	1	14	45	3,53	,92
	2	15	60	3,80	,95
	3	16	56	3,64	1,00
	4	17	39	3,69	1,08
	Toplam		200	3,68	,98
Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak	1	14	45	3,40	1,01
	2	15	60	3,35	1,23
	3	16	56	3,52	1,32
	4	17	39	3,36	1,29
	Toplam		200	3,41	1,22
Spor Yaparak Boş Zamanlarını Değerlendirmek	1	14	45	3,44	1,25
	2	15	60	3,77	1,25
	3	16	56	3,55	1,29
	4	17	39	3,49	1,07
	Toplam		200	3,58	1,23
Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak	1	14	45	3,76	1,11
	2	15	60	4,05	,98
	3	16	56	3,80	1,15
	4	17	39	4,03	,81
	Toplam		200	3,91	1,03
Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevilip ve Sayılmak	1	14	45	3,91	1,04
	2	15	60	3,73	,99
	3	16	56	3,84	1,14
	4	17	39	4,03	,99
	Toplam		200	3,86	1,04
Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak	1	14	45	4,71	,55
	2	15	60	4,47	,87
	3	16	56	4,52	,79
	4	17	39	4,64	,93
	Toplam		200	4,57	,80
Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek	1	14	45	3,84	1,07
	2	15	60	4,37	,69
	3	16	56	4,13	,90
	4	17	39	4,28	,79
	Toplam		200	4,17	,88

Tablo 12. Sporcuların, Atletizm Sporu İle Uğraşma Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Anket Maddeleri	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Maddi Geliri Artırmak	Gruplar arası	18,794	3	6,265	3,367	,020	1-3
	Gruplar içi	364,626	196	1,860			
	Toplam	383,420	199				
Atletizm Sporunu Sevmek	Gruplar arası	,288	3	9,613E-02	,170	,917	-
	Gruplar içi	110,992	196	,566			
	Toplam	111,280	199				
Sporun olumlu Katkılarından Haberdar Olmak	Gruplar arası	1,910	3	,637	,657	,579	-
	Gruplar içi	189,965	196	,969			
	Toplam	191,875	199				
Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak	Gruplar arası	,973	3	,324	,217	,885	-
	Gruplar içi	293,407	196	1,497			
	Toplam	294,380	199				
Spor Yaparak Boş Zamanlarını Değerlendirmek	Gruplar arası	3,293	3	1,098	,723	,539	-
	Gruplar içi	297,427	196	1,517			
	Toplam	300,720	199				
Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak	Gruplar arası	3,405	3	1,135	1,065	,365	-
	Gruplar içi	208,975	196	1,066			
	Toplam	212,380	199				
Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevilip ve Sayılmak	Gruplar arası	2,174	3	,725	,664	,575	-
	Gruplar içi	213,906	196	1,091			
	Toplam	216,080	199				
Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak	Gruplar arası	1,886	3	,629	,985	,401	-
	Gruplar içi	125,134	196	,638			
	Toplam	127,020	199	-			
Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek	Gruplar arası	7,688	3	2,563	3,443	,018	1-2
	Gruplar içi	145,867	196	,744			
	Toplam	153,555	199	-			

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Maddi Geliri Artırmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. [$F(3-196)= 3,367$; $p<0,05$]. Anlamlı farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 16 yaş ($\bar{X}=3,05$) grubundaki sporcuların, “Maddi Geliri Artırmak” 14 yaş ($\bar{X}=2,22$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Atletizm Sporunu Sevmek” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= ,170$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}=4,59$) ile 15 yaş ($\bar{X}=4,58$) grubundaki sporcuların, “Atletizm Sporunu Sevmek” maddesine ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= ,170$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=3,80$) grubundaki sporcuların, “Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= ,217$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}=3,52$) grubundaki sporcuların, “Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Spor Yapararak Boş Zamanlarını Değerlendirmek” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=,723$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=3,77$) grubundaki sporcuların, “Spor Yapararak Boş Zamanlarını Değerlendirmek” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=1,065$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=4,05$) ile 17 yaş ($\bar{X}=4,03$) grubundaki sporcuların, “Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak” maddesine ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Sporcu Olarak Tanınıp Sevilip ve Sayılmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=,664$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 17 yaş ($\bar{X}=4,03$) grubundaki sporcuların, “Sporcu Olarak Tanınıp Sevilip Sayılmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=,985$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 14 yaş ($\bar{X}=4,71$) grubundaki sporcuların, “Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerine Göre “Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek” maddesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. [$F(3-196)= 3,443$; $p<0,05$]. Anlamlı farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 16 yaş ($\bar{X}=3,05$) grubundaki sporcuların, “Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek” 15 yaş ($\bar{X}=4,37$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Tablo 13. Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler (Descriptives)

Anket Maddeleri	Sıra	Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	S
Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak	1	14	45	3,64	1,00
	2	15	60	4,22	,96
	3	16	56	4,07	,91
	4	17	39	3,97	,81
	Toplam		200	4,00	,95
İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak	1	14	45	3,38	1,17
	2	15	60	3,75	1,13
	3	16	56	3,71	1,30
	4	17	39	3,62	1,18
	Toplam		200	3,63	1,20
Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek	1	14	45	3,36	1,03
	2	15	60	3,32	1,13
	3	16	56	3,71	1,02
	4	17	39	3,33	1,18
	Toplam		200	3,44	1,09
İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak	1	14	45	4,13	,89
	2	15	60	4,38	,88
	3	16	56	4,38	,75
	4	17	39	4,10	,94
	Toplam		200	4,27	,87
İlerde Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek	1	14	45	4,51	,69
	2	15	60	4,43	,83
	3	16	56	4,52	,79
	4	17	39	4,36	1,04
	Toplam		200	4,46	,83
Antrenör Olmak	1	14	45	3,07	1,32
	2	15	60	3,55	1,24
	3	16	56	3,36	1,23
	4	17	39	3,15	1,37
	Toplam		200	3,31	1,29
Hakem Olmak	1	14	45	2,51	1,34
	2	15	60	2,58	1,25
	3	16	56	2,63	1,21
	4	17	39	2,62	1,07
	Toplam		200	2,59	1,22
Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak	1	14	45	4,67	,60
	2	15	60	4,30	,96
	3	16	56	4,45	,95
	4	17	39	4,23	1,13
	Toplam		200	4,41	,94
Maddi olanaklara Kavuşmak	1	14	45	3,87	,96
	2	15	60	3,77	1,14
	3	16	56	3,88	,97
	4	17	39	3,77	,96
	Toplam		200	3,82	1,02
Milli Takıma Seçilmek	1	14	45	4,71	,66
	2	15	60	4,68	,75
	3	16	56	4,68	,74
	4	17	39	4,44	,94
	Toplam		200	4,64	,77

Tablo 14. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin**Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı İçin****Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

Anket Maddeleri	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak	Gruplar arası	8,817	3	2,939	3,405	,019	1-2
	Gruplar içi	169,183	196	,863			
	Toplam	178,000	199				
İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak	Gruplar arası	4,133	3	1,378	,956	,415	-
	Gruplar içi	282,487	196	1,441			
	Toplam	286,620	199				
Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek	Gruplar arası	5,890	3	1,963	1,663	,176	-
	Gruplar içi	231,390	196	1,181			
	Toplam	237,280	199				
İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak	Gruplar arası	3,322	3	1,107	1,486	,220	-
	Gruplar içi	146,098	196	,745			
	Toplam	149,420	199				
İlerde Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek	Gruplar arası	,746	3	,249	,356	,785	-
	Gruplar içi	136,934	196	,699			
	Toplam	137,680	199				
Antrenör Olmak	Gruplar arası	7,196	3	2,399	1,462	,226	-
	Gruplar içi	321,584	196	1,641			
	Toplam	328,780	199				
Hakem Olmak	Gruplar arası	,371	3	,124	,082	,970	-
	Gruplar içi	296,184	196	1,511			
	Toplam	296,555	199				
Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak	Gruplar arası	5,018	3	1,673	1,936	,125	-
	Gruplar içi	169,362	196	,864			
	Toplam	174,380	199				
Maddi olanaklara Kavuşmak	Gruplar arası	,539	3	,180	,172	,915	-
	Gruplar içi	204,981	196	1,046			
	Toplam	205,520	199				
Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak	Gruplar arası	2,048	3	,683	1,153	,329	-
	Gruplar içi	116,032	196	,592			
	Toplam	118,080	199				

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. $[F(3-196)= 3,405; p<0,05]$. Anlamlı farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 15 yaş ($\bar{X}=4,22$) grubundaki sporcuların, “Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak” 14 yaş ($\bar{X}=3,64$) grubundaki sporcuların ilgili maddeye ilişkin görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[F(3-196)= ,956; p>0,05]$. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}= 3,75$) grubundaki sporcuların, “İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[F(3-196)= 1,663; p>0,05]$. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}= 3,71$) grubundaki sporcuların, “Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[F(3-196)= 1,486; p>0,05]$. Yaş

grupları arasında anlamlı bir ilişki olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}=4,38$) ile 16 yaş ($\bar{X}=4,38$) grubundaki sporcuların, “İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak” maddesine ilişkin görüşleri diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “İlerde Sporla İlgili Üniversite Düzeyde Eğitim Görmek” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=,356$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}= 4,52$) grubundaki sporcuların, “İlerde Sporla İlgili Üniversite Düzeyde Eğitim Görmek” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Antrenör Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= 1,462$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 15 yaş ($\bar{X}= 3,55$) grubundaki sporcuların, “Antrenör Olmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Hakem Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)=,082$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}= 2,63$) grubundaki sporcuların, “Hakem Olmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= 1,936$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 14 yaş ($\bar{X}= 4,67$) grubundaki sporcuların, “Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Maddi Olanaklara Kavuşmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= ,172$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 16 yaş ($\bar{X}= 3,88$) grubundaki sporcuların, “Maddi Olanaklara Kavuşmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

Sporcuların, Atletizm Sporundan Beklenti Nedenlerinden “Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak” ifadesine ilişkin görüşlerinde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F(3-196)= 1,153$; $p>0,05$]. Yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte 14 yaş ($\bar{X}= 4,71$) grubundaki sporcuların, “Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak” maddesine ilişkin görüşleri, diğer yaş grubundaki sporcuların görüşlerinden daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir.

**Tablo 15. Sporcuların Atletizm Sporuna Teşvik Eden Çeşitli
UNSURLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN YAŞADIĞI İLLERE GÖRE
FARKLILIĞI İÇİN t-TESTİ SONUÇLARI**

Anket Maddeleri	İller	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	3,20	1,39	198	-1,205	,230
	Diğer İller	100	3,43	1,31	197,423		
Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	3,11	1,08	198	1,157	,249
	Diğer İller	100	2,92	1,24	194,551		
Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	3,80	1,01	198	2,688	,008
	Diğer İller	100	3,37	1,24	189,602		
Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	4,25	1,00	198	1,105	,270
	Diğer İller	100	4,08	1,17	193,274		
Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	2,27	1,01	198	-1,584	,115
	Diğer İller	100	2,53	1,29	187,467		
Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	2,78	1,16	198	-,059	,953
	Diğer İller	100	2,79	1,24	197,089		
Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	2,71	1,17	198	,705	,482
	Diğer İller	100	2,59	1,24	197,257		
Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirmedeki Etkisi	Ankara	100	3,31	1,35	198	-4,389	,000
	Diğer İller	100	4,08	1,13	191,966		

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönelmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,205; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,20$ olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,43$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönelmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,157; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,11$ olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 2,92$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönelmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -2,688; p < 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,80$ olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,37$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönelmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde

yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,105; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,25 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,08 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,584; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,27 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,53 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,059; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,78 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,79 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Okul Spor Tesisi ve Malzemenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -0,705$; $p > 0,05$]. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 2,71 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 2,59 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuları, Atletizm Sporuna Teşvik Eden Unsurlardan “Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlenmedeki Etkisi” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. [$t(198) = -4,389$; $p < 0,05$]. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,31 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 4,08 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Tablo 16. Sporcuların, Atletizm Sporü İle Uğraşma Nedenlerine**İlişkin Görüşlerinin Yaşadığı İllere Göre****Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları**

Anket Maddeleri	İller	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Maddi Geliri Arttırmak	Ankara	100	2,87	1,44	,1440	1,019	,309
	Diğer İller	100	2,67	1,33	,1334		
Atletizm Sporunu Sevmek	Ankara	100	4,44	,86	8,566E-02	-2,294	,023
	Diğer İller	100	4,68	,60	6,010E-02		
Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar olmak	Ankara	100	3,71	,90	9,022E-02	,503	,615
	Diğer İller	100	3,64	1,06	,1059		
Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak	Ankara	100	3,44	1,26	,1258	,348	,728
	Diğer İller	100	3,38	1,18	,1179		
Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek	Ankara	100	3,69	1,11	,1107	1,267	,207
	Diğer İller	100	3,47	1,34	,1337		
Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak	Ankara	100	3,89	,96	9,629E-02	-,273	,785
	Diğer İller	100	3,93	1,10	,1103		
Sporcu Olarak Arkadaşlarınca Tanınıp Seviilmek ve Sayılmak	Ankara	100	3,60	1,13	,1128	-3,635	,000
	Diğer İller	100	4,12	,88	8,794E-02		
Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak	Ankara	100	4,50	,70	7,035E-02	-1,241	,216
	Diğer İller	100	4,64	,88	8,821E-02		
Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket etmek	Ankara	100	4,17	,83	8,294E-02	,080	,936
	Diğer İller	100	4,16	,93	9,290E-02		

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Maddi Geliri Artırmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,019; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 2,87 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 2,67 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuları, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Atletizm Sporunu Sevmek” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -2,294; p < 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 4,44 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 4,68 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,503; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,71 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,64 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -0,348; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,44 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,38 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Spor Yapararak Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmek” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,267; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan erkek sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,69 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,47 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -0,273; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,89 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 3,93 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuları, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevmek ve Sayılmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -3,635; p < 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,60 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,12 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,241; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,50 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,64 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Sporuyla Uğraşma Nedenlerinden “Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,080; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,17 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,16 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Tablo 17. Sporcuların, Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin**Görüşlerinin Yaşadığı İllere Göre Farklılığı İçin****t-Testi Sonuçları**

Anket Maddeleri	İller	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak	Ankara	100	3,90	1,00	,1000	-1,500	,135
	Diğer İller	100	4,10	,88	8,819E-02		
İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak	Ankara	100	3,78	1,18	,1177	1,777	,077
	Diğer İller	100	3,48	1,21	,1210		
Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek	Ankara	100	3,44	1,05	,1048	,000	1,000
	Diğer İller	100	3,44	1,14	,1140		
İyi Bir Sporcu olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak	Ankara	100	4,05	,95	9,468E-02	-3,703	,000
	Diğer İller	100	4,49	,72	7,177E-02		
İlerde Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek	Ankara	100	4,34	,93	9,344E-02	-2,057	,041
	Diğer İller	100	4,58	,70	6,989E-02		
Antrenör Olmak	Ankara	100	3,25	1,23	,1226	-,659	,511
	Diğer İller	100	3,37	1,35	,1346		
Hakem Olmak	Ankara	100	2,69	1,20	,1203	1,218	,225
	Diğer İller	100	2,48	1,23	,1235		
Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak	Ankara	100	4,17	1,05	,1045	-3,742	,000
	Diğer İller	100	4,65	,74	7,437E-02		
Maddi Olanaklara Kavuşmak	Ankara	100	3,66	1,14	,1139	-2,249	,026
	Diğer İller	100	3,98	,85	8,526E-02		
Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak	Ankara	100	4,58	,81	8,063E-02	-1,102	,272
	Diğer İller	100	4,70	,73	7,317E-02		

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,500; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,90 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,10 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “İyi Bir fiziki Görünüme Sahip Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -1,777; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,78 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,48 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Çevresiyle Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,000; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,44 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,44 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlardan “İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -3,703; p < 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,05$ olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,49$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlardan “İlerde Sporla İlgili Üniversite Düzeyde Eğitim Görmek” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. $[t(198) = -2,057; p < 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,34$ olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 4,58$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Antrenör Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. $[t(198) = -,659; p > 0,05]$. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,25$ olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması $(\bar{X}) = 3,37$ olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Hakem Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,218$; $p > 0,05$]. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,69 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 2,48 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlardan “Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. [$t(198) = -3,742$; $p < 0,05$]. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,17 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 4,65 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlardan “Maddi Olanaklara Kavuşmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık vardır. [$t(198) = -2,249$; $p < 0,05$]. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,66 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$)= 3,98 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında farklılık göstermektedir.

Sporcuların, Atletizm Branşından Beklenti Unsurlarından “Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları illere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$t(198) = -1,102$; $p > 0,05$]. Bu madde de Ankara ilinden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 4,58 olarak gerçekleşirken, diğer illerden ankete katılan sporcuların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) = 4,70 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Başka bir anlatımla, ankete katılan sporcuların bu maddeye ilişkin görüşleri yaşadıkları illere bakıldığında benzer bulunmuştur.

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Atletizme yönelme nedenleri ve beklentilerini tespit etmek için ortaöğretimde öğrenim gören, atletizm sporcu lisansına sahip öğrenciler araştırma kapsamına alınmış ve bu öğrencilerin kişisel bilgileri, atletizm sporuna yönelmelerinde etkili olan çevreleri, atletizm branşı ile uğraşma nedenleri ve atletizm branşından beklentileri ile ilgili görüşleri incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler araştırmanın amacı doğrultusunda gruplandırılmıştır;

1-Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular; Araştırmaya 101 erkek, 99 bayan toplam 200 sporcu katılmıştır. Bu sporcuların 100 kişisi Ankara ilinden, 100 kişisi de diğer iller (Karaman, Erzincan, Kilis, Bitlis, Hatay, Erzurum, Osmaniye, Niğde, Tokat, Ardahan, Kars, Zonguldak, Aksaray, Nevşehir, Tunceli, Yozgat, Sivas, İstanbul) dendir.

Atletizm Branşıyla uğraşan sporcuların yaş dağılımına bakıldığında; %22,5'nin 14, %30,0'ının 15, %28,0'ının 16, %19,5'inin 17 yaşında oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan bu sporcuların %47,5'inin bir kulübü bağlı olmadığı, %52,5'inin ise bir kulübü olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

2-Sporcu Öğrencileri Atletizm Branşına Teşvik Eden Unsurlara İlişkin Görüşler

No	Atletizm Branşına Teşvik Eden Unsurlar	$\bar{X}$	Derece
1	Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	3,32	Orta
2	Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	3,02	Orta
3	Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	3,59	Fazla
4	Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	4,17	Fazla
5	Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	2,40	Az
6	Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	2,79	Orta
7	Okul Spor Tesisi ile Malzemenin Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	2,65	Orta
8	Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirilmedeki Etkisi	3,70	Fazla

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi “Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirilmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %26,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %24,0’ı “orta” seçeneğini, %21,0’ı “fazla” seçeneğini, %16,5’i “az” seçeneğini, %12,5’nin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}=3,32$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirilmedeki Etkisi sorusuna verilen cevaplara baktığımızda çocukların atletizme yönelmesinde, ailelerin çocuklara pek de destek olmadıkları araştırmada çıkan “orta” değerinin izahıdır. Aileler çocuklarını spora yönlendirmek isteyebilirler ancak, bu spor branşının atletizm branşı olmadığı araştırmamız sonucunda belirgin şekilde görülmektedir.

“Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %37,5’i “orta” yönünde görüş bildirirken, %20,0’ı “fazla” seçeneğini, %18,5’i “az” seçeneğini, %12,0’ının ise “hiç” ve “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}=3,02$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Yaşadığınız Çevrenin Spora Yönlenmedeki Etkisi sorusunda ulaşılan “orta” değeri de toplumumuzun atletizme değer vermediğini göstermektedir.

“Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %38,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %23,0’ı “orta” seçeneğini, %22,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %9,0’ı “az” seçeneğini, %7,5’nin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}=3,59$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Arkadaş ve Akran Grubunun Spora Yönlenmedeki Etkisi sorusuna verilen cevaplar yine öğrencilerin okul çevresindeki arkadaş ve akran gruplarının atletizm branşına yönelmelerinde etkilerinin olduğunu göstermektedir.

“Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlenmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %53,5’i “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %22,0’ı “fazla” seçeneğini, %14,5’i “orta” seçeneğini, %7,5’i “az” seçeneğini, %2,5’nin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}=4,17$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlenmedeki Etkisi sorusuna ise öğrencilerin yarıdan fazlası “çok fazla” demiştir. Araştırma sonucunda çıkan ortalama değeri de bunu destekler niteliktedir.

“Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %32,0’ı “az” yönünde görüş bildirirken, %26,0’ı “hiç” seçeneğini, %23,5’i “orta” seçeneğini, %13,0’ı “fazla” seçeneğini, %5,5’nin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,40$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “az” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Basın-Yayın Organlarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi sorusuna verilen cevaplar hiç de iç açıcı değildir. Buradan elde edilen sonuç ise, Basın-Yayın organlarının atletizm branşına yönelmeye etkisinin “az” olduğunu göstermektedir.

“Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %27,5’i “orta” yönünde görüş bildirirken, %24,5’i “az” seçeneğini, %23,0’ı “fazla” seçeneğini, %17,5’i “hiç” seçeneğini, %7,5’nin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,79$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Televizyon Kanallarının Spora Yönlendirmedeki Etkisi sorusundan çıkan sonuçlarda Basın-Yayın organları sonuçlarından hiç de farklı değildir. Ülkemizde sporun tutku haline dönüşmesine destek veren, hata özel kanallar kurduran yayın kuruluşları ne yazık ki atletizme gereken desteği vermemektedirler.

“Okul Spor Tesis ile Malzemenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %28,0’ı “orta” yönünde görüş bildirirken, %27,5’i “az” seçeneğini, %20,0’ı “hiç” seçeneğini, %16,5’i “fazla” seçeneğini, %8,0’nin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,65$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur

(Tablo 3). Okul Spor Tesis ile malzemenin Spora Yönlendirmedeki Etkisi sorusuna verilen cevaplar da “orta” düzeyde çıkmıştır. Diğer branşlarda olduğu gibi atletizm branşında da saha, tesis ve malzeme sorunları devam etmektedir. Devlet kuruluşlarınca, Beden Eğitimi ve Spora gereken önem verilmedikçe bu sorunlar büyüyerek ve katlanarak, artan ülke nüfusumuza paralel olarak devam edecektir.

“Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirmedeki Etkisi” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %36,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %25,0’ı “fazla” seçeneğini, %21,0’ı “orta” seçeneğini, %9,5’i “hiç” seçeneğini, %8,5’inin ise “az” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,70$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 3). Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirmedeki Etkisi sorusuna verilen cevaplar “fazla” düzeyinde çıkmıştır. Ankete katılan sporcu öğrencilerin atletizm branşına başlamalarında birinci derecede okullardaki beden eğitimi öğretmenleri etkili olurken, ikinci derecede Yakın Çevrelerindeki Antrenörlerin etkili olduğu çıkan sonuçlar arasındadır.

Atletizm branşına ait sporcu lisansı olan sporcu öğrencileri atletizm branşına teşvik eden unsurların başında Beden Eğitimi Öğretmeni ve yakın çevredeki ilgili spor branşı antrenörü gelmektedir. Basın-Yayın Organları ve Televizyon Kanalları ile Okuldaki Spor Tesis ile Malzemenin ise spora teşvik eden unsurların sonunda geldiği çıkan sonuçlardandır. Bu durum ülkemizde atletizm branşı ile ilgilenen sporcu öğrencilerin öncelikle Beden Eğitimi Öğretmeni ve yakın çevrenin teşviği ile bu branşa başladıkları, Televizyon kanalları ile basın-yayın organlarının teşvik etmede etkili olmadığı görülmektedir. Yapılan bir araştırmada, kitle iletişim araçları olarak adlandırılan televizyon ile basın yayın organlarının etkinliği günlük yaşamda oldukça fazladır. Özellikle de 1980’li yıllardan itibaren ülkemizde gazete, dergi, radyo gibi kitle iletişim araçları içerisinde önemi her geçen gün biraz daha artan televizyonun birçok fonksiyonu yanında, insanları aktif spora yönlendirebilecek

önemli bir teşvik gücüne sahip olduğu görülmektedir. Türkiye’de bulunan televizyon ile basın ve yayın kuruluşlarının futbol dışında insanları ekranlardan aktif spora yönlendirecek diğer spor branşlarının tanıtımları konusunda yetersiz kaldıkları düşünülebilir (Sunay ve Saraçoğlu, 2003:45). Başka bir araştırmada ise, Türkiye’de etkin televizyon yayıncılığı yapan altı kanalın Avrupa’daki televizyon yayınlarına oranla spor programlarına daha az yer ayırdığını, söz konusu spor programlarının ise futbol ağırlıklı olduğu saptanmıştır. Ayrıca aynı araştırmada, devlet televizyonunun spor programları açısından yetersizliği de ortaya konmuştur (Küçük ve arkadaşları, 1996:54).

Atletizm Spor Branşına teşvik eden unsurlara ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki farka cinsiyete göre bakıldığında Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirmedeki Etkisine ilişkin olarak ise bayan sporcu öğrenciler lehine farkın önemli olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Bu durum ata-erkek bir toplumda yetişen bayanların, her alanda olduğu gibi sporda da ikinci planda tutulmasından kaynaklanıyor olabilir.

Atletizm spor branşına teşvik eden unsurlara ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın, yaş değişkenine göre, Anne, Baba ve Kardeşin Spora Yönlendirmedeki Etkisine ilişkin olarak 15 ve 16 yaş grubu lehine, Yaşanılan Çevrenin Spora Yönlendirmedeki Etkisine ilişkin olarak 15 yaş grubu lehine, Beden Eğitimi Öğretmeninin Spora Yönlendirmedeki Etkisine ilişkin olarak ise 15 yaş grubu lehine önemli olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Atletizm spor branşına teşvik eden unsurlara ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın yaşadıkları illere göre, Arkadaş ve Akran grubunun Spora Yönlendirmedeki Etkisine ilişkin olarak araştırmaya Ankara ilinden katılan sporcu öğrencilerin lehine, Yakın Çevredeki Bir Antrenörün Spora Yönlendirmedeki Etkisine ilişkin olarak ise araştırmaya diğer 18 ilden katılan sporcu öğrencilerin lehine farkın önemli olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

3- Sporcu Öğrencilerin Atletizm Branşı İle Uğraşma Nedenlerine İlişkin Görüşleri

No	Atletizm Branşı İle Uğraşma Nedenleri	$\bar{X}$	Derece
1	Maddi Geliri Arttırmak	2,77	Orta
2	Atletizm Sporunu Sevmek	4,56	Çok Fazla
3	Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak	3,68	Fazla
4	Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak	3,41	Fazla
5	Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek	3,58	Fazla
6	Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak	3,91	Fazla
7	Sporcu Olarak Arkadaşlarınca Tanınıp Sevilme ve Sayılmak	3,86	Fazla
8	Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak	4,57	Çok Fazla
9	Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket etmek	4,17	Fazla

Yukardaki tabloda görüldüğü gibi “Maddi Geliri Arttırmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %28,0’ı “hiç” yönünde görüş bildirirken, %24,5’i “fazla” seçeneğini, %21,5’i “orta” seçeneğini, %14,5’i “az” seçeneğini, %11,5’inin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,77$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur (Tablo 4). Öğrencilerin bu işten ekmek yiyecek kadar para kazanmadıkları ve böyle büyük bir taleplerinin olmadığı da çıkan sonuçlar arasındadır.

“Atletizm Sporunu Sevmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %68,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %23,0’ı “fazla” seçeneğini, %6,5’i

“orta” seçeneğini, %2,0’ı “az” seçeneğini, %,0,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 4,56$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4). Atletizm Sporunu Sevmek sorusuna verilen cevap bu çalışmada çıkan en büyük ortalamalardan birisidir. Sonuçta “çok fazla” olarak bunu destekler niteliktedir.

“Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %35,5’ı “fazla” yönünde görüş bildirirken, %30,5’i “orta” seçeneğini, %22,5’i “çok fazla” seçeneğini, %10,0’ı “az” seçeneğini, %,1,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,68$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4).

“Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %30,0’ı “fazla” yönünde görüş bildirirken, %24,5’i “orta” seçeneğini, %21,5’i “çok fazla” seçeneğini, %16,0’ı “az” seçeneğini, %,8,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,41$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4).

“Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %37,0’ı “fazla” yönünde görüş bildirirken, %25,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %18,0’ı “orta” seçeneğini, %11,0’ı “az” seçeneğini, %,9,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,58$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4).

“Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %35,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %34,0’ı “ çok fazla” seçeneğini, %20,5’i “orta” seçeneğini, %7,5’i “az” seçeneğini, %2,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,91$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4).

“Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevilmek ve Sayılmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %45,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %28,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %15,5’i “orta” seçeneğini, %6,5’i “az” seçeneğini, %4,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,86$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4).

Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak, Kolayca Bir Arkadaş Grubuna Katılmak, Spor Yaparak Boş Zamanlarını Olumlu Değerlendirmek, Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak, Sporcu Olarak Arkadaşlarca Tanınıp Sevilmek ve Sayılmak, Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek, sorularına verilen cevaplar da hemen hemen birbirleriyle yakın derecelerde olmuştur. Çıkan sonuç ise öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bu düşüncelere “fazla” diye cevap vermiştir.

“Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %70,5’i “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %21,0’ı “fazla” seçeneğini, %4,5’i “orta” seçeneğini, %3,0’ı “az” seçeneğini, %1,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,57$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4). Başarı

Kazanmaktan Zevk Duymak sorusuna verilen cevaplar atletizm sporunu sevmek sorusuna verilen cevapla birlikte en büyük ortalamaya sahiptir. Çıkan sonuç “çok fazla” olmuştur.

“Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %43,5’i “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %34,0’ı “fazla” seçeneğini, %18,0’ı “orta” seçeneğini, %4,5’i “az” seçeneğini, %0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,17$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 4).

Bu bulgular ışığında öğrencilerin atletizm branşıyla uğrama nedenlerinin başında “başarı kazanmaktan zevk duymak” 4,57 ortalamayla, “atletizm sporunu sevmek” ise 4,56 ortalamayla ilk sıradadır. Bu bölümde en az oranla çıkan sonuç ise “maddi geliri artırmak olmuştur.

Atletizm sporcu lisansına sahip sporcu öğrencilerin atletizm branşı ile uğraşma nedeni olarak en önde Başarı Kazanmaktan Zevk Duymak ve Atletizm Branşını Sevmek gelmektedir. Daha sonra sırasıyla Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek, Atletizm Sporuyla Uğraşarak Sağlıklı Olmak, Sporcu Olarak Arkadaşlarınca Tanınıp Sevmek, Sporun Olumlu Katkılarından Haberdar Olmak, Spor Yapararak Boş Zamanları Değerlendirmek gibi nedenler gelirken, Maddi Geliri Artırmak nedeni en son sırada yer almıştır. Bu bulgu, Türkiye’de atletizm branşı ile uğraşan sporcu öğrencilerin bu branşı maddi gelirlerini artırmak için değil, Başarı Kazanmaktan Zevk Duydukları ve Atletizm Branşını sevdikleri için yaptıklarını göstermiştir.

Atletizm sporcu lisansına sahip atletizm branşı ile uğraşma nedenlerine ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki farka, cinsiyete göre bakıldığında Atletizm

Sporunu Sevmek ile Sporcu Olarak Arkadaşlarınca Tanınıp Sevilmek ve Sayılmak bayan sporcu öğrencilerin lehine, Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek ise erkek sporcu öğrencilerin lehine önemli bulunmuştur ($p < 0,05$).

Atletizm sporcu lisansına sahip atletizm branşı ile uğraşma nedenlerine ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın yaş değişkenine göre, Maddi Geliri Artırmak sorusuna ilişkin olarak , 16 yaş grubundaki sporcu öğrencilerin lehine, Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek sorusuna ilişkin olarak ise 15 yaş grubundaki sporcu öğrencilerin lehine farkın önemli olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Atletizm sporcu lisansına sahip atletizm branşı ile uğraşma nedenlerine ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın yaşadıkları illere göre, Atletizm Sporunu Sevmek ve Arkadaşlarca Tanınıp Sevilmek ve Sayılmak sorusuna ilişkin olarak diğer 18 ilden araştırmaya katılan sporcuların lehine farkın önemli olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Bu bulgular çerçevesinde, diğer illerden gelen sporcu öğrenciler ile bayan öğrencilerin, Atletizm Sporunu Sevmek ve Arkadaşlarca Tanınıp Sevilmek ve Sayılmak gibi nedenlerinin olduğunu ve yaş ilerledikçe de spor yapma nedenleri arasında maddi geliri artırmak da yer almaktadır. Genellikle erkek öğrenciler ile 15 yaş grubu öğrencilerin ise Arkadaşlarla Birlikte Bir Takım Ruhu İçinde Hareket Etmek istemeleri bu branşla uğraşma nedenleri arasındadır.

4-Sporcu Öğrencilerin Atletizm Branşından Beklentilerine İlişkin Görüşleri

No	Atletizm Branşından Beklentileri	$\bar{X}$	Derece
1	Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak	4,00	Fazla
2	İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak	3,63	Fazla
3	Çevresiyle, Spor Yapan Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek	3,44	Fazla
4	İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak	4,27	Çok Fazla
5	İlerde Sporla İlgili Üniversiter Düzeyde Eğitim Görmek	4,46	Çok Fazla
6	Antrenör Olmak	3,31	Orta
7	Hakem Olmak	2,59	Az
8	Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak	4,41	Çok Fazla
9	Maddi Olanaklara Kavuşmak	3,82	Fazla
10	Milli Takıma Seçilmek, Milli Olmak	4,64	Çok Fazla

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi “Sağlıklı Olmak ve Sağlığını Korumak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %44,0’ı “fazla” yönünde görüş bildirirken, %33,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %14,5’i “orta” seçeneğini, %7,0’ı “az” seçeneğini, %1,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,00$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“İyi Bir Fiziki Görünüme Sahip Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %31,0’ı “fazla” yönünde görüş bildirirken, %29,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %19,0’ı “orta” seçeneğini, %16,0’ı “az” seçeneğini, %5,0’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,63$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“Çevreyle, Spor Yapararak Popüler Biri Olarak İlişkilerini Sürdürmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %32,5’i “orta” yönünde görüş bildirirken, %29,5’i “fazla” seçeneğini, %19,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %14,5’i “az” seçeneğini, %4,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,44$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“İyi Bir Sporcu Olmak ve Hayatını Spordan Kazanmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %50,5’i “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %29,5’i “fazla” seçeneğini, %17,0’ı “orta” seçeneğini, %2,5’i “az” seçeneğini, %0,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 4,27$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“İleride Sporla İlgili Üniversite Düzeyde Eğitim Görmek” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %62,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %27,5’i “fazla” seçeneğini, %5,5’i “orta” seçeneğini, %4,5’i “az” seçeneğini, %0,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama

değeri $\bar{X} = 4,46$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“Antrenör Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %28,0’ı “orta” yönünde görüş bildirirken, %23,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %22,5’i “fazla” seçeneğini, %15,5’i “az” seçeneğini, %,11,0’ının ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 3,31$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “orta” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“Hakem Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %30,5’i “orta” yönünde görüş bildirirken, %26,5’i “az” seçeneğini, %22,5’i “hiç” seçeneğini, %11,0’ı “fazla” seçeneğini, %,9,5’inin ise “çok fazla” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 2,59$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “az” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %65,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %17,0’ı “fazla” seçeneğini, %13,5’i “orta” seçeneğini, %3,0’ı “az” seçeneğini, %,1,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X} = 4,41$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“Maddi Olanaklara Kavuşmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %41,5’i “fazla” yönünde görüş bildirirken, %27,0’ı “çok fazla” seçeneğini, %21,5’i “orta” seçeneğini, %6,5’i “az” seçeneğini, %,3,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş

bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 3,82$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

“Milli Takıma Seçilmek ve Milli Olmak” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların %76,0’ı “çok fazla” yönünde görüş bildirirken, %16,5’i “fazla” seçeneğini, %4,5’i “orta” seçeneğini, %1,5’i “az” seçeneğini, %,1,5’inin ise “hiç” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri $\bar{X}= 4,64$ olmuştur. Başka bir ifade ile bu maddeye ilişkin ortaöğretimde Atletizm yapan sporcuların görüşleri “çok fazla” düzeyinde olmuştur (Tablo 5).

Sporcu öğrencilerin atletizm branşından beklentilerine baktığımızda elde edilen bulgular ışığında öğrencilerin 4,64 ortalama ile “mili takıma seçilmek ve milli olmak” istedikleri, daha sonra 4,46 ortalama ile “ileride sporla ilgili üniversite düzeyinde eğitim görmek” istedikleri, 4,41 ortalama ile “beden eğitimi öğretmeni olmak” istedikleri çıkan sonuçlardandır.

Atletizm sporcu lisansına sahip öğrencilerin atletizm branşından beklentilerinden önde gelen sebepler, milli takıma seçilmek, milli olmak, ileride sporla ilgili üniversite düzeyinde eğitim görmek, iyi bir sporcu olmak ve hayatını spordan kazanmak çıkan sonuçlardandır. Öte yandan, hakem olmak, antrenör olmak, çevresiyle, spor yapan popüler biri olarak ilişkilerini sürdürmek, iyi bir fiziki görünüme sahip olmak maddi olanaklara kavuşmak gibi beklentileri de son sıralarda yer almaktadır. Bu bulgulardan bazıları sporcu öğrencilerin sporla uğraşma nedenlerine ilişkin görüşleri ile aynı paraleldedir. Sporcular, maddi gelir sağlamak için spor yapmadıkları gibi yaptıkları spordan maddi bir beklentileri de bulunmamaktadır. Sporcular öncelikle manevi doyumun peşindedirler. Daha sonra yine spor sevgisiyle olsa gerek, yine bu alanda kendilerini geliştirip, bu alanda ilerlemek gibi beklentiler içerisindedirler.

Atletizm sporcu lisansına sahip atletizm branşından beklentilerine ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki fark, cinsiyete göre, iyi bir fiziki görünüme sahip olmak, çevresiyle, spor yaparak popüler biri olarak ilişkilerini sürdürmek sorularına ilişkin olarak bayan sporcu öğrencilerin lehine fark önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu bulgular ışığında bayan sporcu öğrencilerin dış görünüşe erkek sporcu öğrencilere göre daha çok önem verdikleri, popüler olma gibi duygularının da erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Atletizm sporcu lisansına sahip, atletizm branşından beklentilerine ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki fark yaş değişkenine göre; sağlıklı olmak ve sağlığını korumak sorusuna ilişkin olarak 15 yaş grubu lehine farkın önemli olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Atletizm sporcu lisansına sahip, atletizm branşından beklentilerine ilişkin sporcu öğrencilerin görüşleri arasındaki fark yaşadıkları illere göre; iyi bir sporcu olmak ve hayatını spordan kazanmak, ilerde sporla ilgili üniversite düzeyinde eğitim görmek, beden eğitimi öğretmeni olmak, maddi olanaklara kavuşmak sorularına ilişkin olarak diğer 18 illerin lehine farkın önemli olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Bu bulgulara göre küçük şehirlerde yaşayan insanların atletizm sporuna daha sıkı sarıldıklarını, atletizm branşından beklentilerinin çok çeşitli olduğunu söyleyebiliriz.

6. ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören ve Atletizm Federasyonu’na ait sporcu lisansına sahip atlet öğrencilerin, atletizm branşına yönelme nedenlerini ve beklentilerini tespit etmek ve çözüm önerileri getirmektir.

- 1-Okul-içi ve okul-dışı beden eğitimi ve spor faaliyetlerini örgütleyebilecek merkezi ve koordinatörlük kurulmalıdır
- 2- Okul, kulüp ve Federasyon üçgeninin iyi işlemesi için yetkili kurum veya kişilerin biraraya gelerek kısa, orta ve uzun vade de neler yapılması gerektiğine dair bir plan, program yapmaları gerekmektedir.
- 3- Türkiye’de her okula mutlaka bir beden eğitimi öğretmeni görevlendirilmelidir.
- 4- Okul spor etkinlikleri ve müsabakaları, kulüp ve spor federasyonları için bir yatırım kapısı olmalıdır.
- 5-Her okulun araç-gereç ve malzeme eksiklikleri giderilmelidir.
- 6- Spor branşlarının temeli olan atletizme okul müfredatlarında da yeteri kadar zaman ayrılmalıdır.
- 7- Okullardan yetenekli öğrencilerin seçimi için beden eğitimi öğretmenleri sık sık hizmet-içi eğitime alınmalıdır.
- 8- Beden eğitimi öğretmenleri ile Federasyon bünyesindeki antrenörlerin sürekli irtibat halinde ve bilgi alışverişinde olmaları sağlanmalıdır.
- 9- Federasyon, beden eğitimi öğretmenlerine sporcu seçiminde, araç-gereç, malzeme ve sonrasında kulüp konusunda yardımcı olmalıdır.
- 10- Basın-Yayın ve Televizyon kanallarından atletizm branşı hakkında hem halkı, hem gençleri, hem de bu işe gönül vermiş kişileri bilgilendirmek amacıyla yayınlar yapılması sağlanmalıdır.
- 11- Her okulun bir spor salonu ya da spor yapmaları için bütün imkanları hazırlanmış bir tesisi olmalıdır.
- 12- Türkiye’de tüm kamu ve özel kuruluşların mutlaka bir spor kulübü olmalıdır.

- 13- Federasyon kaynaklarını amaca yönelik kullanmalı ve alt yapıya bu hususta gereken desteği vermelidir.
- 14- Atıl durumda olan sahalar halka açılarak kullanılacak konuma getirilmelir. Halkla spor iç içe olup, halk spora özendirilmelidir.
- 15- Bazı kuruluşların elinde olan tesisler okul sporları için okullara açılmalıdır.
- 16- Atletizm Federasyonu kendi bünyesinin dışındaki kuruluşlara mutlaka atletizm yaz okulları açtırmalı ve bu kuruluşlara antrenör, malzeme ve tesis imkanı sağlamalıdır.
- 17- Okullarda beden eğitimi ders saati artırılmalı ve mutlaka ders dışı sportif etkinlikler yapılmalıdır.
- 18- Okullardaki beden eğitimi ve spor derslerine diğer branş öğretmenlerinin girmesi engellenmelidir. Bu işin eğitimini almış, insan vücudunu bilen, egzersizle ne gibi değişiklikler olabileceğini bilen beden eğitimi öğretmenlerinin bu derslere girmesi sağlanmalıdır.
- 19- Federasyonca verilmiş antrenörlük belgesine sahip kişilerce öğrencilere antrenman yaptırılmalıdır. Çünkü insane vücudu kıymetlidir ve hata kabul etmez. Gerekirse yükseköğretimde ki ihtisas sahibi antrenörlerden yararlanılmalıdır.
- 20- Basın-Yayın ve Televizyon kanalları okul sporlarına ve okul müsabakalarına yayınlarında yer vermelidir.
- 21- Yerel Yönetimlerin okul sporlarına destek vermesi ve bu işin içine çekilmeleri sağlanmalıdır.
- 22- Öğrencilere kulüpler tarafından ya da kulüpleri yoksa okullar tarafından maddi destek sağlanmalıdır. Örneğin, yol ücretleri, yemek ihtiyaçları, spor ayakkabıları, spor kıyafetleri gibi.

KAYNAKÇA

ACET, Mehmet. (2001). Futbol Seyircisinin Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Faktörler. (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

AFYON, Yakup Akif. ve TUNÇ, Ali. (1997). **Beden Eğitimi ve Spor Tarihi**. Konya: Damla Yayınevi.

ALİSİNANOĞLU, Fatma. (2002). Gençlik Dönemi Özellikleri ve Genç Anne-Baba İletişimi. **Eğitim ve Bilim**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları. Sayı:123, 62-63.

ALPMAN, Cemal. (1972). **Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1. Baskı.

ALPMAN, Cemal. (1991). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitiminin Yeri ve Önemi*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 85-90.

AMMAN, M. Tayfun. (1999). Dünya’da ve Türkiye’de Spor Sosyolojisi. **Dinamik Spor Bilimleri Dergisi**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Cilt: 1, Sayı: 1.

ATABEYOĞLU, Cem. (1977). *Olimpiyatların İlk Kez Anadolu’da Yapıldığını Biliyor muydunuz*. **Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dergisi**. No:36/1, 10-11.

BAŞARAN, İ. Ethem, (1982). **Eğitim Psikolojisi, Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri**. Ankara: Emel Matbaacılık.

BAŞARAN, İ.Ethem. (1987). **Eğitime Giriş**. Ankara: Sevinç Matbaası.

BAŞER, Ergun. (1991). *Okul Spor ve Milli Eğitim Sistemi*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi.107-111.

BÜYÜKDÜVENÇİ, Sabri. (2001). **Eğitim Felsefesine Giriş**. Ankara: Siyasal Kitabevi.

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş ve başk. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Eğitimin Temelleri**. Konya: Mikro Yayınları.

CANDAN, Serpil. (1991). *Türk Eğitim Sistemimizdeki Beden Eğitimi ve Spor Politikamız*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 139-143.

CERİT, Yusuf. (2003). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ed. Karşı M. Durdu. Ankara: PagemA Yayınları.

COŞKUNTÜRK, Osman Sati. (1993). **Sportif Performansın Sınırları**. Ankara: Neyir Matbaası.

COŞKUNTÜRK, Osman Sati. (1999). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Atletizm Federasyonu'nun İdari ve Mali Yapısı. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

ÇAHA, Ömer. (1999). **Spora Yaslanarak Nefes Almak**. Düşünen Siyaset. (2).

ÇON, Musa ve başk. (1997). *Elit Düzeyde Spor Yapanların Spora Yönelmelerinde İlk ve Ortaöğretim Kurumlarının Etkisi Üzerine Bir Araştırma*, **Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.2**. Sayı: 1, 41-53.

DEMİRCİ, Sabriye. (1994). Ortaöğretim Öğrencilerinin Genel Akademik Yetenek Düzeyleri ve Yönelme. (Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı, Samsun.

DENİZ (Döşoğlu), Nevin. (1999). **Global Eğitim**. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

DUYGULU, Alev. (1989). **Atletizm- Beden Eğitimi ve Spor Ders Kitabı**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi. 1. Baskı.

ERDEN, Münire ve AKMAN, Yasemin. (2001). **Gelişim ve Öğrenme**. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

ERDEN, Münire. (2001). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları.

ERGÜN, Mustafa ve başk. (1999). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Ocak Yayınları.

ERKAL, Mustafa E. ve başk. (1998). **Sosyolojik Açıdan Spor**. İstanbul: Der Yayınları.

ERKAL, Mustafa. (1982). **Sosyolojik Açıdan Spor**. İstanbul: Filiz Kitabevi.

FETİHİ, Leyla. (2002). *Ergenlik ve Toplum*. **Eğitim ve Bilim**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları. Cilt:27, Sayı:125, 62-68.

FİLİZ, Sevil Büyükalın. (2003). *Eğitimle İlgili Temel Kavramlar*. M.Ç.ÖZDEMİR (Ed.), **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 3-24.

FİŞEK, Kurthan. (1983). **Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi S.B.F. Yayınları.

GEZER, Engin. (2002). Halkoyunları Eğiticileri ve Oyuncularının Halk Oyunlarına Yönelme Nedenlerinin Değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.

GÖRÜCÜ, Alpaslan. (2001). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Öğrencilerin Spor Yapma Amaçları ve Spora Yönlendirilmelerinde Etkin Olan Faktörler. (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.

GRÖSSING, Stafen. (1991). Beden-Spor-Hareket “*Spor Pedagojisinin Temel Kavramları, Bedensel Eğitimin Anlam Değiştirmesi*”. **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Çeviren: Adnan Orhon, Metin Sayın, Milli Eğitim Basımevi.

GÜMÜŞOVA, Mustafa. (1991). Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Açılış Konuşması. **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi.

GÜVEN, Özbay. (1988). Minder Güreşini Seçenlerin tercihinde Rol Oynayan Pisişik Özellikler. (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

İNAL, Ali Niyazi. (1998). **Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş**. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.

İNEL, Mehmet Sadık. (1996). Kimlik Oluşumunda Spor Ne Kadar Merkezde. (Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin.

İŞLER, Haydar. (2001). **Beden Eğitimi ve Spor Bilgileri El Kitabı**. Niğde: Dizgi Baskı Lazer Ofset, 1. Baskı.

İŞLER, Mustafa. (1997). **10-14 Yaş Grupları İçin Atletizm**. Ankara: Bilim Matbaası.

KAHRAMAN, Atif. (1995). **Osmanlı Devletinde Spor**. Ankara: T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Yayınları.

KANAT, Turgay. (1991). Atletizm Federasyonu'nun İdari ve Mali Yapısı. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

KARA, Erşan ve PULUR, Atilla. (2003). *Üniversite Öğrencilerinin Dağcılık Sporuna Yönelmelerinde Etkili Olan Faktörler*. **Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, Cilt: 5, Sayı:2, Erzurum, 31-39.

KARAKÜÇÜK Suat ve Arkadaşları. (1996). *Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Televizyon Spor Programlarının Etkinliği*, G.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu- Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt:1, Sayı:3, s:54, Ankara.

KARAKÜÇÜK, Suat ve YETİM, Azmi. (1997). *Sporcuların Spor Yapma Amaçları ve Spora Yönlendirilmelerinde Etkin Olan Faktörler üzerine Bir Araştırma*. **Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi**. Cilt: 1, Sayı:2, Ankara: Özen Matbaası, 71-92.

KAYAALP, İsa. (2002). **Eğitim Düşüncesi ve İletişim Kültürü**. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

KETEN, Ahmet. (1989). Atletizm’de Yönetim ve Organizasyon. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

KETEN, Mustafa. (1993). **Türkiye’de Spor**. İstanbul: Polat Ofset.

KILCIGİL, Ertan. (1998). **Sosyal Çevre- Spor İlişkileri**. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

KOCAÖZ, Vehbi. (1991). Atletizm’de Atlama Branşlarının Özellikleri ve Gelişimi Üzerine Çalışmalar. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.

KOÇ, Şevki ve başk. (1991). *Ortaöğretim Kurumlarındaki Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Öğretim Programları ve İşlevselliği Açısından Değerlendirilmesi*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzicilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 229-238.

KÖKTAŞ, Şükran K. (2003). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Adana:Nobel Kitabevi.

KUŞ, Mehmet. (2000). İlköğretim okullarında Atletizm Eğitimi. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Niğde.

KÜÇÜK, Veysel. (1990). Amatör ve Profesyonel Futbolcuların Bazı Kişilik Özellikleri. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

KÜÇÜK, Veysel. (1997).Spor da Yönlendirmenin Yeri ve Önemi- Futbol Örneği. (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

MEB. (2000). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Rehberi**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MİRZEOĞLU, Nevzat ve ERDOĞAN, Şamil. (1997). *Rekreasyon (Serbest Zaman Değerlendirme) ve Spor*. **Çağdaş Eğitim**. Sayı: 236, Ankara: Tekışık Yayıncılık. No:56, 7.

OĞUZ, Orhan ve Başk. (2001). *Yüksek Öğretim Üzerine Bazı Tespitler ve Yeniden Yapılanma Önerileri*. **21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi**. İstanbul: Sedar Eğitim Araştırma Yayıncılık, 111-150.

ORHUN, Adnan. (1991). *Beden Eğitimi Dersinden Okul Spor Dersine*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi.59-64.

ÖZDEMİR, Servet ve YALIN, Halil İbrahim. (1999). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Nobel Yayınları.

ÖZTÜRK, Hüseyin. (1993). **Eğitim Sosyolojisi**. Ankara: Hatipoğlu Yayınları.

ÖZYİĞİT, Cafer. (1991). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Bugünkü Eğitim Sistemi İçindeki Yeri ve Önem,*. **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 77-82.

SAN, Haluk. (1984). *Olimpizm Nedir?*. **Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dergisi**.

SARPKAYA, Tevfik. (1998). **Gençlik ve Spor Üzerine Uygulamalar-Yeni Yaklaşımlar**. Ankara: Gençlik Spor ve Genel Müdürlüğü Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı, Yayın No: 143, 2. Baskı.

SÖNMEZ, Veysel. (1994). **Eğitim Felsefesi**. Ankara: Safak Matbaacılık. 3. Baskı.

SPOR Ansiklopedisi, (1991). İstanbul: Milliyet Yayınları, 15.

SPOR Ansiklopedisi, (1991). İstanbul:Tercüman Yayınları, 1088-1100.

SUNAY, Hakan. (1995). *Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Ankara Üniversitesinde Uygulanabilirliği(1)*, **Çağdaş Eğitim**. Ankara: Tekışık Yayıncılık, sayı: 216.

SUNAY, Hakan ve SARAÇOĞLU, Seda. (2003). *Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri İle Spora Yönelten Unsurlar* A.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu-Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Dergisi, Ankara: Cilt:1, Sayı:1, s:43-48.

TAMER, Kemal. ve PULUR, Atilla. (2001). **Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Ada Matbaacılık.

TARCAN, Selim Sırrı. (1932). **Beden Terbiyesi Oyun ve Cimnastik**. İstanbul: Devlet Matbaası.

TAŞ, Ali. (2003). *Türk Milli Eğitim Sistemi*. Ed: Özdemir M.Çağatay. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Asil Yayın Dağıtım. 240-274.

TAŞPINAR, Mehmet. (Ed.); (2002).**Öğretmenlik Mesleği**. Ankara.

TAYMAZ, Haydar. (1989). **Okul Yönetimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

TEKİL, Neriman. (1984). **Atletizm**. İstanbul: Adam Yayınları.

TERZİ, Ali Rıza ve başk. (2003). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık.

TOKER, M.Şetvan. (1989). **Atletizmi Sevenler için Kılavuz**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. Yayın No: 65.

TOPRAKÇI, Erdal. (Ed.). (2002). **Eğitim Üzerine**. Ankara: Ütopya Yayınları.

TÜRK, Ercan. (1999). **Türk Eğitim Sistemi, Milli Eğitim Bakanlığı Yapısal Değişmeler**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

VARIŞ, Fatma. (Ed.). (1998). **Eğitim Bilimine Giriş**. İstanbul.

VERSKALA, A. Bahri. (1991). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Yeri ve Önemi*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 225-228.

YAKA, Aydın. (1991). *Eğitimde “Bütünlük” Kavramı Açısından Okullarda Beden Eğitiminin Yeri ve Önemi*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 73-76.

YALÇINER, Mehmet. (1991). *Beden Eğitimi ve Sporun Milli Eğitim Bütünlüğü İçerisindeki Yeri*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi .65-68.

YAPICI, Ahmet Korkut. (2000). Modern Olimpiyat Oyunlarında Atletizm Rekorlarını Hazırlayan Faktörler ve Gelişimi. (Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.

YETİM, Azmi ve GÖKTAŞ, Zekeriya. (2000). *Gençliğin Spora Yönlendirilmesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Rolü ve Önemi*, **II. Ulusal öğretmen**

Yetiştirme Sempozyumu Bildirileri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi 10-12 Mayıs 2000, Çanakkale, 72-74.

YETİM, Azmi. (2000). **Sosyoloji ve Spor**. Ankara: Topkar Matbacılık.

YILDIRIM, Yunus. (1997). Lise Beden Eğitimi Dersleri Müfredat Programında Belirtilen Beden Eğitimi Dersleri Genel Amaçları ile Atletizm Eğitimi İçin Belirlenen Özel Amaçların Gerçekleşme Düzeyleri. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek İrtifa ve Spor Bilimleri Yüksek Lisans Programı, Kayseri.

YOLCU, İsmail. (1991). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Yeri ve Önemi*, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu**. İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi. 69-72.

ZENGİN, Ömer. (1991). Atletizm’de Engelli ve Bayrak Koşularının Özellikleri ve Gelişimi Üzerinde Çalışmalar. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.